

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ŠKOLSKÁ INKLUZIVNÍ KONCEPCE KRAJE

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
po území Zlínského kraje

Předkládá: Realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000007

Měsíc a rok odevzdání: listopad 2019

Obsah

1.	Úvod do problematiky.....	5
1.1	Úvod do problematiky	5
1.2	Pojetí inkluze ve Zlínském kraji	5
1.3	Východiska - kontext z pohledu právní úpravy, vazby na strategické dokumenty	6
1.4	Metodika zpracování a základní pojmy	7
2.	Analytická část	10
2.1	Vlastní šetření Zlínského kraje ve spolupráci s MAP	10
2.1.1	Data z šetření v mateřských školách	10
2.1.2	Data z šetření na základních školách.....	23
2.1.3	Data z šetření na středních školách	47
2.1.4	Data z šetření na vyšších odborných školách	64
2.2	Data z výkaznictví MŠMT	69
2.2.1	Úroveň mateřských škol.....	69
2.2.2	Úroveň základních škol, včetně školních družin.....	71
2.2.3	Úroveň středních škol.....	75
2.2.4	Úroveň společných výkazů škol, včetně školních poradenských pracovišť	77
2.2.5	Úroveň školských poradenských zařízení	78
2.3	Data z dotazníkového šetření na MŠ a ZŠ po ukončení projektů Šablony I.	82
2.4	Data z dotazníkového šetření na SŠ a VOŠ v rámci P-KAP	85
2.5	Mapování stavu inkluze na SŠ a VOŠ v rámci P – KAP	87
2.5.1	Postoje pedagogů, metodická podpora a sdílení zkušeností	87
2.5.2	Význam bezbariérovosti, spolupráce se školského poradenského zařízení, forma školního poradenského pracoviště	88
2.5.3	Nevhodná volba oboru studia, předčasné odchody, kariérové poradenství	89
2.5.4	Nadaní žáci, pedagogická diagnostika nadaných a spolupráce vysokými školami	90
3.	Shrnutí formou SWOT analýzy.....	91
4.	Návrhová část.....	94
4.1	Vyhodnocení SWOT, stanovení odpovídajících cílů	94
4.1.1	Jak pomoci silných stránek využít příležitosti? (S-O hodnocení):.....	94
4.1.2	Jak využít příležitosti k odstranění slabých stránek? (W-O hodnocení):.....	94
4.1.3	Jak využít silné stránky k odvrácení hrozeb? (S-T hodnocení):	95
4.1.4	Jak snížit hrozby ve vztahu k slabým stránkám? (W-T hodnocení):	95
5.	Návrhová, strategická a implementační část	97
6.	Implementace	104
7.	Zdroje	105

7.1	Strategické a koncepční dokumenty	105
7.2	Dálkově přístupné zdroje	105
7.3	Datové zdroje.....	105
8.	Přílohy	106

Seznam zkratk

AP	asistent pedagoga
ČJ	český jazyk
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
EU	Evropská unie
IKAP	Implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje
IVP	individuální vzdělávací plán
JPZ	jednotná přijímací zkouška
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje
MAP	místní akční plán
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	maturitní zkouška
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NNO	nestátní nezisková organizace
OMJ	odlišný mateřský jazyk
OP	operační program
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání
ORP	obec s rozšířenou působností
OŠMS KÚ ZK	Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Zlínského kraje
PAS	poruchy autistického spektra
P-KAP	Podpora krajského akčního plánování
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PŘ	přijímací řízení
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPCH	specifické poruchy chování
SPU	specifické poruchy učení
SPUCH	specifické poruchy učení a chování
SŠ	střední škola
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SVL	sociálně vyloučená lokalita
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠIKK	školská inkluzivní koncepce kraje
ŠPP	školní poradenské pracoviště
ŠPZ	školské poradenské zařízení (PPP, SPC)
UTB	Univerzita Tomáše Bati
VOŠ	vyšší odborná škola
ZŠ	základní škola

1. Úvod

1.1 Úvod do problematiky

Školská inkluzivní koncepce kraje (ŠIKK) je nedílnou součástí procesu krajského akčního plánování v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání. Je výchozím zdrojem pro tvorbu klíčového tématu Podpora inkluze v rámci tvorby dokumentu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje. Zároveň představuje podstatný zdroj pro tvorbu příslušné části Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji. Návrhová část ŠIKK představuje zásobník projektových činností, které Zlínský kraj přenesse do projektu Implementace krajského akčního plánu II.

ŠIKK vychází z aktualizovaných Postupů KAP, respektive MAP II a postup jejího vytváření vychází z Metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV (vydané MŠMT). Zpracování ŠIKK je podmínkou pro:

- Podání žádosti do výzvy Inkluzivní vzdělávání pro sociálně vyloučené lokality (SVL)
- Podání žádosti do výzvy Implementace krajských akčních plánů II

Doba platnosti ŠIKK je plánována na roky 2020-2021, poté bude dokument aktualizován.

Cílem ŠIKK je naplánování aktivit vedoucích ke zvýšení kvalitního inkluzivního vzdělávání ve školách respektujících základní principy společného vzdělávání a nastavení rovných příležitostí pro vzdělávání všech dětí, žáků a studentů.

1.2 Pojetí inkluze ve Zlínském kraji

Pojetí inkluze ve Zlínském kraji vychází z toho, že je důležité vytvářet rovné podmínky pro vzdělávání všech dětí, žáků a studentů, podporovat zdravé vztahy ve školách, zvyšovat kvalitu vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a snížit podíl dětí, žáků a studentů vyřazených z hlavního vzdělávacího proudu. K realizaci těchto cílů je zapotřebí zejména spolupráce všech zapojených subjektů, vzdělávání jednotlivých pedagogů i celých pedagogických sborů v této oblasti.

Inkluzivní vzdělávání vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí dětem, žákům a studentům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou dětí, žáků nebo studentů a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami či nadáním, popř. mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“, kde každé dítě, žák či student mohou zažít úspěch.

Zároveň je potřeba chápat, že pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní včasné odhalení těchto potřeb, zajištění podpůrných opatření a dále volba vhodného oboru, který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku

povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění žáka se speciálními vzdělávacími potřebami v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků a jejich rodin ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji daného žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. Je potřeba také nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

1.3 Východiska - kontext z pohledu právní úpravy, vazby na strategické dokumenty

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb. ve znění novely školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. ve znění novely č. 270/2017 Sb.). Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jejich financování je v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. v platném znění (viz výše), proto je zde neuvádíme.

Nová je také možnost poskytovat podpůrná opatření ve školských zařízeních, která se podílejí na vzdělávání žáka, případně na přípravě na vzdělávání žáka. Ve vzdělávání na základních školách se jedná především o školní družiny, školní kluby, domovy mládeže a střediska volného času. Druh a rozsah podpůrných opatření v těchto zařízeních se řídí podpůrnými opatřeními, která má žák k dispozici ve škole a která jsou nezbytná i pro jeho činnost ve školských zařízeních. Rozsah podpory je limitován dobou, kterou žák v těchto zařízeních tráví. Popis možné podpory je uveden v přehledu podpůrných opatření.

Školská inkluzivní koncepce kraje je v souladu především s těmito dokumenty:

- Novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění
- Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. ve znění novely č. 270/2017 Sb.)
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014–2020
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020

- Strategie rozvoje Zlínského kraje
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji na léta 2016–2020
- Koncepce rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020
- Metodika rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV
- Krajské akční plány rozvoje vzdělávání - postupy KAP
- Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020
- Podpora inkluze – pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP

1.4 Metodika zpracování a základní pojmy

Metodika zpracování vychází především z již zmíněné Metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV. Dle této metodiky bylo jedním z prvních kroků uspořádání workshopu na možná témata obsažená v budoucím dokumentu ŠIKK za účasti stanovených zástupců, kteří se mohli stát členy Pracovní skupiny pro rovné příležitosti ve vzdělávání. Cílem workshopu bylo nejen vzájemné seznámení všech zúčastněných, ale především široká diskuze formou moderovaného diskuzního fóra na daná panelová témata zdravotního postižení a znevýhodnění, sociálního znevýhodnění, včetně předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu a práce s nadanými a talentovanými dětmi. Workshopu se účastnili zástupci krajské správy a místní samosprávy, v jejichž gesci je oblast vzdělávání a sociálních věcí, popřípadě i zdravotnictví; zástupci mateřských škol, poskytovatelů rané péče a sociálně aktivizačních služeb zaměřených na rodiny s dětmi, základních škol hlavního vzdělávacího proudu včetně škol s dobrou praxí v oblasti inkluzivního vzdělávání, zástupci speciálního školství, středních škol, školských poradenských zařízení a neziskových organizací, jež pomáhají žákům se speciálními potřebami. Přítomni byli i zástupci rodičovské veřejnosti (zejména rodičů dětí se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním) a poskytovatelů zájmového vzdělávání, zástupci České školní inspekce a dalších subjektů působících v kraji v oblasti vzdělávání (např. Úřad práce, odborníci z vysoké školy atd.). Dalším krokem pak bylo zřízení Pracovní skupiny pro rovné příležitosti ve vzdělávání prostřednictvím rozšíření Minitýmu pro podporu inkluze, jejímiž členy jsou zástupci těchto organizací: Alcedo – středisko volného času Vsetín; Speciální pedagogické centrum Zlín, Středová; Úřad vlády ČR – Agentura pro sociální začleňování; Zlínský kraj, Odbor Kancelář hejtmána a Odbor školství, mládeže a sportu; projekt KAP; Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín; Univerzitní mateřská škola Qočna; Středisko rané péče EDUCO Zlín z.s.; Střední škola informatiky, elektrotechniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm; SPŠ polytechnická – Centrum odborné přípravy Zlín; Základní škola Zlín, tř. Svobody 868; Střední škola Kostka, s.r.o.; Statutární město Zlín, Odbor školství; Církevní základní a mateřská škola Zlín; Národní institut pro další vzdělávání, Krajská síť podpory nadání - krajská pobočka Zlín; Národní ústav pro vzdělávání (P-KAP); MESIT střední škola, o.p.s.; Krajská pedagogicko-psychologická poradna a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Zlín; ZŠ Integra Vsetín; Město Otrokovice, Odbor školství a kultury; Azylový dům pro ženy a matky s dětmi

o.p.s. Vsetín; Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín; MADIO, o.s.; Úřad práce České republiky, krajská pobočka ve Zlíně; Univerzita Tomáše Bati Zlín, Fakulta humanitních studií; Mateřská škola Zlín, Louky; Mateřská škola, Základní škola a Střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí. Jednání se účastnili také zástupci Místních akčních plánů na území Zlínského kraje. V dalších krocích pak pracovní skupina projedná postupně analytickou část ŠIKK a návrhovou část ŠIKK, dále se bude zabývat evaluací.

Předmětem vlastní analýzy (kapitola 2. ŠIKK) je primární analýza vlastního šetření Zlínského kraje ve spolupráci s MAP, během kterého byly osloveny všechny MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ na území Zlínského kraje formou elektronického dotazníku. Šetření se zúčastnilo 233 mateřských škol (tj. cca 71 % všech MŠ v kraji), 171 základních škol (tj. cca 67 % všech ZŠ v kraji), 49 středních škol (tj. cca 74 % všech SŠ v kraji) a 9 vyšších odborných škol (tj. 100 % všech VOŠ v kraji). Data byla sbírána za poslední tři dostupné školní roky 2015-2016, 2016-2017 a 2017-2018 – to vyplývá z požadavků již zmíněné Metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání pro tvorbu ŠIKK. Získaná data byla nejprve statisticky zpracována a následně analyzována, viz kapitola 2.1.

Dále byla předmětem analýzy sekundární analýza dat získaných z:

- Výkaznictví MŠMT

Analýzovány byly relevantní výkazy, zejména pak Výkaz o mateřské škole (S01), Výkaz o základní škole (M3), Výkaz o školní družině - školním klubu (Z2), Výkaz o střední škole (M8), Výkaz o ředitelství škol (R13), Výkaz o pedagogicko-psychologické poradně (Z23) a Výkaz o speciálně pedagogickém centru (Z33), viz kapitola 2.2

- Dotazníkového šetření na MŠ a ZŠ po ukončení projektů Šablony I.

Jedná se o analýzu souborů představujících agregovaný výstup z dotazníků základních a mateřských škol, které školy vyplňovaly k dokladování monitorovacího indikátoru po ukončení Šablon I., respektive při vstupu do výzvy Šablony II. Nejedná se sice o data ze všech škol na území Zlínského kraje, protože se jedná o data ve stavu k 8. 4. 2019, ale v případě Zlínského kraje jde o 216 (67,5 %) mateřských škol a 171 (64,8 %) základních škol, takže výsledkům lze přisuzovat odpovídající výpovědní hodnotu. Výsledky lze porovnávat s výsledky na úrovni ČR, kde se zúčastnilo 3456 (64,4 %) MŠ a 2752 (65,3 %) ZŠ. Výsledky je také možno porovnávat na úrovni ORP, s výjimkou těch, kde je účast pod 50 %, tam je vypovídací hodnota výsledků omezená, viz kapitola 2.3.

- Dotazníkového šetření na SŠ a VOŠ v rámci P-KAP (Podpora krajského akčního plánování)
Zde byla provedena analýza dat z šetření v roce 2018 v porovnání s šetřením v roce 2015. Šetření proběhlo na 69 školách ve Zlínském kraji, viz kapitola 2.4.

- Mapování stavu inkluze na SŠ a VOŠ v rámci P – KAP

Zde je předmětem Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ ve Zlínském kraji, která vychází z mapování na všech školách navštívených v období od začátku mapování do června 2018 včetně. Jedná se o 32 škol (43 % škol v rámci kraje), viz kapitola 2.5.

Vyhodnocení analyzovaných dat proběhlo formou SWOT analýzy viz kapitola 3.

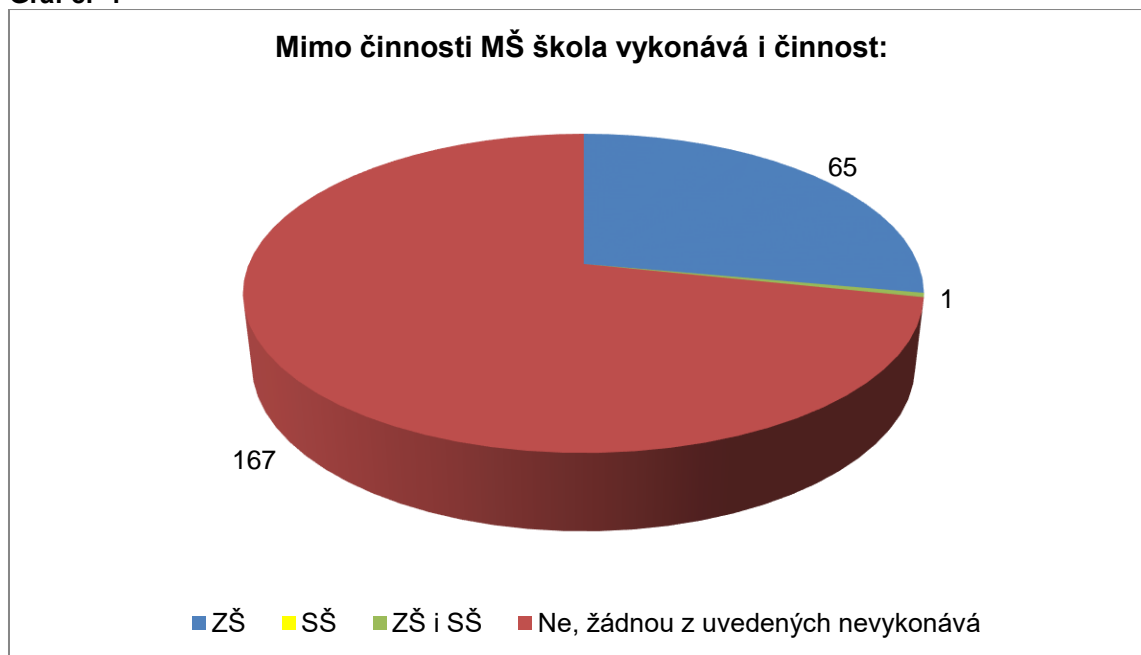
2. Analytická část

2.1 Vlastní šetření Zlínského kraje ve spolupráci s MAP

2.1.1 Data z šetření v mateřských školách

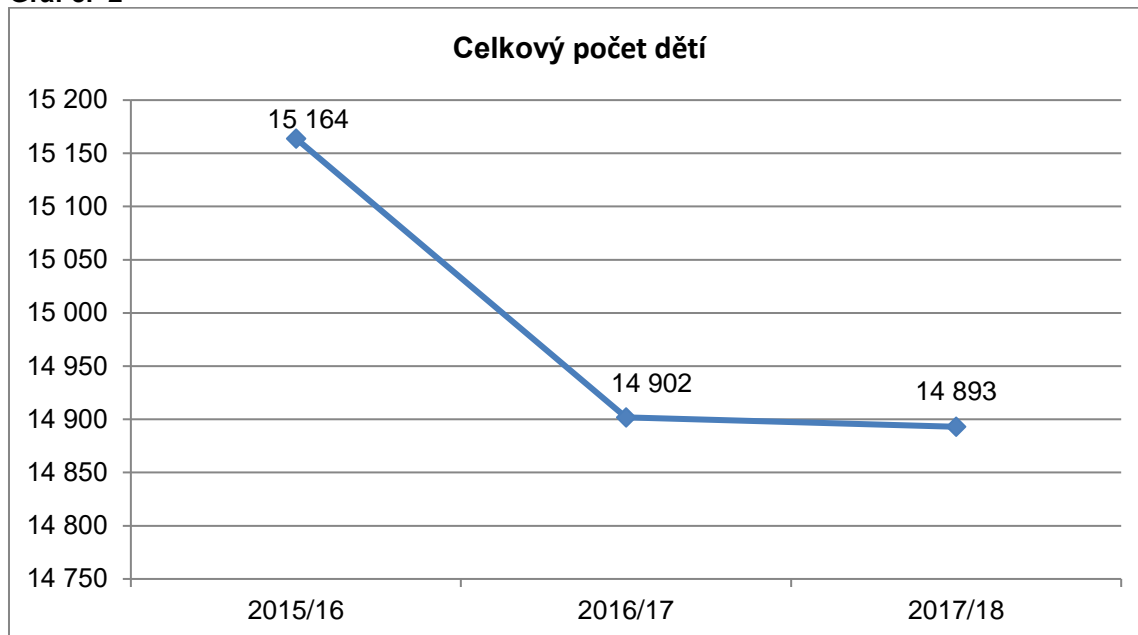
Dotazník vyplnilo celkem 233 škol, přičemž dotazník téměř ve všech případech (228) vyplnil ředitel nebo zástupce vedení školy.

Graf č. 1

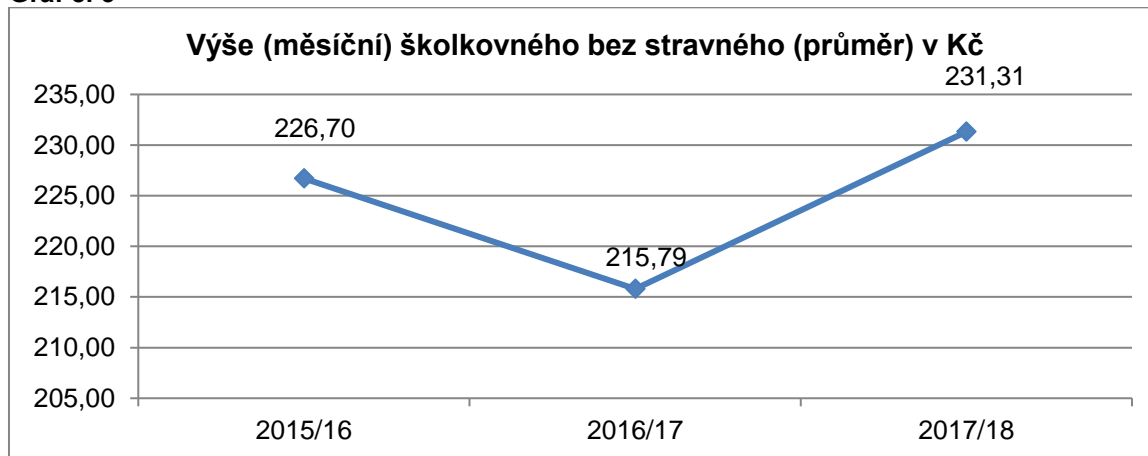
167 (72 %) z celkového počtu zúčastněných MŠ nevykonává činnost jiné školy, přibližně čtvrtina vykonává zároveň činnost ZŠ a pouze jedna MŠ uvedla, že vykonává souběžně se svým zaměřením i činnost ZŠ a SŠ.

Graf č. 2

V MŠ, které se účastnily šetření, bylo v letech 2015-2018 celkově okolo 14 900 dětí. Od školního roku 2015-2016 můžeme zaznamenat pokles počtu dětí o 271.

Graf č. 3

Výše ročního školkovného bez stravného se v zúčastněných MŠ pohybuje v daném období dlouhodobě v průměrné výši 2 695 Kč za rok. Ve školním roce 2016-2017 můžeme zaznamenat pokles a v dalším školním roce nárůst ročního školkovného o 186 Kč oproti roku předchozímu.

Graf č. 4

Pouze ve dvou MŠ působil v posledních čtyřech letech (v prvních dvou letech jeden, v dalších dvou letech dva) školní psycholog. Jak lze vidět v následujícím grafu, školní psychologové byli vždy placeni ze zdrojů zřizovatele (vč. rezerv školy).

Graf č. 5

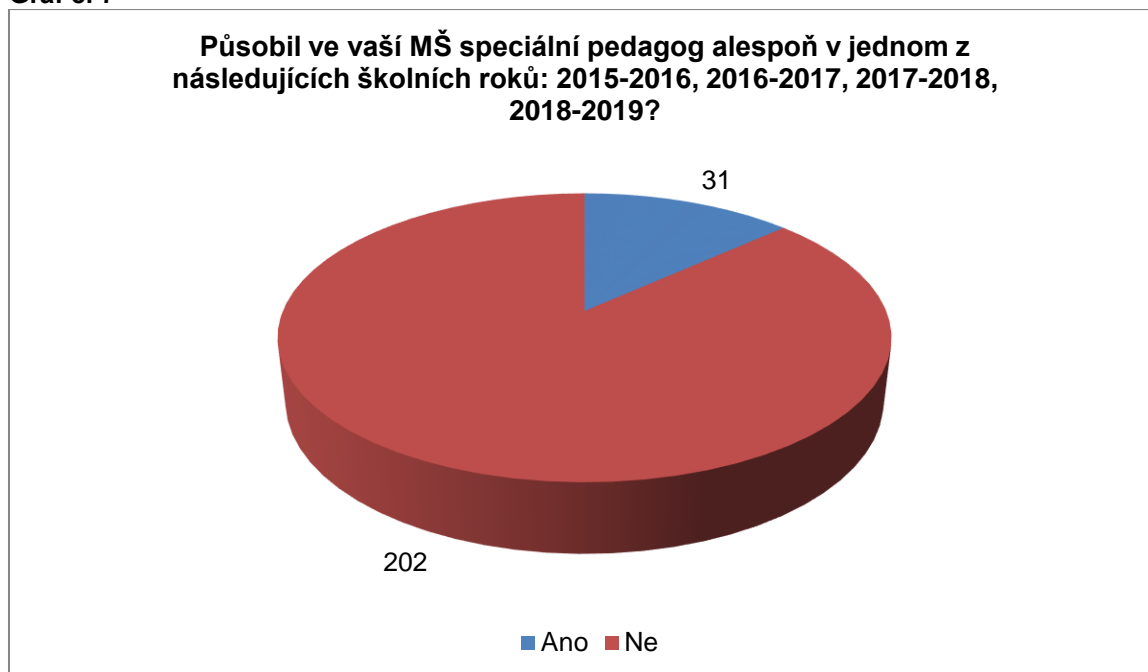

Graf č. 6

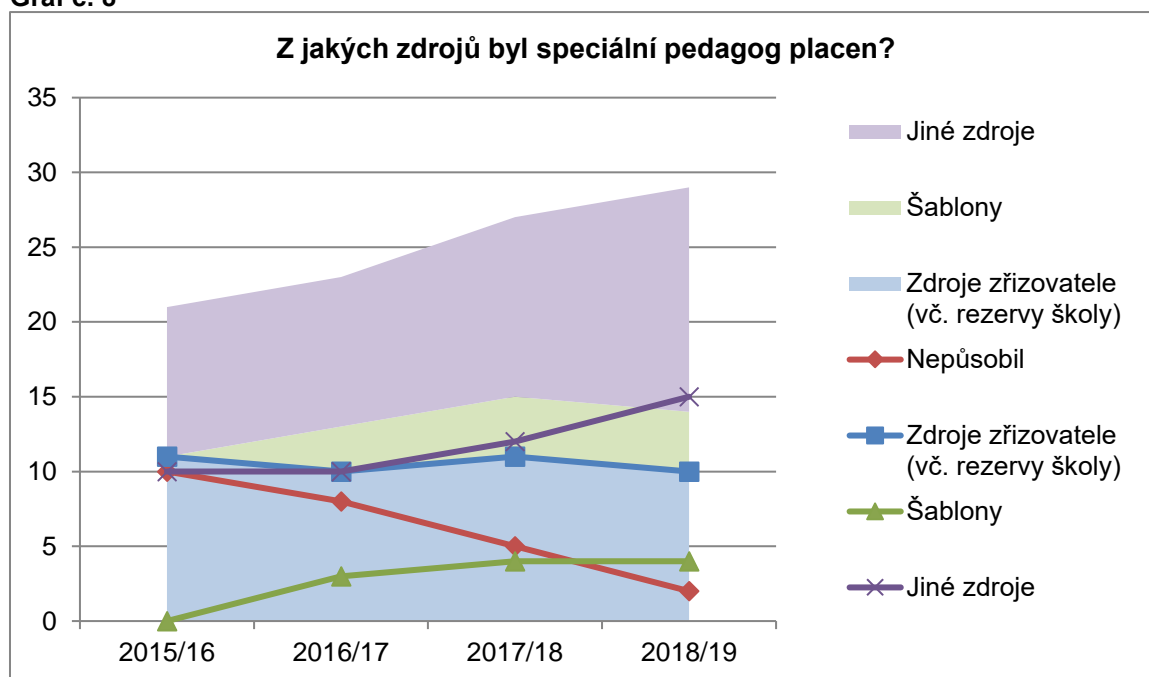
151 (65 %) MŠ k působení školního psychologa uvádí, že nemají potřebu pozici školního psychologa zřízovat, dalších 48 (21 %) pak uvádí, že tuto pozici nemají zřízenou z důvodu nedostatku finančních prostředků. 13 (6 %) MŠ jako překážku uvádí nedostatek lidských zdrojů či uvádějí jiné důvody (8 %), např. jen nárazové využití školního psychologa, malý počet žáků vzhledem k naplnění jeho úvazku, větší vzdálenost od okresního města, v MŠ není normativ na tuto pracovní pozici, dostačující spolupráce s PPP, SPC apod.

Graf č. 7

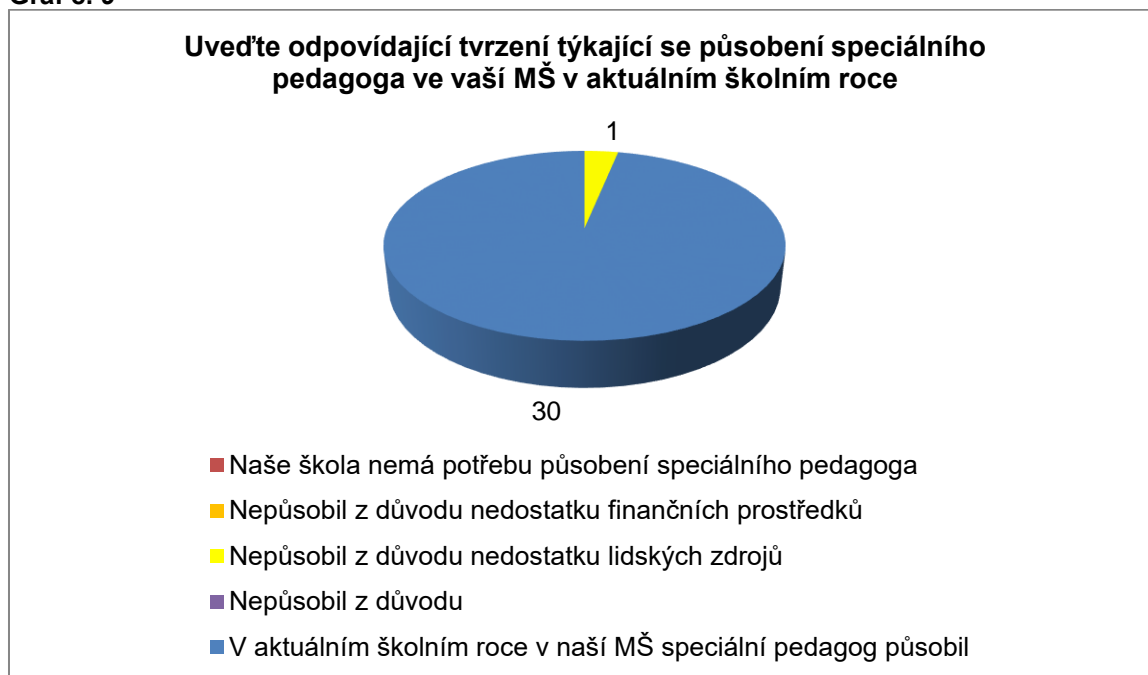
S činností speciálního pedagoga má v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce zkušenost 31 (13 %) zúčastněných MŠ.

Graf č. 8

Pokud byl v některé z MŠ speciální pedagog přítomen, byl ve školním roce 2015-2016 přibližně u poloviny MŠ placen buď ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy) anebo z jiných zdrojů. V dalších školních letech postupně přibývá čerpání finančních zdrojů na speciálního pedagoga ze šablon, avšak celkově tuto možnost financování využily v daném školním roce maximálně 4 MŠ. Počet MŠ, které na financování speciálních pedagogů využívají zdroje zřizovatele (včetně rezerv školy), zůstává v průběhu čtyř let přibližně stejný. Počet MŠ, které na financování speciálních pedagogů využívají jiné zdroje, v průběhu čtyř let postupně narůstá, přičemž maximálně tuto možnost využilo 15 MŠ, a to ve školním roce 2018-2019.

Graf č. 9

Ve školním roce 2018-2019 využívalo služeb speciálního pedagoga celkem 30 MŠ, přičemž jedna (byť s dřívější zkušeností) jej nevyužívala z důvodů nedostatku lidských zdrojů.

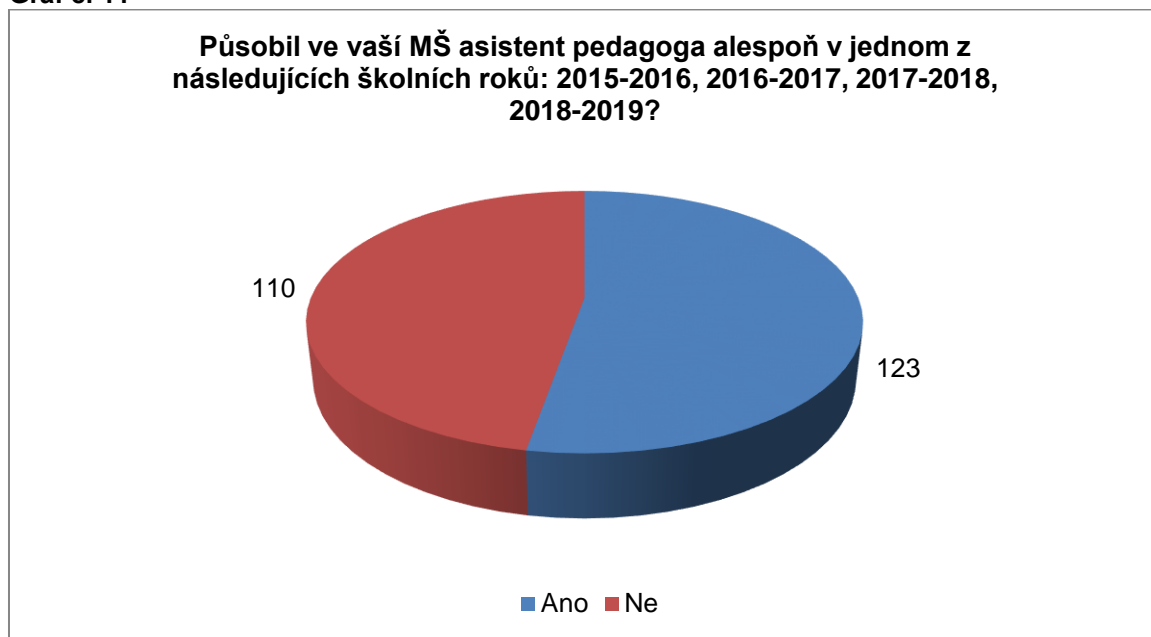
Graf č. 10

Jak již bylo zmíněno dříve, z celkového počtu 233 zúčastněných MŠ jich 202 v daném čtyřletém období nemělo nikdy zřízenou pozici speciálního pedagoga. Více než polovina z nich (53 %) jako důvod uvádí, že v jejich MŠ není speciálního pedagoga potřeba a dalších 69 z nich (34 %), že pozici nemají

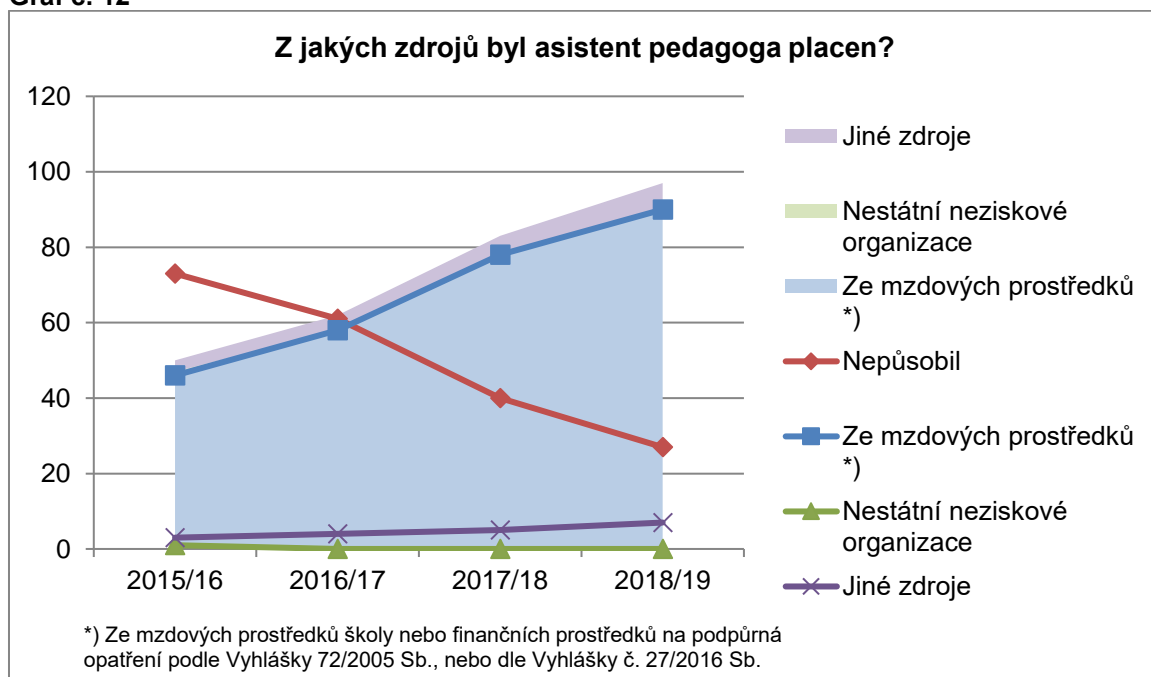
v MŠ zřízeno z důvodů nedostatku finančních prostředků. Zbývající MŠ jako důvod nezřízení této pozice uvádějí nedostatek lidských zdrojů (7 %) nebo uvádějí jiný důvod (6 %), jako např. jen příležitostné využití speciálního pedagoga (nejčastěji), přítomnost vysokoškolsky vzdělaných pracovníků v oboru speciální pedagogika v týmu, malý počet dětí vzhledem k naplnění jeho úvazku, absence autobusového spojení, v MŠ není normativ na tuto pracovní pozici, nedostatečná informovanost začínajících ředitelů apod.

Graf č. 11

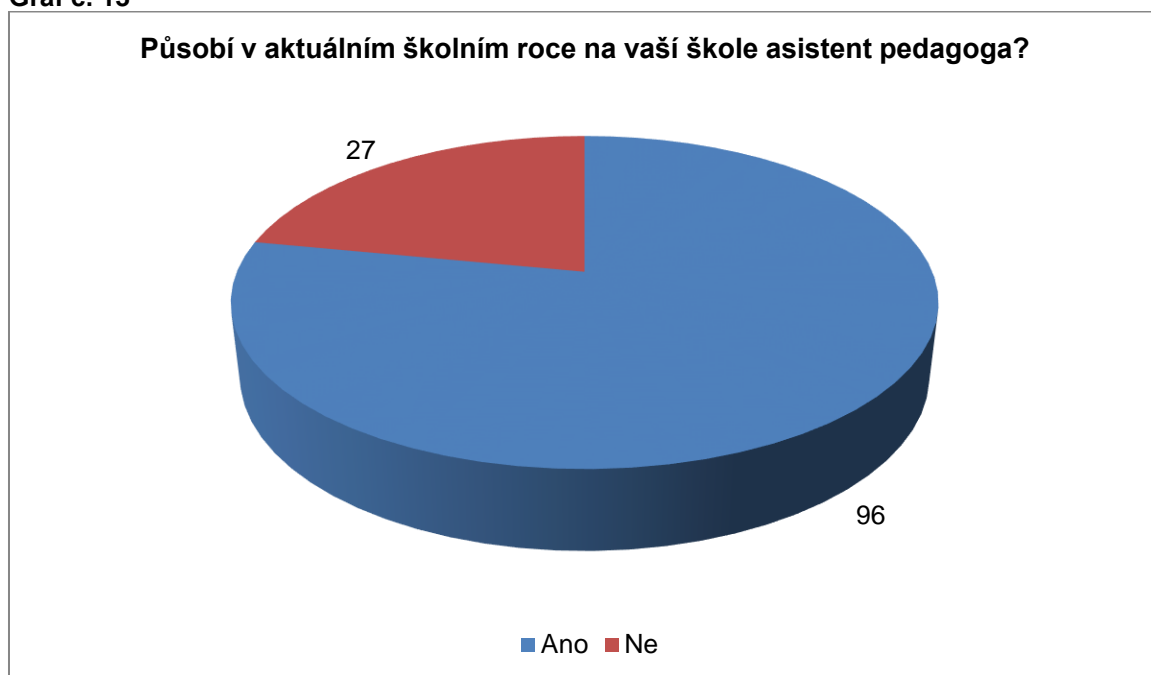
S činností asistenta pedagoga má v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce zkušenost 123 (53 %) z 233 zúčastněných MŠ.

Graf č. 12

Pokud byl v uvedeném období v některé z MŠ asistent pedagoga přítomen, byl vždy téměř výhradně placen ze mzdových prostředků. Zřídka, byť můžeme zaznamenat nepatrný nárůst - ve školním roce 2015-2016 ve 3 případech, ve školním roce 2018-2019 v 7 případech - byly na financování asistenta pedagoga využívány jiné zdroje. V jednom případě, a to ve školním roce 2015-2016, bylo využito zdrojů nestátní neziskové organizace. Celkově využívání podpory asistenta pedagoga v MŠ každoročně narůstá. Od školního roku 2015-2016, kdy se otázkou financování asistentů pedagoga zabývaly MŠ v 50 případech, do školního roku 2018-2019, kdy se otázkou zdrojů financování asistentů pedagoga zabývaly MŠ v 97 případech, je to téměř dvojnásobný počet.

Graf č. 13

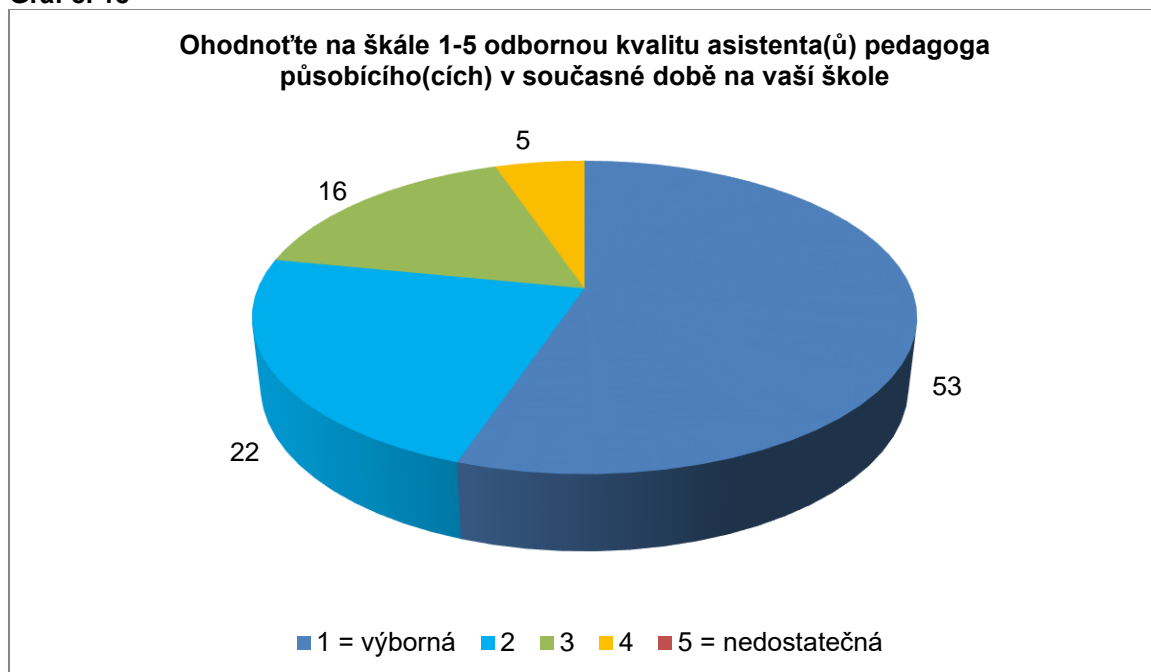
Ve školním roce 2018-2019 působili asistenti pedagoga v 96 MŠ. Na 27 MŠ, byť tyto z minulosti zkušenost s působením asistenta pedagoga mají, v daném školním roce asistenta pedagoga neměli.

Graf č. 14

Z 96 MŠ, ve kterých v uplynulém školním roce působili asistenti pedagoga, uvádí 89 z nich (93 %), že jejich asistenti pedagoga mají odbornou kvalifikaci k výkonu této pozice vyžadovanou zákonem, 6 MŠ uvádí, že ne ve všech případech a v 1 MŠ tuto kvalifikaci asistent pedagoga nemá.

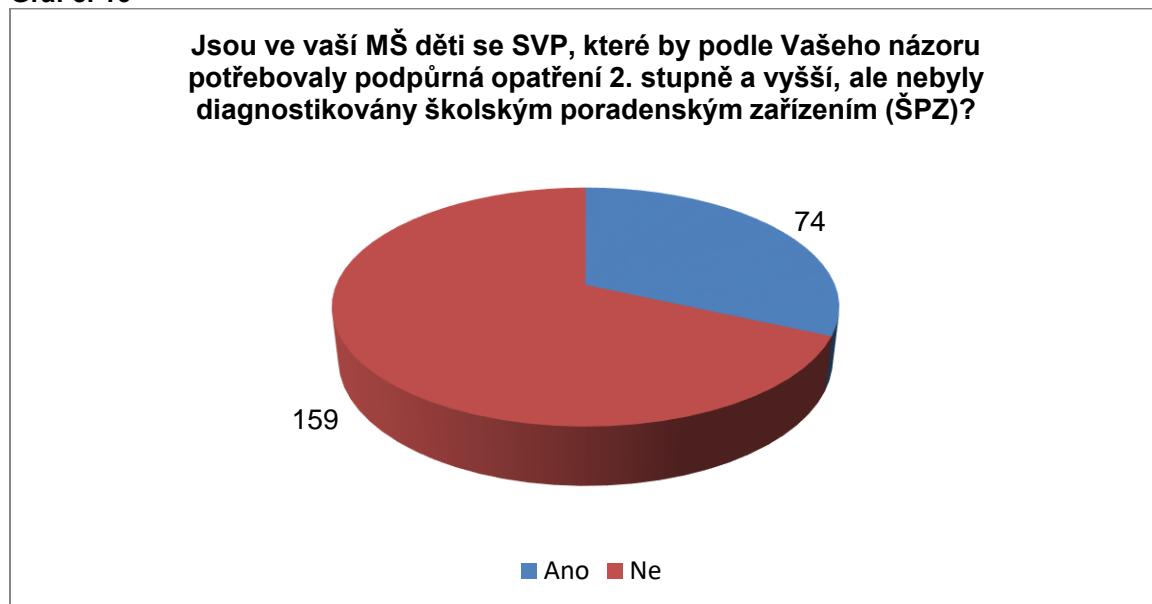
Graf č. 15

Pokud mají MŠ klasifikovat odbornou kvalitu asistentů pedagoga působících v MŠ v uplynulém školním roce 2018-2019, pak ji 53 z nich (55 %) hodnotí jako výbornou, 22 (23 %) chvalitebnou. Přibližně z jedné pětiny vnímají MŠ odbornou kvalitu asistentů pedagoga jako dobrou (17 %) či dostatečnou (5 %). Hodnocení „nedostatečně“ není uvedeno ani v jednom případě.

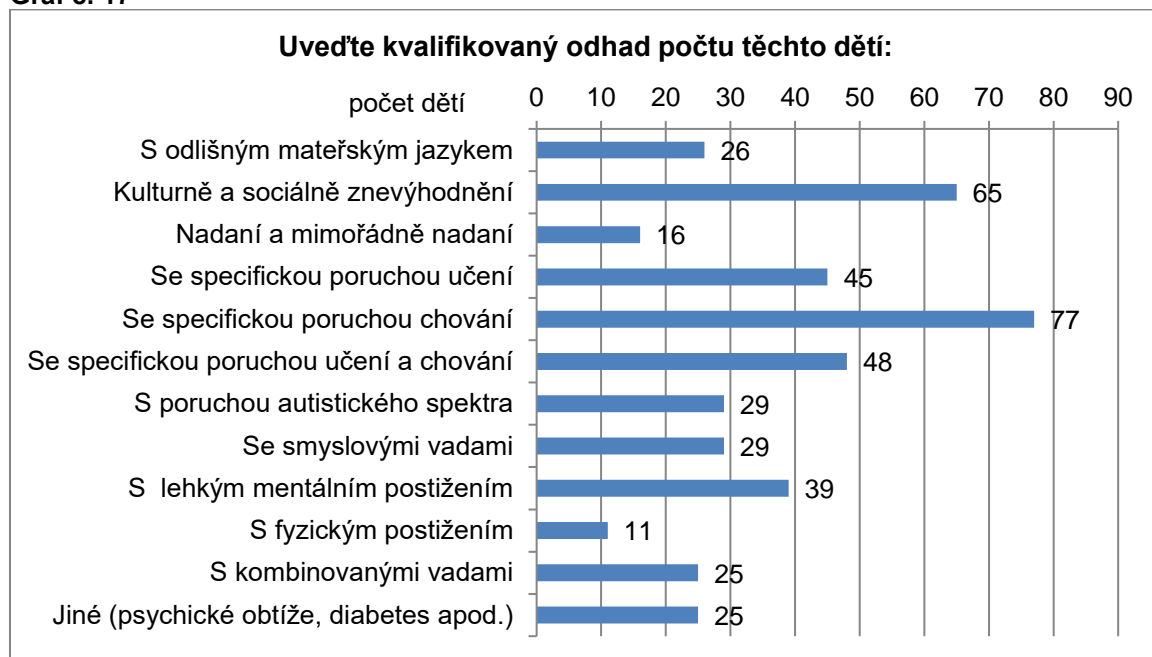
Ve školním roce 2018-2019 byli asistenti pedagoga na zmíněných 96 MŠ zaměstnáni v součtu na 133,9 pracovních úvazků, z čehož plyne, že průměrně každá taková škola zaměstnávala asistenty pedagoga v součtu na 1,4 pracovního úvazku. V daném školním roce byl 183 žákům MŠ doporučen asistent pedagoga ze strany ŠPZ jako součást podpůrných opatření dle Vyhlášky č.27/2016 Sb. Průměrně by tedy na každé výše zmíněné MŠ bylo 1,91 žáků, kterým byl asistent takto doporučen.

Graf č. 16

Přibližně jedna třetina (32 %) z 233 zúčastněných MŠ uvádí, že dle jejich názoru mají v MŠ děti se speciálními vzdělávacími potřebami, u nichž odhadují potřebu podpůrných opatření 2. a vyššího stupně, přičemž však tyto děti nebyly diagnostikovány v ŠPZ.

Graf č. 17

Výše zmíněných 32 % MŠ mezi těmito v ŠPZ nediodagnostikovanými dětmi s potřebou podpůrných opatření 2. a vyššího stupně odhaduje nejvyšší počet dětí se specifickými poruchami chování (77), dětí kulturně a sociálně znevýhodněných (65), se specifickou poruchou učení a chování (48), se specifickou poruchou učení (45) a dětí s lehkým mentálním postižením (39). Nejméně často jsou v početním odhadu těchto nediodagnostikovaných dětí zmiňovány děti s fyzickým postižením (11) a děti nadané či mimořádně nadané (16).

Graf č. 18

Jen 14 (6 %) ze všech zúčastněných MŠ uvádí, že mají mezi dětmi nadané či mimořádně nadané.

Nejčastěji zmiňovanou podporou těchto nadaných a mimořádně nadaných dětem je individuální přístup, snaha rozvíjet schopnosti a dovednosti těchto dětí nad běžný rámec, a to dle zaměření a oblasti nadání dítěte - aktivity, kroužky, kurzy, vyšší obtížnost zadaných úkolů, specifické pomůcky, logické úkoly, badatelské práce apod., dále např. zajištění odborného poradenství se strany PPP, navázání spolupráce se ZŠ, která pracuje s nadanými dětmi apod.

Graf č. 19

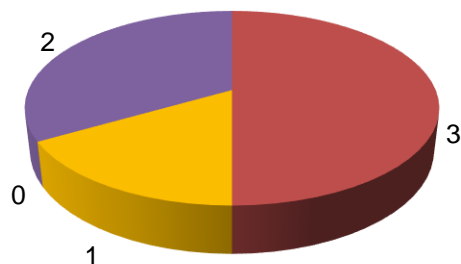

Méně než polovina z těch MŠ, které mají nadané či mimořádně nadané děti, uvádí, že existují pro tyto děti podpůrná opatření, resp. formy podpory, které by chtěly realizovat, avšak z různých důvodů nemohou.

Mají-li zmíněné MŠ specifikovat, která z podpůrných opatření, resp. forem podpory pro nadané nebo mimořádně nadané děti by chtěly, avšak nemohou realizovat, pak nejčastěji uvádějí nemožnost individualizace výuky při velkém počtu dětí v MŠ, nemožnost speciálního vybavení či úpravy podmínek a prostředí (pracovní kouty, kouty objevů a obdivů, úprava zahrady pro podporu prožitkového učení v přírodě atd.), a také absenci náslechnů na jiných školách, dílen pro nadané, spolupráce se ZŠ apod.

Graf č. 20

Z jakých důvodů nemůžete výše uvedená podpůrná opatření pro nadané a mimořádně nadané provádět, i když byste chtěli

- Nedostatek finančních prostředků
- Nedostatek personálních zdrojů
- Nedostatek spolupráce ze strany jiných organizací
- Jiný důvod

V polovině případů (jedná se o 3 MŠ z celkového počtu zúčastněných) je realizace podpůrných opatření nemožná z důvodů finančních, a v polovině z důvodů nedostatečných personálních zdrojů nebo jiných.

2.1.2 Data z šetření na základních školách

Dotazník vyplnilo celkem 171 škol, přičemž dotazník ve většině případů (163) vyplnil ředitel nebo zástupce vedení školy.

Graf č. 21

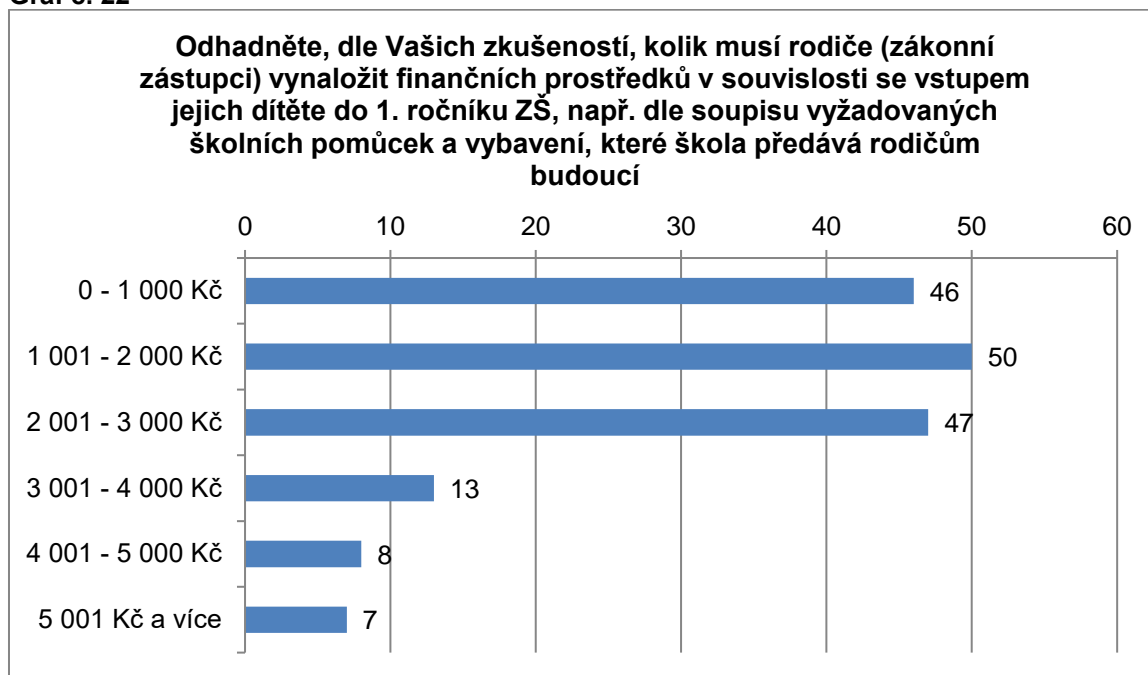
101 ZŠ (59 %) z celkového počtu 171 zúčastněných nevykonává činnost jiné školy, 68 ZŠ (40%) vykonává zároveň činnost MŠ a ve dvou případech (celkem 1 %) souběžně se svým zaměřením činnost SŠ, resp. MŠ i SŠ.

Tabulka č. 1

Školní rok	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Počet žáků na ZŠ celkem	36 494	37 085	37 605
Počet žáků na 1. stupni	21 731	22 183	22 289
Počet žáků na 2. stupni	14 763	14 902	15 316

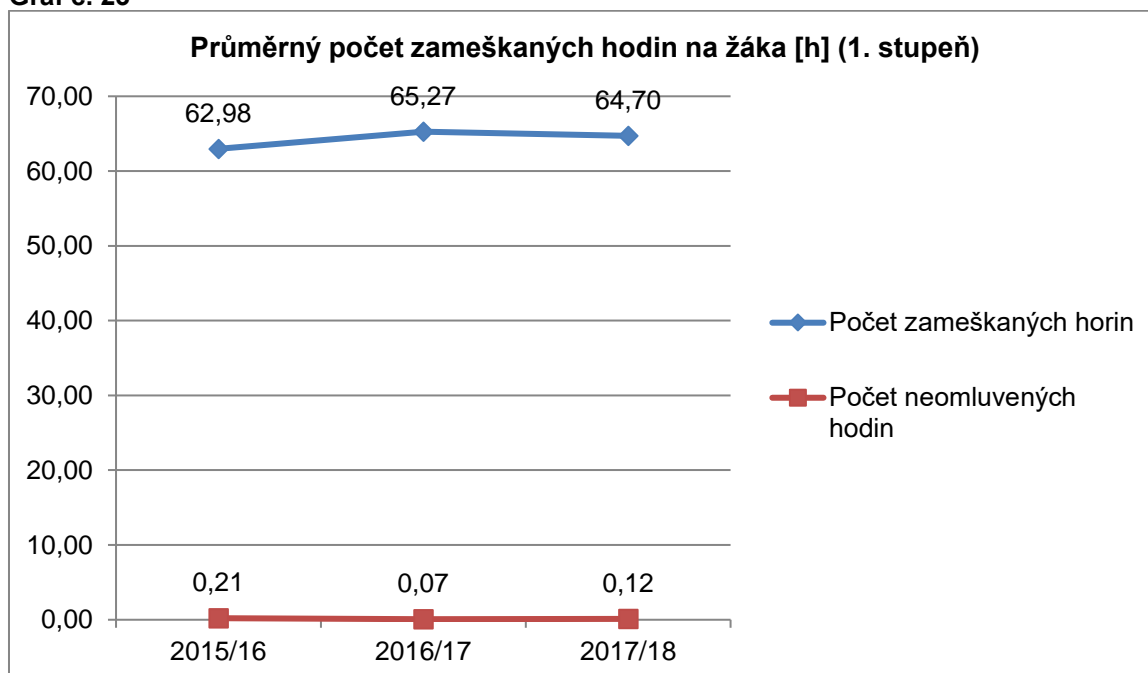
Celkový počet žáků ZŠ v letech 2015 až 2018 postupně narůstá, přičemž od školního roku 2015-2016, kdy celkový počet žáků ZŠ dosahoval 36 494, do školního roku 2017-2018 činí tento nárůst 1 111 žáků. Ve všech daných školních letech činil počet žáků na 1. stupni 60 % z celkového počtu.

Graf č. 22

Dle odhadu většiny (84 %) ze všech zúčastněných ZŠ nepřesáhnou vynaložené finanční prostředky související se vstupem dítěte do 1. ročníku ZŠ 3 000 Kč, resp. jejich odhad se pohybuje nejčastěji (29 % z nich) v rozmezí 1 001 - 2 000 Kč, nebo - téměř stejnou měrou (v obou případech cca 27 % z nich) - v rozmezí 0 - 1 000 Kč, resp. 2 001 - 3 000 Kč. Dle názoru zbylých 16 % ZŠ jsou náklady související se vstupem dítěte do 1. ročníku vyšší než 3 000 Kč, přičemž dle 4 % z nich náklady převyšují 5 000 Kč.

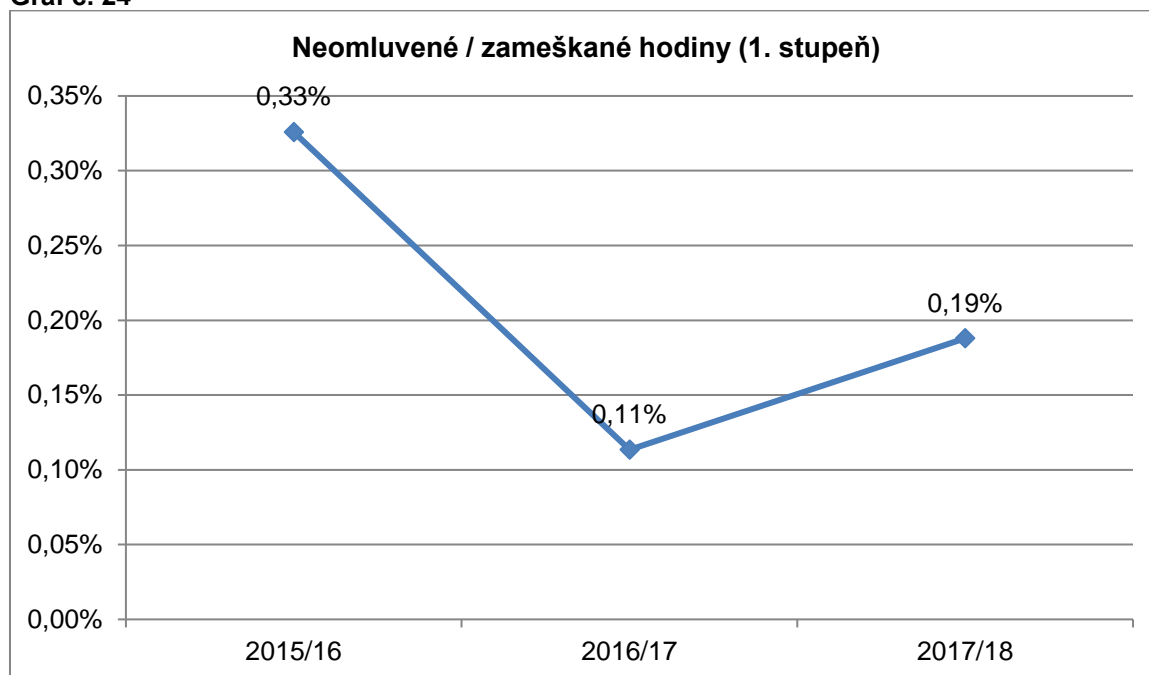
Graf č. 23

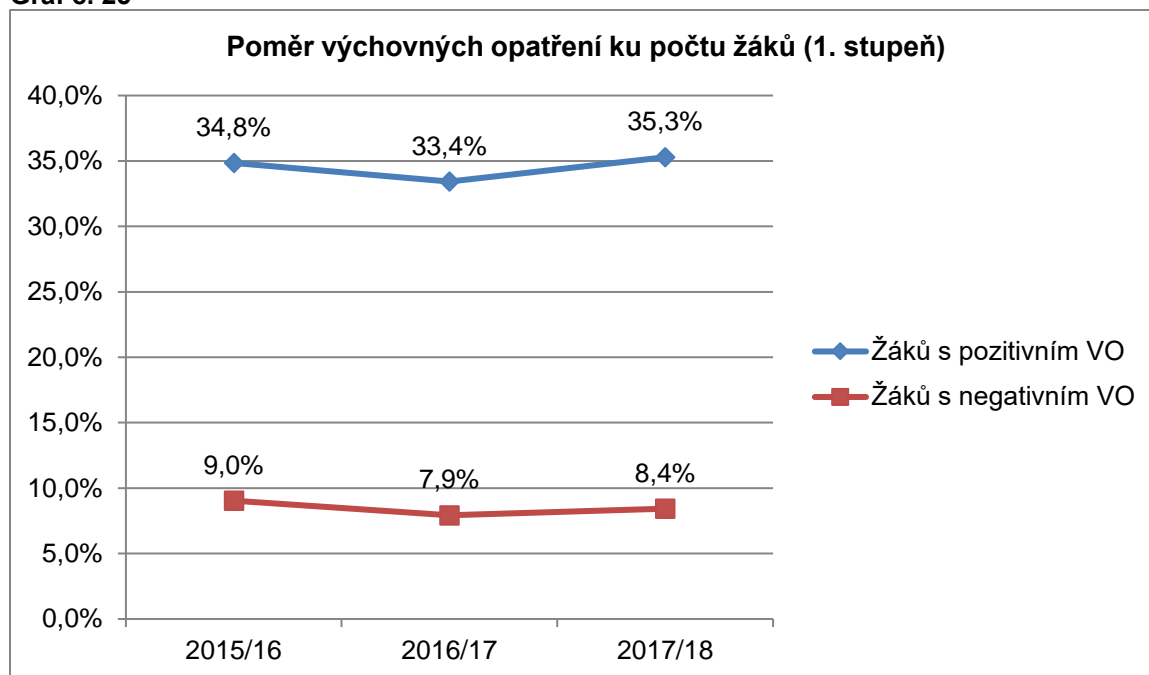
Žák 1. stupně ZŠ v daných školních letech průměrně zameškal okolo 65 vyučovacích hodin ročně, přičemž z toho neomluvené hodiny dosahují maxima ve školním roce 2015-2016, a to 0,21 vyučovacích

hodin (cca 9 min) na žáka průměrně. Jak vidíme v následujícím grafu, poměr neomluvených hodin vzhledem k celkově zameškaným nepřesahuje 0,33 %.

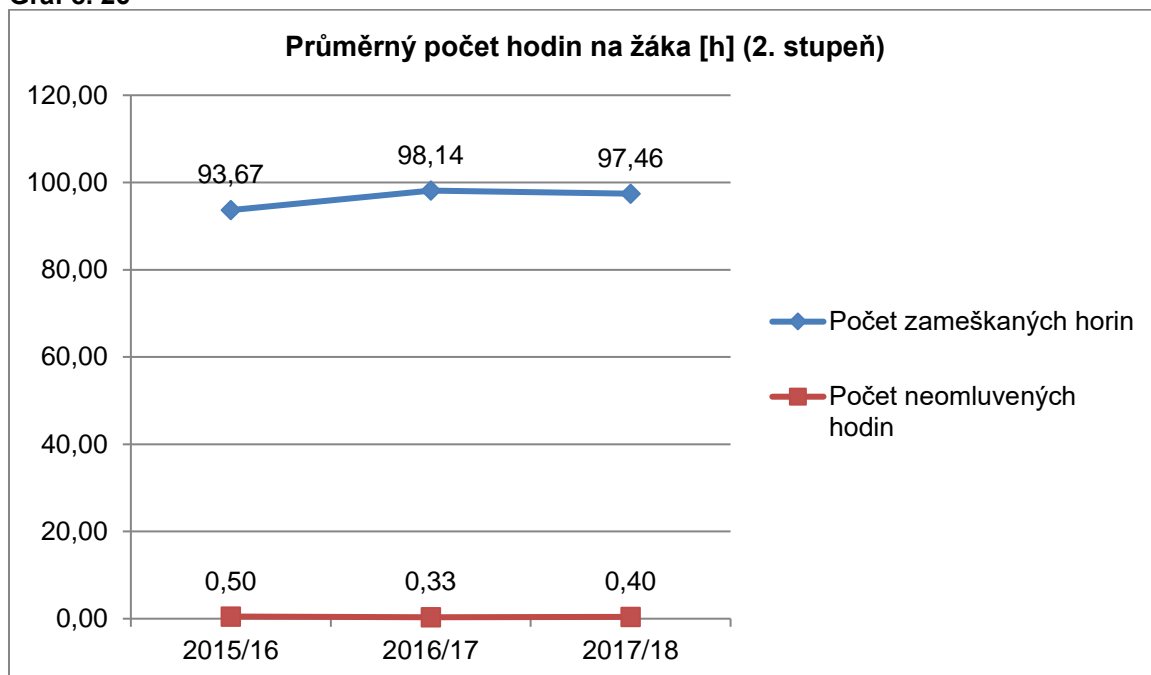
Graf č. 24

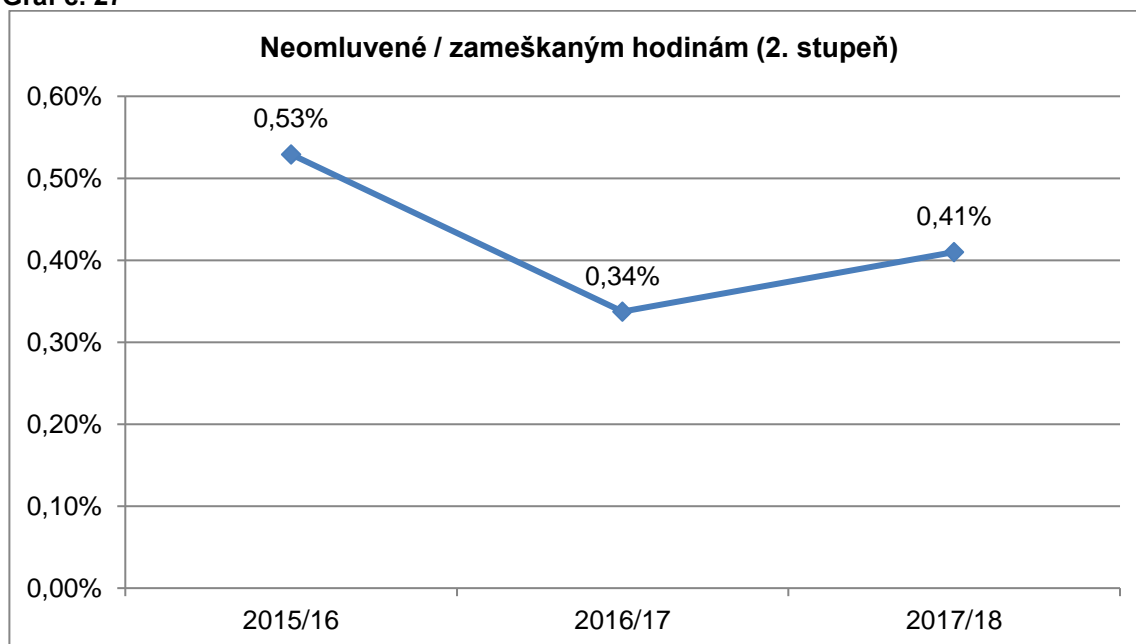
Graf č. 25

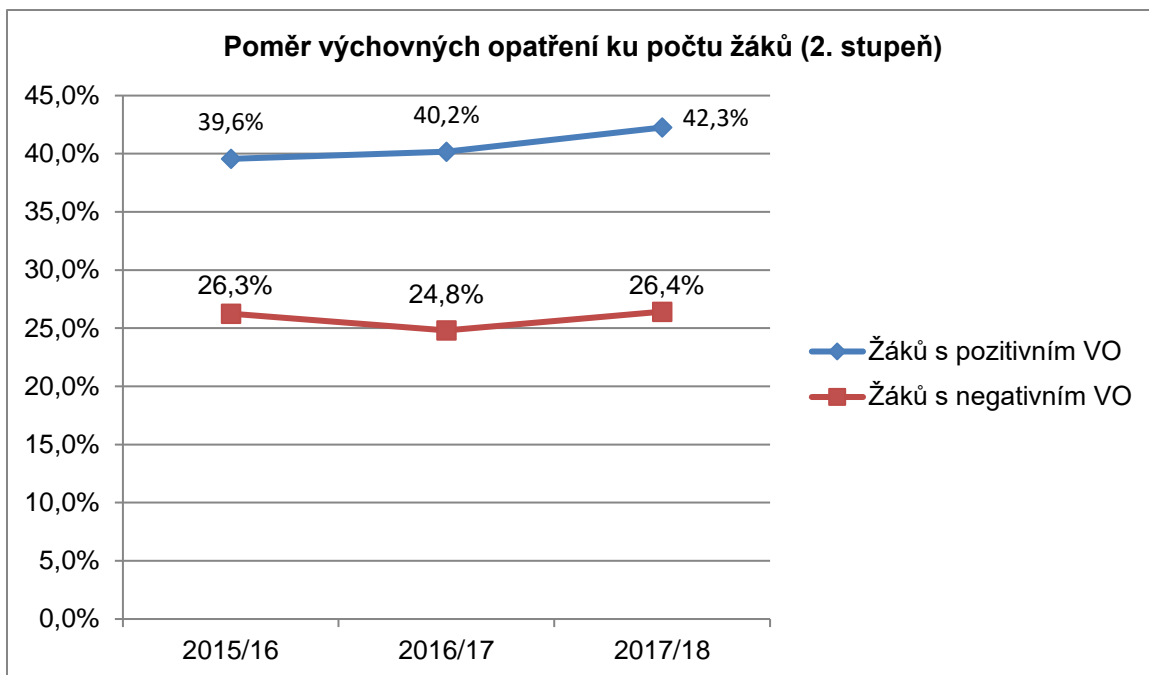

Vždy nejméně jedna třetina (33,4 %) žáků 1. stupně ZŠ v daných školních letech obdržela pozitivní výchovné opatření a maximálně 9 % žáků v daném období obdrželo negativní výchovné opatření. Ve školním roce 2017-2018 je tento poměr nejpříznivější.

Graf č. 26

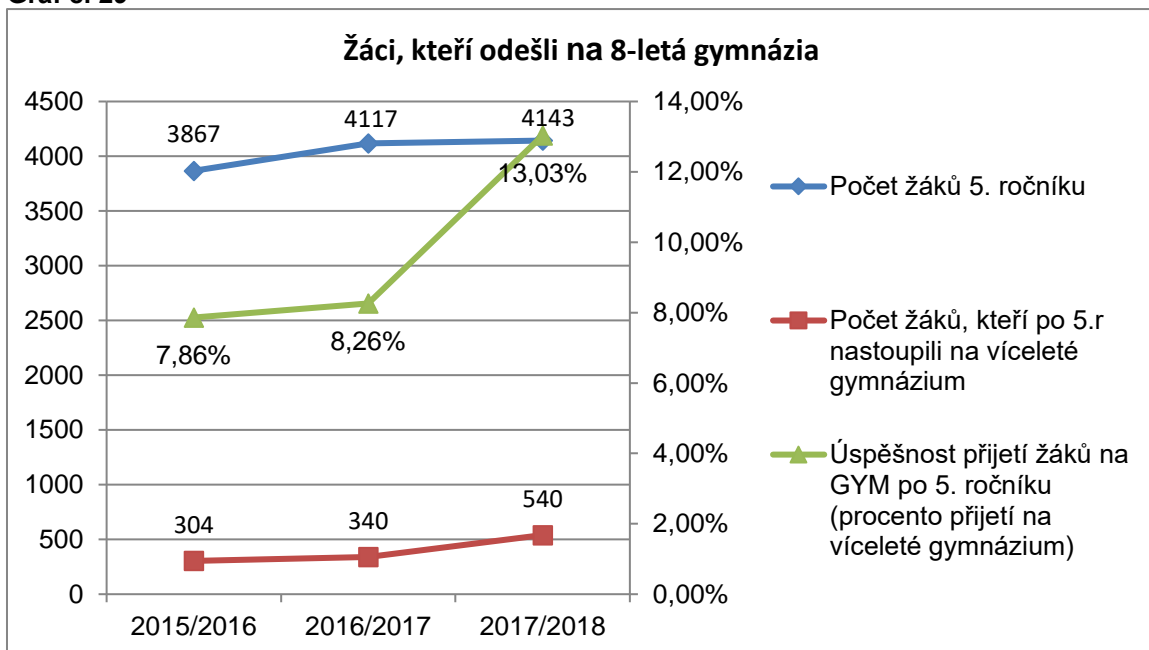
Žák 2. stupně ZŠ v daných školních letech průměrně zameškal okolo 95 vyučovacích hodin ročně (což je cca o 30 zameškaných hodin více než u žáka 1. stupně ZŠ), přičemž z toho neomluvené hodiny dosahují maxima ve školním roce 2015-2016, a to 0,5 vyučovacích hodin (cca 23 min) na žáka průměrně. Jak vidíme v následujícím grafu, poměr neomluvených hodin vzhledem k celkově zameškaným nepřesahuje 0,53 %.

Graf č. 27**Graf č. 28**

Vždy okolo dvou pětín (nejméně 39,6 %) žáků 2. stupně ZŠ v daných školních letech získalo pozitivní výchovné opatření a okolo čtvrtiny žáků (max. 26,4 %) získalo negativní výchovné opatření. Ve školním roce 2017-2018 je tento poměr nejpříznivější. Oproti žákům 1. stupně (max. 9 % z nich získalo v jednom z uvedených školních let negativní výchovné opatření) vidíme nárůst zejména v udělování negativních výchovných opatření (nejpříznivější rozdíl u žáků 1. stupně dosahoval 26,9 %).

Graf č. 29

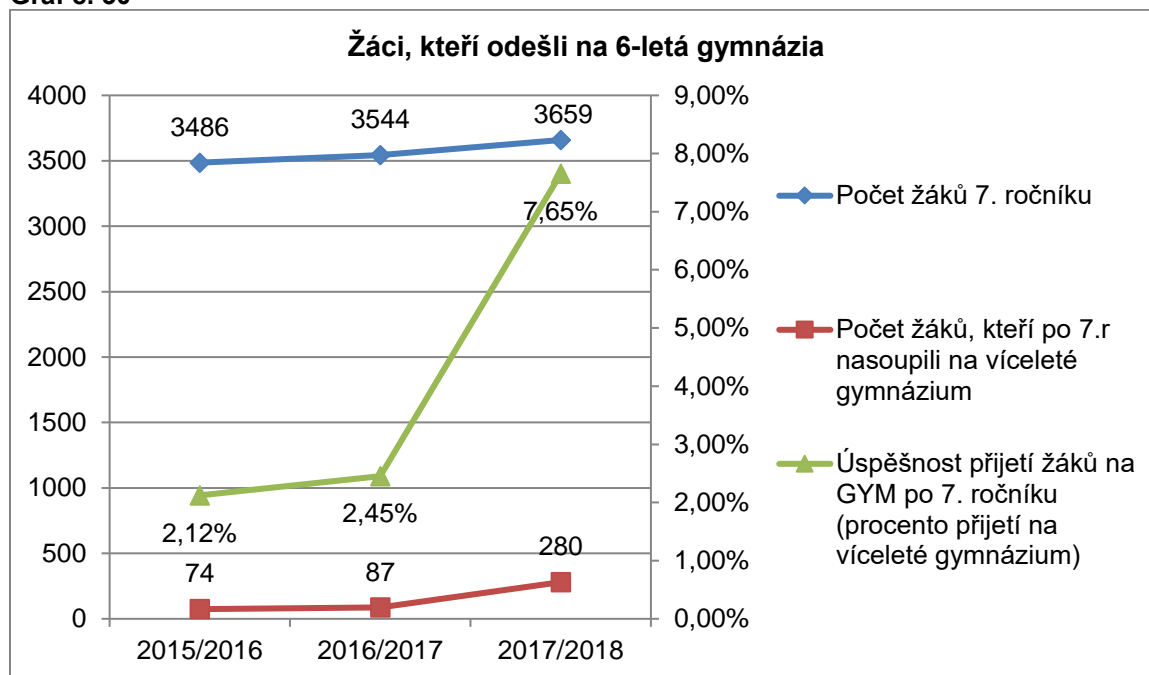

Od školního roku 2015-2016 do školního roku 2017-2018 lze zaznamenat u škol, které odpověděly na dotazník, postupný nárůst počtu žáků v 5. ročnících ZŠ, a to o 276. Ve stejném období zároveň

narůstá u těchto škol počet žáků, kteří po 5. ročníku nastoupili na víceleté gymnázium, a to celkově o 236, přičemž tento narůstající trend je znatelný zejména v posledním školním roce, kdy procento přijetí žáků na víceleté gymnázium po 5. ročníku ZŠ dosahuje 13,03 %.

Dle statistik vedených odborem OŠMS KÚ ZK je výše uvedený údaj zkreslený, což je dáno faktem, že se do dotazníkového šetření nezapojily všechny základní školy. Ve skutečnosti je trend odchodu žáků z 5. ročníku ZŠ do 1. ročníku 8-letého gymnázia spíše klesající. Ve školním roce 2016-2017 to bylo 6,7 % žáků, ve školním roce 2017-2018 pak 6,4 % žáků a ve školním roce 2018-2019 jen 6,3 % žáků.

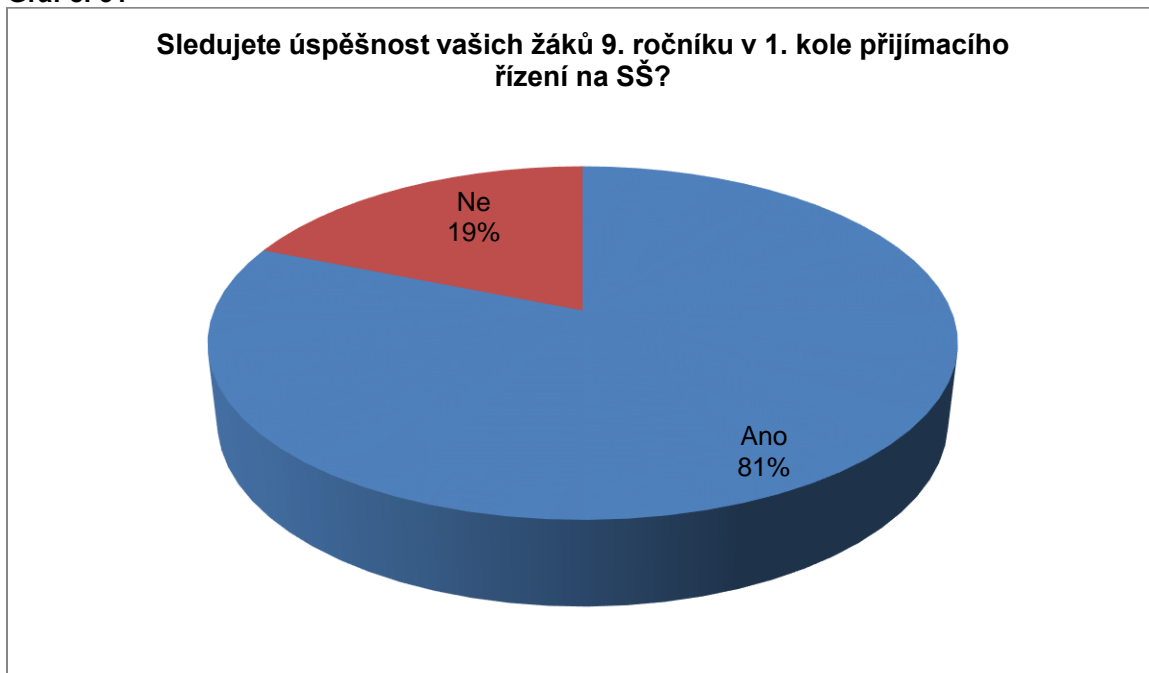
Graf č. 30

Od školního roku 2015-2016 do školního roku 2017-2018 lze zaznamenat postupný nárůst počtu žáků v 7. ročnících ZŠ, a to o 173. Ve stejném období zároveň narůstá počet žáků, kteří po 7. ročníku nastoupili na víceleté gymnázium, a to celkově o 206, přičemž tento narůstající trend je znatelný zejm. v posledním zmiňovaném školním roce. Procento přijetí žáků na víceleté gymnázium po 7. ročníku ZŠ dosahuje v posledním sledovaném školním roce 7,65 %.

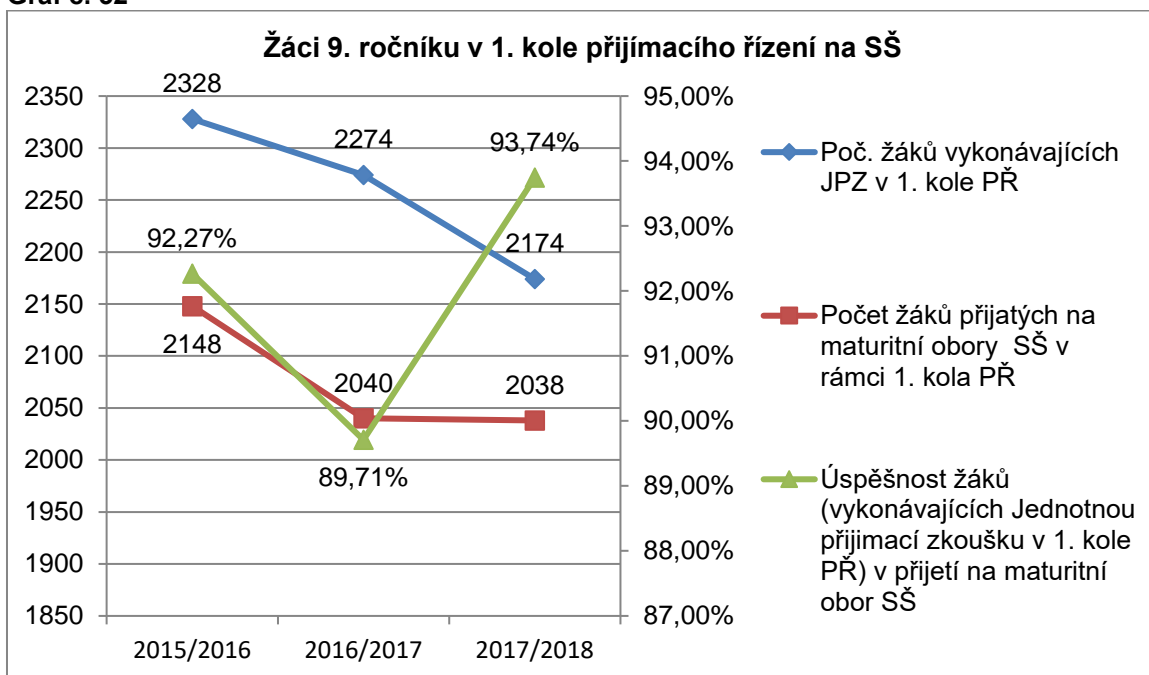
Dle statistik vedených odborem OŠMS KÚ ZK je výše uvedený údaj zkreslený, což je dáno faktem, že se do dotazníkového šetření nezapojily všechny úplné základní školy. Ve skutečnosti není trend odchodu žáků ze 7. ročníku ZŠ do 1. ročníku 6-letého gymnázia nijak dramatický, avšak lehce narůstá. Tato situace je způsobená tím, že obor 6-letého gymnázia je vyučován i soukromými a církevními školami, u nichž kraj není schopen ovlivňovat počet přijímaných žáků. Ve školním roce 2016-2017 do 1. ročníku 6-letého gymnázia odešlo 1,4 % žáků, ve školním roce 2017-2018 pak 1,3 % žáků a ve školním roce 2018-2019 to bylo 1,5 % žáků ze 7. ročníku ZŠ.

Graf č. 31

Více než čtyři pětiny ze 171 zúčastněných ZŠ sledují úspěšnost přijetí svých žáků 9. ročníku v prvním kole přijímacího řízení na SŠ.

Graf č. 32

Pozn.: JPZ = jednotná přijímací zkouška

Od školního roku 2015-2016 do školního roku 2017-2018 lze zaznamenat postupný pokles počtu žáků ZŠ, kteří vykonávali jednotné přijímací zkoušky v 1. kole přijímacího řízení, a to celkově o 154 žáků. Ve stejném období zároveň klesl počet žáků, kteří byli přijati na maturitní obor SŠ v rámci 1. kola

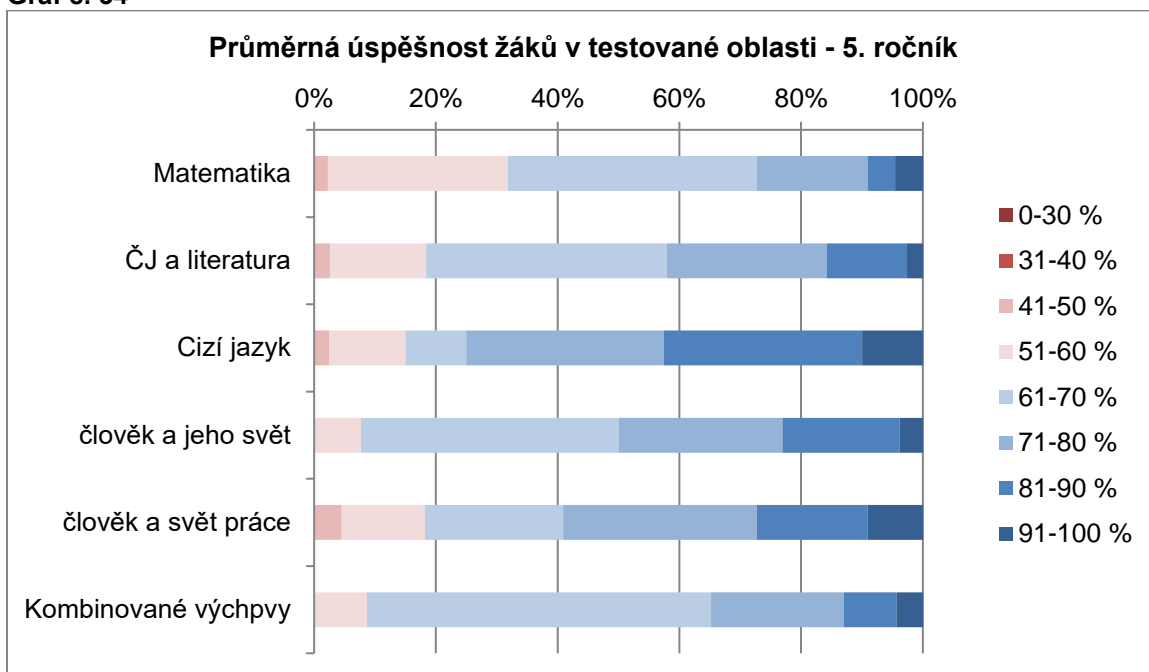
přijímacího řízení, a to celkově o 110 žáků, přičemž tento pokles je znatelný zejm. ve školním roce 2016-2017. V tomto školním roce můžeme rovněž zaznamenat mírný v pokles úspěšnosti žáků v přijetí na maturitní obor SŠ, a to o 2 % oproti předchozímu školnímu roku, resp. o 4 % školního roku 2017-2018, kdy procento přijatých žáků na maturitní obor SŠ činí 93,74 %.

Graf č. 33

V jedné třetině ze všech zúčastněných ZŠ se ve školním roce 2016-2017 uskutečnilo Výběrové zjišťování výsledků žáků na úrovni 5. ročníků ZŠ prováděné Českou školní inspekcí.

Graf č. 34

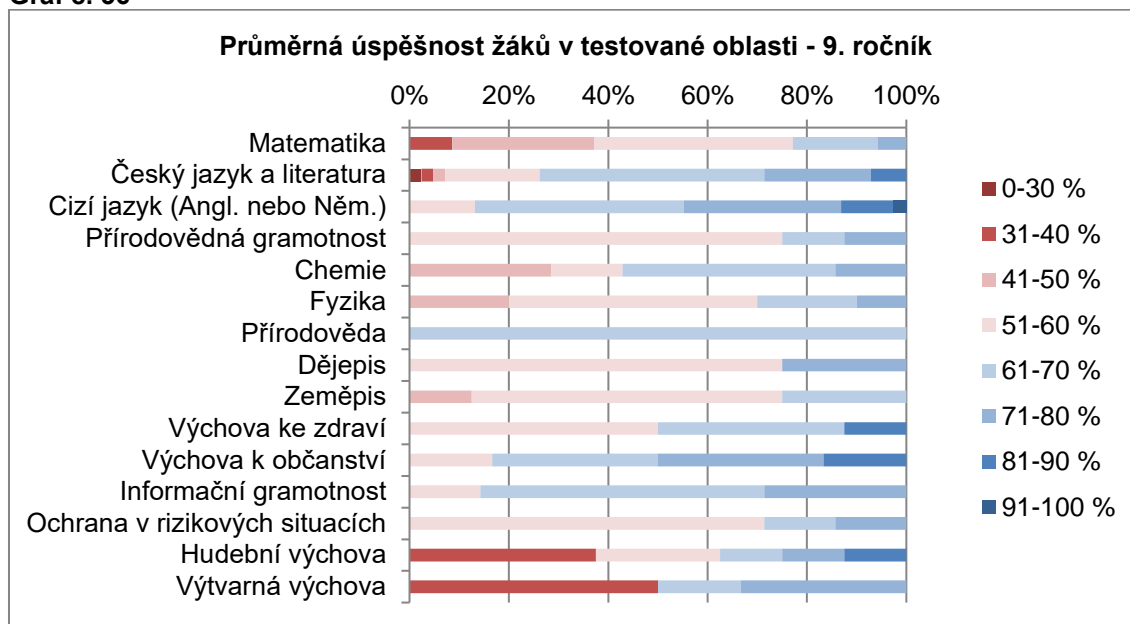
Při tomto Výběrovém zjišťování výsledků žáků na úrovni 5. ročníků ZŠ prokázali zúčastnění žáci ve všech testovaných oblastech vždy alespoň 41-50% úspěšnost, přičemž ve všech oblastech najdeme i žáky, kteří dosáhli 91 – 100% úspěšnosti (nejméně jich je v oblasti ČJ a literatura). V testované oblasti „Cizí jazyk“ více než 40 % žáků dosáhlo více než 80% úspěšnosti. Oproti tomu v testované oblasti „Matematika“ dosáhlo více než 80% úspěšnosti necelých 10 % žáků a třetina žáků nedosahuje úspěšnosti vyšší než 60 %. Celkově nejlepší úspěšnosti dosahovali žáci v testované oblasti „Člověk a jeho svět“.

Graf č. 35

Ve skoro dvou třetinách ze všech zúčastněných úplných ZŠ se ve školním roce 2016-2017 uskutečnilo Výběrové zjišťování výsledků žáků na úrovni 9. ročníků ZŠ prováděné Českou školní inspekcí.

Graf č. 36

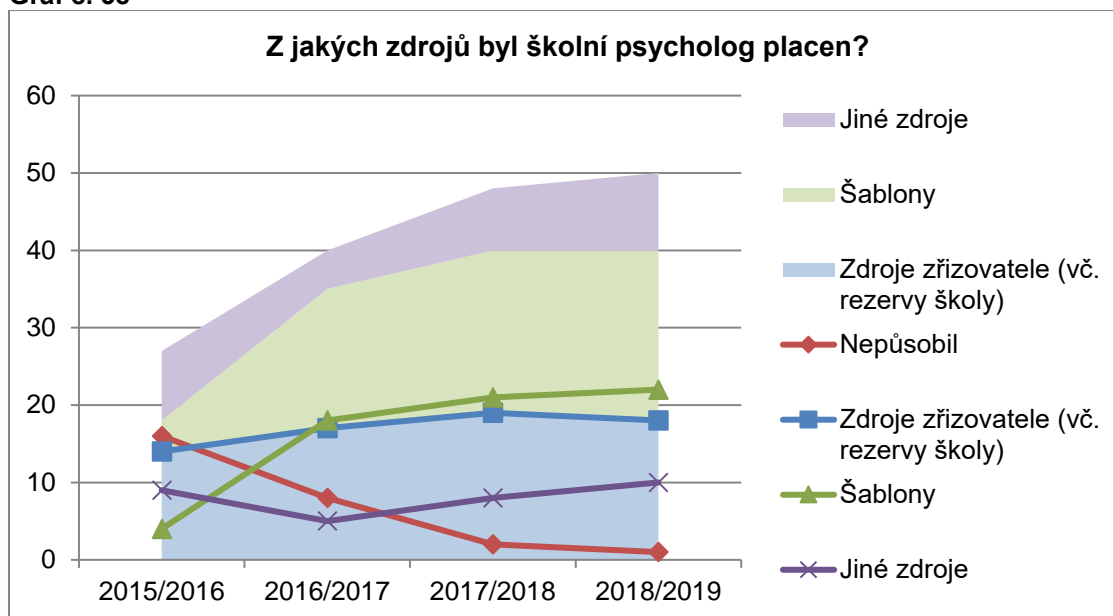
Při tomto Výběrovém zjišťování výsledků žáků na úrovni 9. ročníků ZŠ prokazovali zúčastnění žáci v převážné většině testovaných oblastí vždy alespoň 41-50% úspěšnost, přičemž pouze v jedné, a to „cizí jazyk“, najdeme i žáky s 91-100% úspěšností. V testovaných oblastech „matematika“, „hudební výchova“, „výtvarná výchova“ najdeme i žáky s 31-40% úspěšností a v oblasti „český jazyk a literatura“ i s úspěšností 0-30%. V testované oblasti „matematika“ téměř čtyři pětiny žáků nedosahují úspěšnosti vyšší než 60%.

Graf č. 37

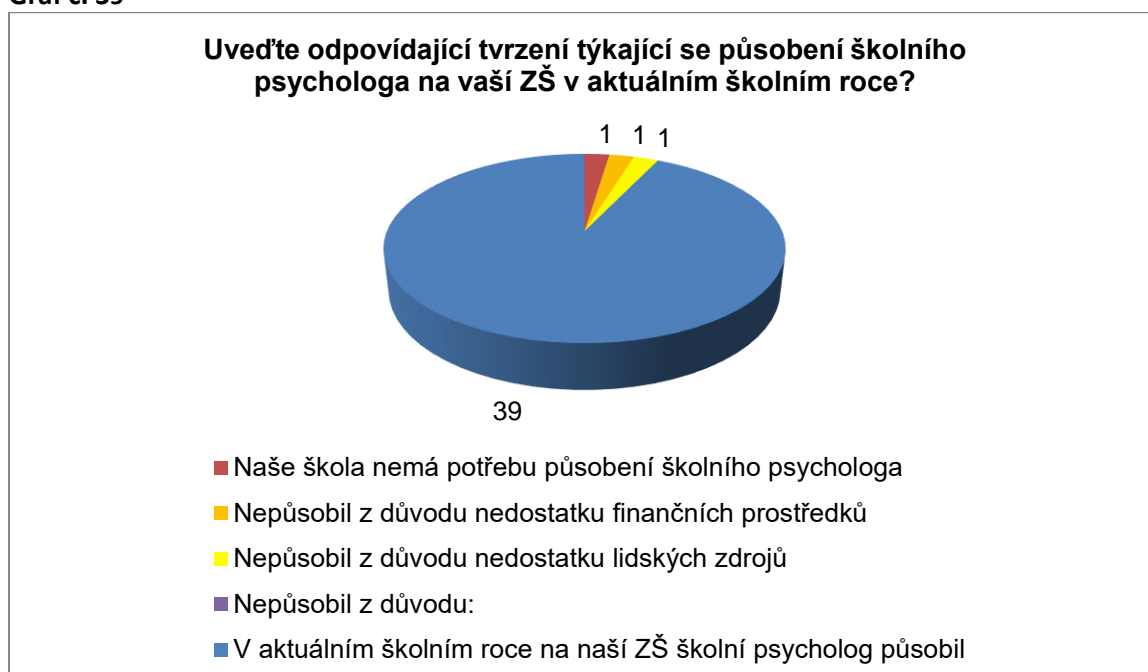
V jedné čtvrtině (42 škol) ze 171 zúčastněných ZŠ působil v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce školní psycholog.

Graf č. 38

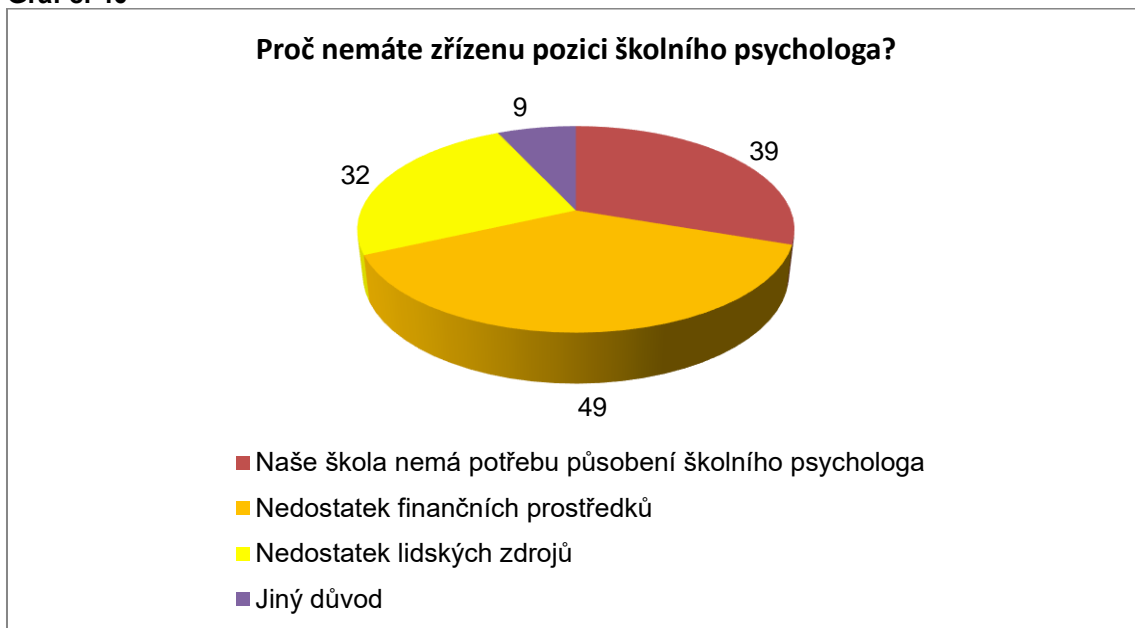
Pokud byl v některé ze ZŠ školní psycholog přítomen, byl ve školním roce 2015-2016 v 52 % případů placen ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy), z jedné třetiny z jiných zdrojů a v 15 % ze šablon. Od školního roku 2016-2017 do současnosti je zřejmý zejména nárůst čerpání finančních zdrojů na školního psychologa ze Šablon. Ve školním roce 2018-2019 byl školní psycholog placen ve 36 % případů ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy), z 20 % z jiných zdrojů a v 44 % ze šablon. Od roku 2015 do roku 2019 se počet ZŠ se zkušeností s využíváním pozice školního psychologa téměř zdvojnásobil.

Graf č. 39

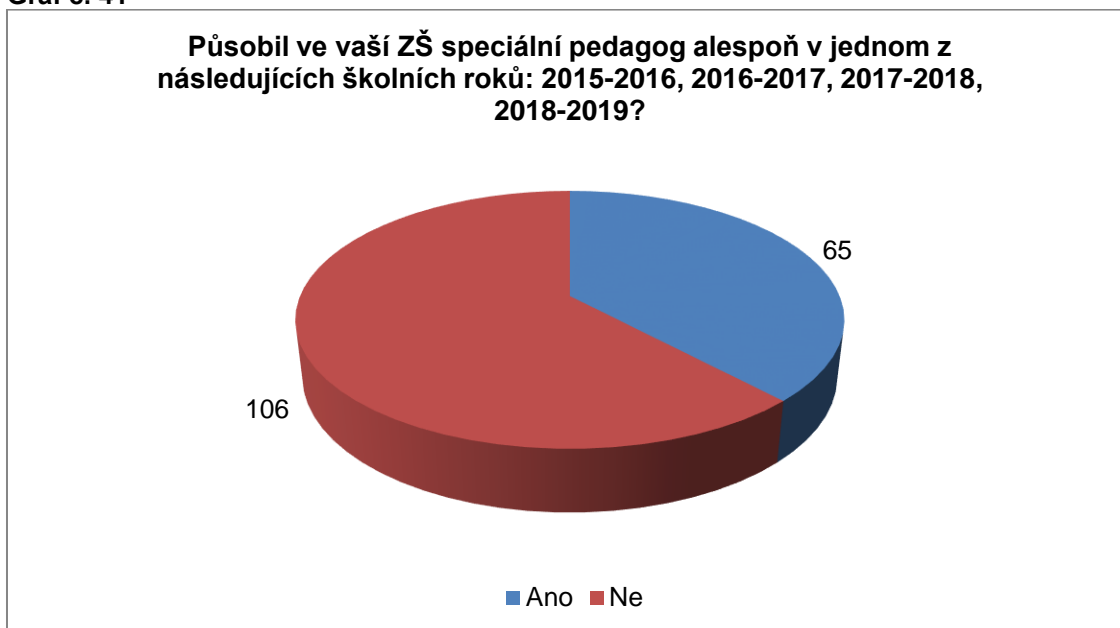
Ve školním roce 2018-2019 působil školní psycholog na 39 ZŠ. Na 3 ZŠ, byť tyto v minulosti zkušenost s působením školního psychologa mají, v daném školním roce školního psychologa neměli.

Graf č. 40

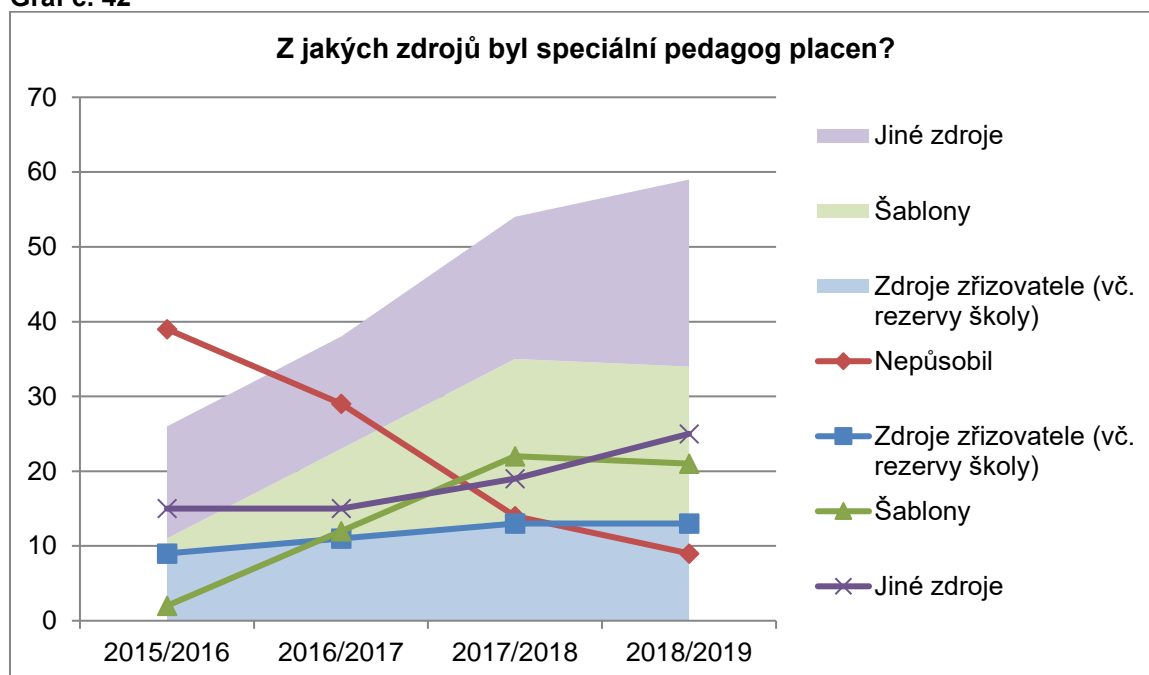
Jak již bylo zmíněno dříve, z celkového počtu 171 zúčastněných ZŠ jich 129 v daném čtyřletém období nemělo pozici školního psychologa nikdy zřízenou. 49 (38 %) z nich nemá ve škole zřízenou tuto pozici z důvodů nedostatku finančních prostředků, 39 ZŠ (30 %) jako důvod uvádí, že v jejich ZŠ není školního psychologa potřeba, dalších 32 (25 %) jako důvod nezřízení této pozice uvádí nedostatek lidských zdrojů anebo vidí jiné důvody (7 %), jako např. jsme málotřídní škola, příležitostné využívání psychologa odjinud, škola zřízená podle § 16, odst. 9.

Graf č. 41

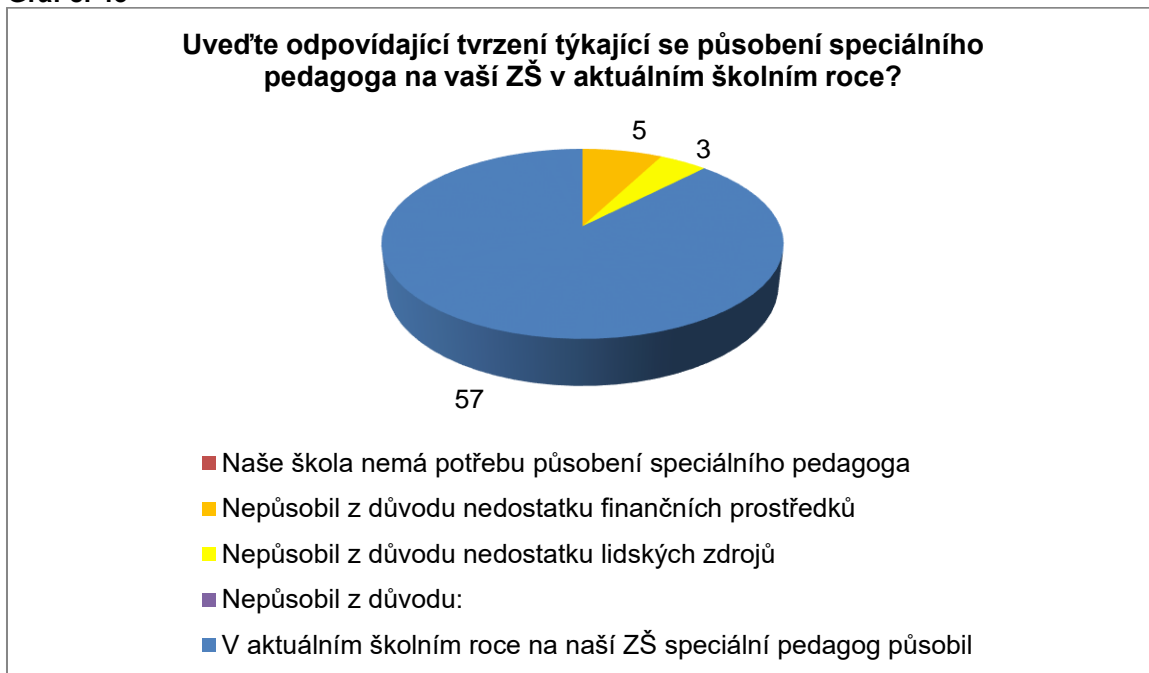
Na 65 (38 %) ze 171 zúčastněných ZŠ působil v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce speciální pedagog.

Graf č. 42

Pokud byl v některé ze ZŠ speciální pedagog přítomen, byl ve školním roce 2015-2016 v 58 % případů placen z jiných zdrojů, ve 34 % případů ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy) a v 8 % případů byl placen ze šablon. V následujícím školním roce bylo čerpání finančních prostředků na speciálního pedagoga ze zmiňovaných zdrojů více vyvážené (jiné zdroje 39 %, šablony 31 %, zdroje zřizovatele 30 %). Od školního roku 2017-2018 je zřejmý nárůst čerpání finančních zdrojů na speciálního pedagoga ze šablon. Ve školním roce 2017/2018 byl speciální pedagog placen ze šablon ve 41 % případů a v následujícím školním roce ve 36 % případů. V těchto dvou letech klesl podíl čerpání finančních zdrojů na speciálního pedagoga ze zdrojů zřizovatele na 22 %. Čerpání z jiných zdrojů je v průběhu zmiňovaných čtyř let využíváno největší měrou (podíl tvoří 35-42 %). Od roku 2015 do roku 2019 se počet ZŠ, které v některém školním roce využily speciálního pedagoga, více než zdvojnásobil.

Graf č. 43

Ve školním roce 2018-2019 působil speciální pedagog na 57 ZŠ. Na 8 ZŠ, byť tyto v minulosti zkušenost s působením speciálního pedagoga mají, v daném školním roce speciálního pedagoga neměly, z toho v 5 případech z důvodů nedostatku finančních prostředků a ve 3 případech z důvodů nedostatku lidských zdrojů.

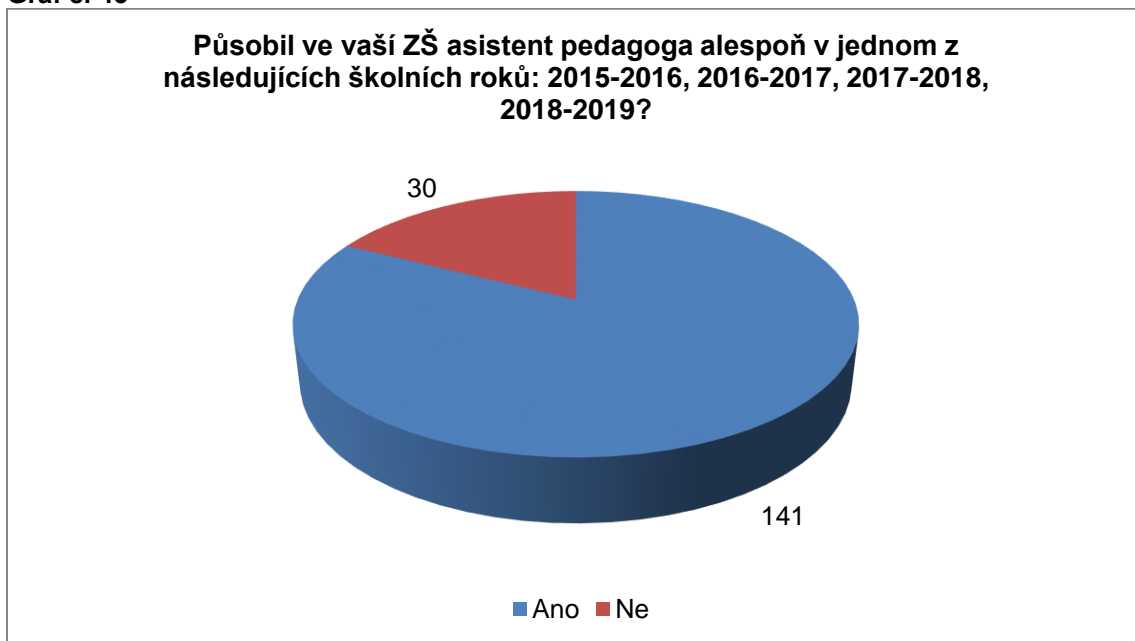
Graf č. 44

Jak již bylo zmíněno dříve, z celkového počtu 171 zúčastněných ZŠ jich 106 v daném čtyřletém období nemělo pozici speciálního pedagoga nikdy zřízenou. Více než dvě pětiny z nich (41 %) jako důvod

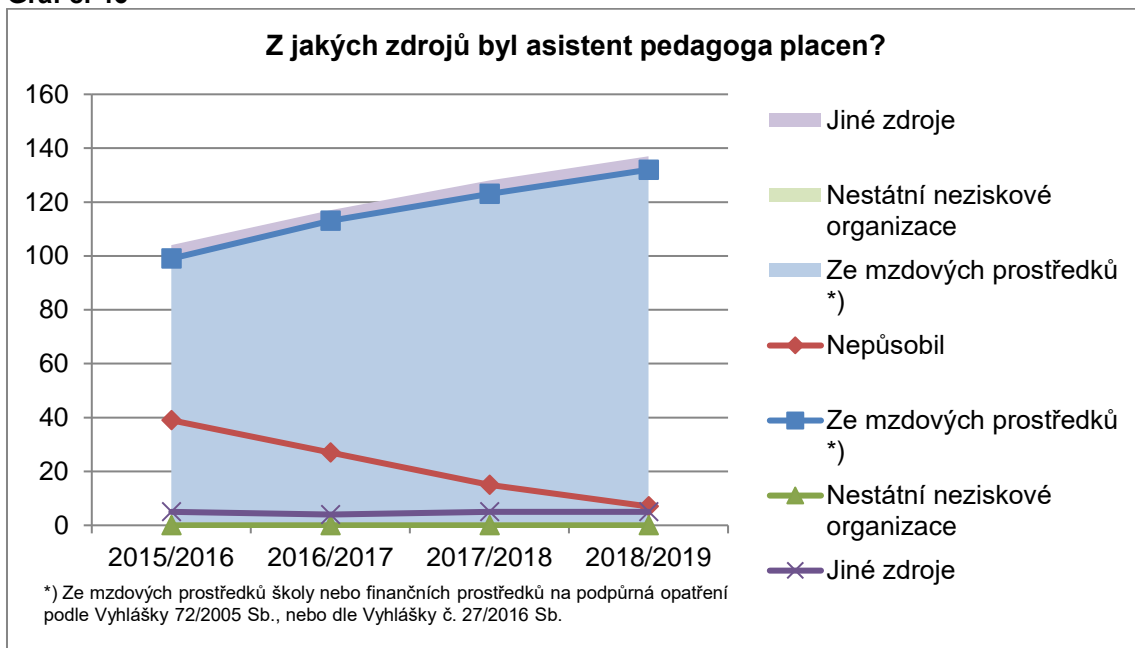
uvádí, že důvodem nezřízení této pozice je nedostatek finančních prostředků a dalších 27 (25 %) vidí překážku v nedostatku lidských zdrojů. 22 škol (21 %) uvádí, že v jejich ZŠ není speciálního pedagoga a 14 ZŠ (13 %) zmiňuje jiné důvody, jako např. kombinaci nedostatku finančních i personálních zdrojů, malá velikost školy, dostatek personálu vzdělaného ve speciální pedagogice apod.

Graf č. 45

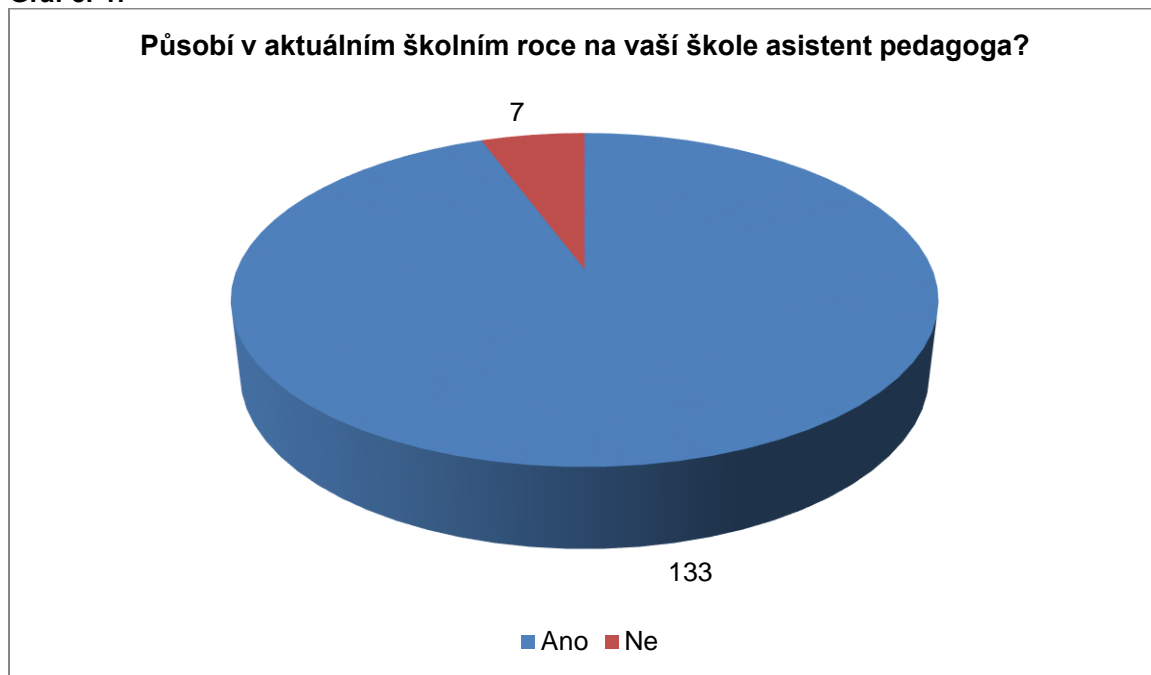
Více než ve čtyřech pětinach (82 %) ze 171 zúčastněných ZŠ působil v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce asistent pedagoga.

Graf č. 46

Pokud byl v uvedeném čtyřletém období v některé ze ZŠ asistent pedagoga přítomen, byl vždy téměř výhradně placen ze mzdových prostředků. Zřídka (v každém školním roce maximálně v 5 případech) byly na financování asistenta pedagoga využívány jiné zdroje a ani jednou nebyly využity zdroje z nestátních neziskových organizací. Celkově využívání podpory asistenta pedagoga na ZŠ každoročně narůstá. Od školního roku 2015-2016, kdy se otázkou zdrojů financování asistentů pedagoga zabývaly ZŠ ve 104 případech, do školního roku 2018-2019, kdy se otázkou zdrojů financování asistentů pedagoga zabývaly ZŠ ve 137 případech, je to nárůst o 33 případů (24 %).

Graf č. 47

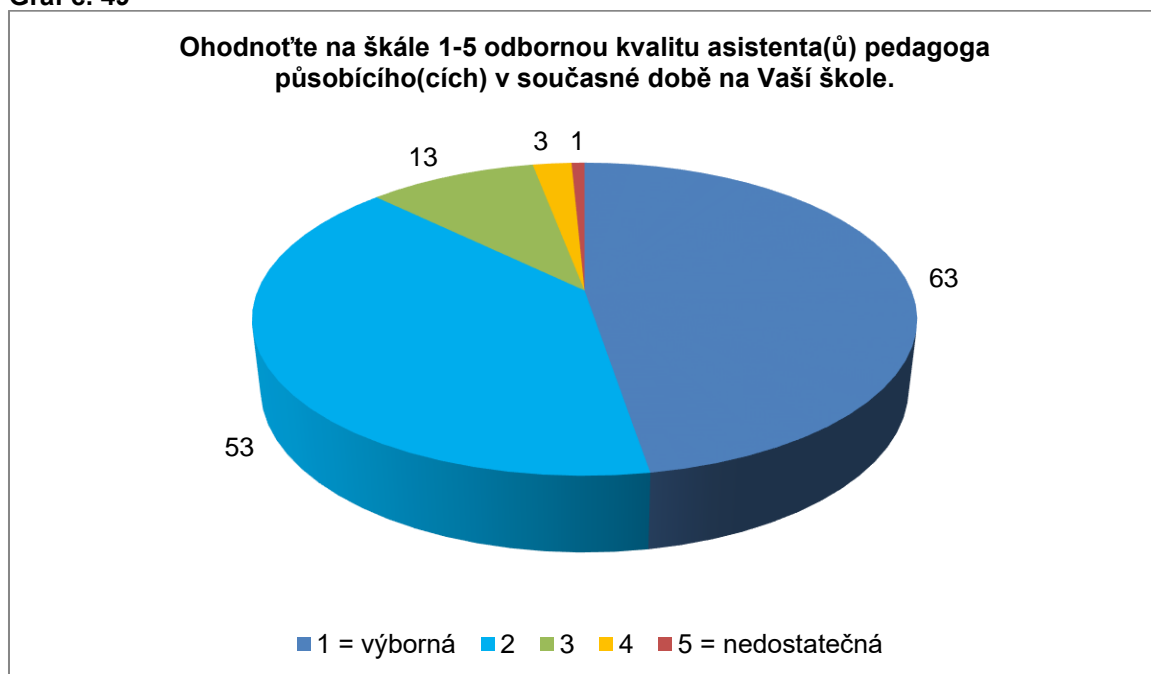
Ve školním roce 2018-2019 působili asistenti pedagoga na 133 ZŠ. Na 7 ZŠ, byť tyto z minulosti zkušenost s působením asistenta pedagoga mají, v daném školním roce podporu asistenta pedagoga nevyužívali.

Graf č. 48

Ze 133 ZŠ, ve kterých v uplynulém školním roce působili asistenti pedagoga, uvádí 123 (92 %) z nich, že jejich asistenti pedagoga mají odbornou kvalifikaci k výkonu této pozice vyžadovanou zákonem, 9 ZŠ uvádí, že ne ve všech případech a na 1 ZŠ tuto kvalifikaci asistent/i pedagoga nemá/nemají.

Graf č. 49

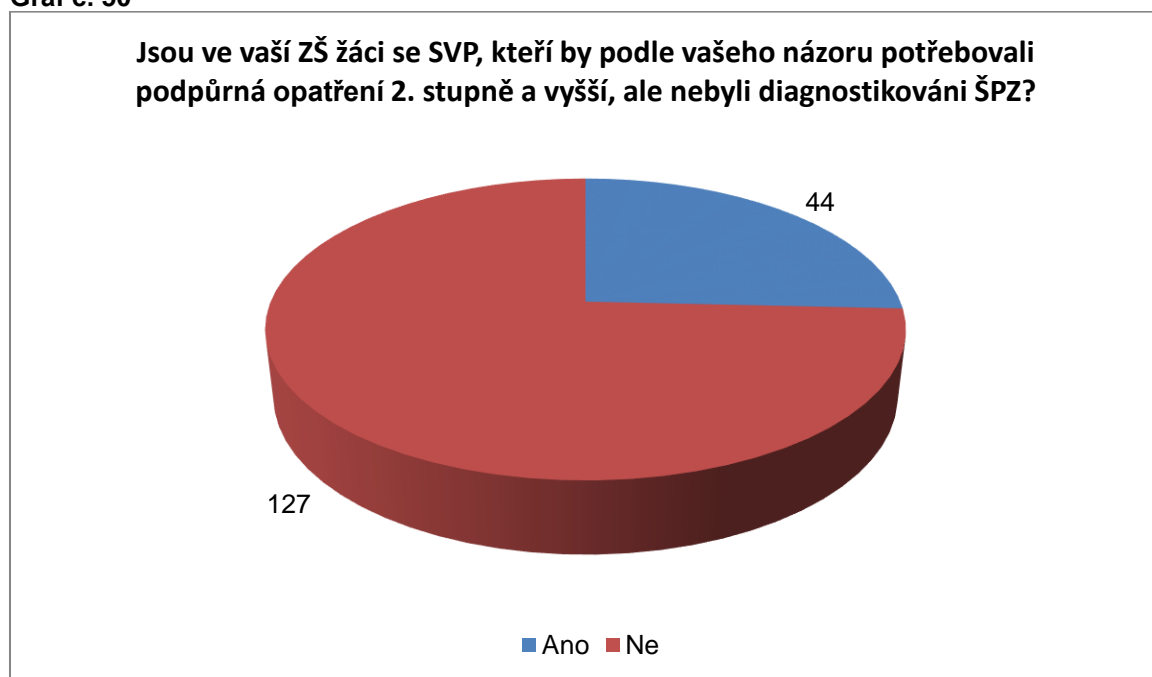

Pokud mají ZŠ klasifikovat odbornou kvalitu asistentů pedagoga působících v ZŠ v uplynulém školním roce 2018-2019, pak ji 63 z nich hodnotí jako výbornou (47 %), 53 jako chvalitebnou (40 %).

Ve 13 ZŠ (10 %) vnímají odbornou kvalitu asistentů pedagoga jako dobrou, ve 3 jako dostatečnou a v 1 ZŠ jako nedostatečnou.

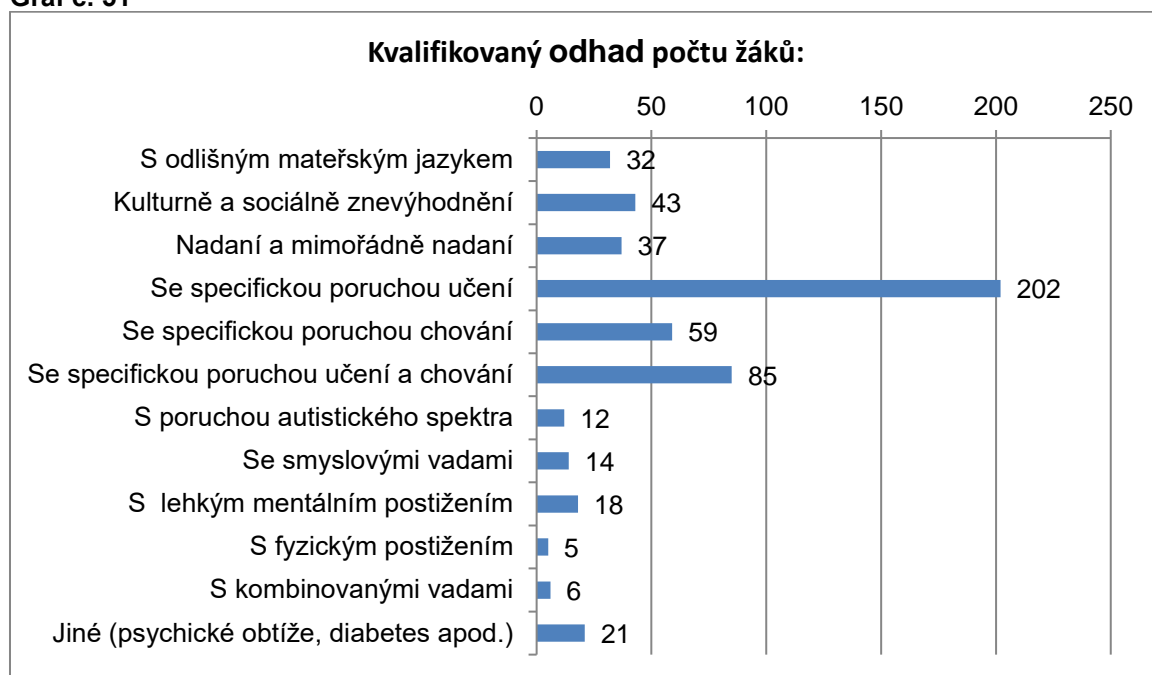
Ve školním roce 2018-2019 byli asistenti pedagoga na zmíněných 133 ZŠ zaměstnáni v součtu na 386,8 pracovních úvazků, z čehož plyne, že průměrně každá taková škola zaměstnávala asistenty pedagoga v součtu na 2,97 pracovního úvazku. V daném školním roce byl 573 žákům ZŠ doporučen asistent pedagoga ze strany ŠPZ jako součást podpůrných opatření dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb. Průměrně by tedy na každé výše zmíněné ZŠ bylo 4,55 žáků, kterým byl asistent doporučen v rámci podpůrných opatření.

Graf č. 50

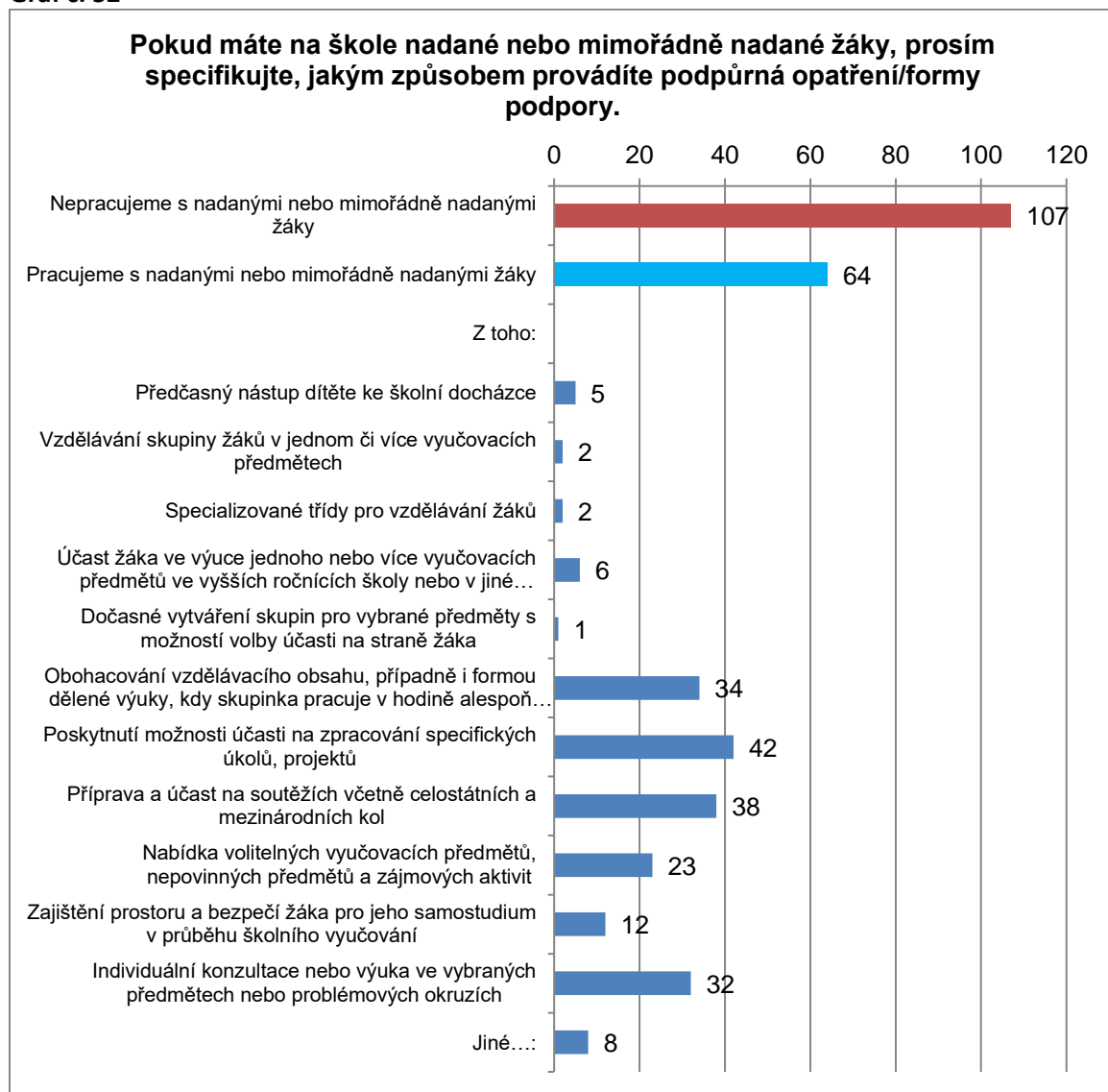
Přibližně jedna čtvrtina (26 %) ze 171 zúčastněných ZŠ uvádí, že dle jejich názoru mají v ZŠ žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, u nichž odhadují potřebu podpůrných opatření 2. a vyššího stupně, přičemž však tito žáci nebyli diagnostikováni v ŠPZ.

Graf č. 51

Výše zmíněných 26 % ZŠ mezi těmito v ŠPZ nediodagnostikovanými žáky s potřebou podpůrných opatření 2. a vyššího stupně odhaduje nejvyšší zastoupení nediodagnostikovaných žáků se specifickou poruchou učení (202), se specifickou poruchou učení a poruchou chování (85) a žáků se specifickou poruchou chování (59). Nejméně často jsou v početním odhadu těchto nediodagnostikovaných žáků zmiňováni žáci s fyzickým postižením (5) a kombinovanými vadami (6).

Graf č. 52

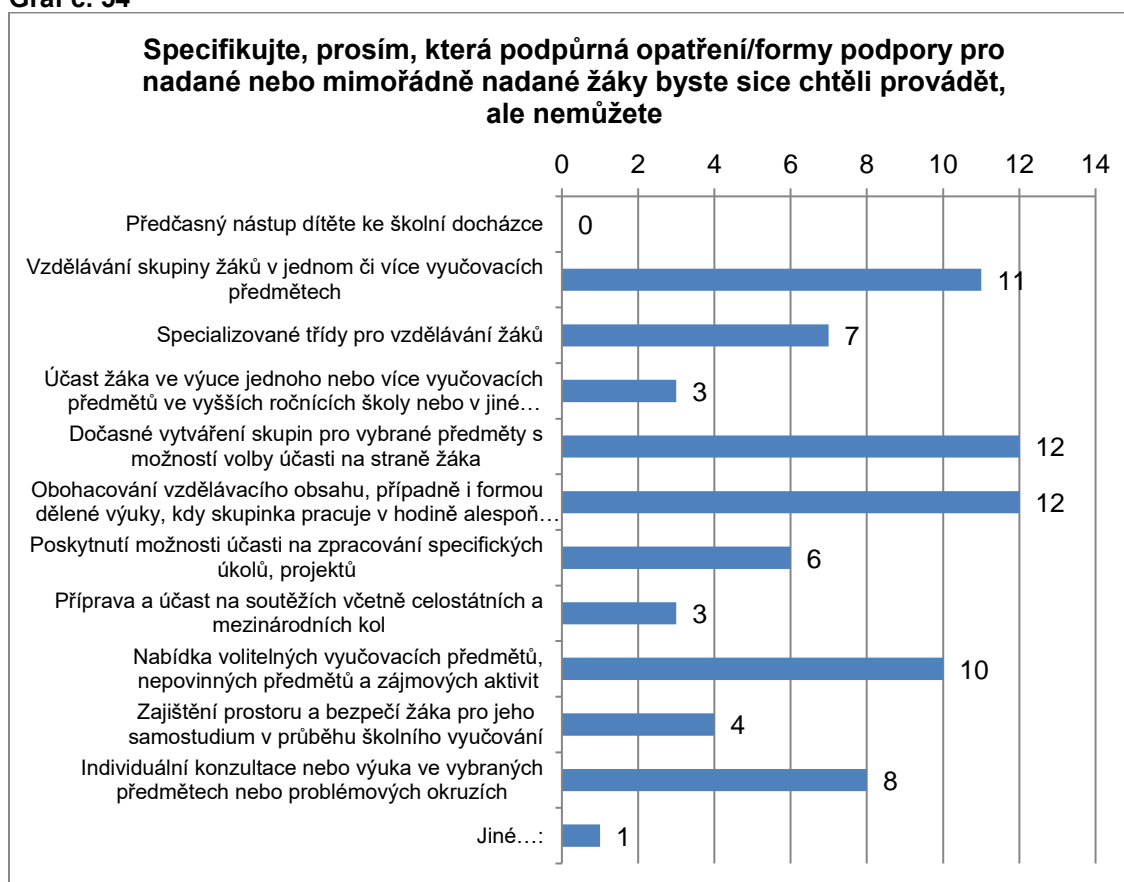
Ze zúčastněných 171 ZŠ jich 64 (37 %) uvádí, že ve škole mají žáky nadané nebo mimořádně nadané (ať již diagnostikované či ne). Na těchto školách jsou tyto nadaní a mimořádně nadaní žáci nejčastěji podporováni formou poskytnutí možnosti účasti na zpracování specifických úkolů, projektů (ve 42 případech), dále pak přípravou a účastí na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol (v 38 případech), obohacováním vzdělávacího obsahu případně i formou dělené výuky, kdy skupinka pracuje v hodině alespoň zčásti odděleně na úkolech s obohaceným obsahem (ve 34 případech) a formou individuálních konzultací nebo výukou ve vybraných předmětech nebo problémových okruzích (ve 32 případech). Nejméně často jsou nadaní či mimořádně nadaní žáci podporováni formou dočasného vytváření skupin pro vybrané předměty s možností volby účasti na straně žáka (v 1 případě), vzděláváním skupiny těchto žáků v jednom či více vyučovacích předmětech (ve 2 případech) a vytvářením specializovaných tříd pro vzdělávání těchto žáků (ve 2 případech).

Graf č. 53

29 škol (17 %) ze 171 zúčastněných ZŠ uvádí, že existují pro nadané nebo mimořádně nadané žáky podpůrná opatření, resp. formy podpory, které by chtěly realizovat, avšak z různých důvodů nemohou.

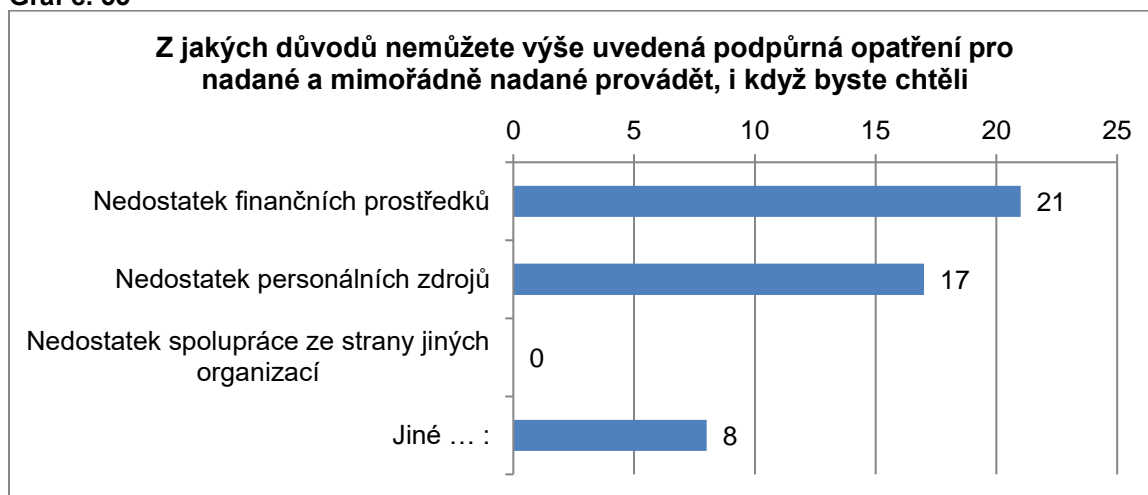
Graf č. 54

Pokud má zmíněná necelá pětina (17 %) ZŠ specifikovat, která z podpůrných opatření, resp. forem podpory pro nadané nebo mimořádně nadané žáky by chtěli, avšak nemohou realizovat, pak nejčastěji

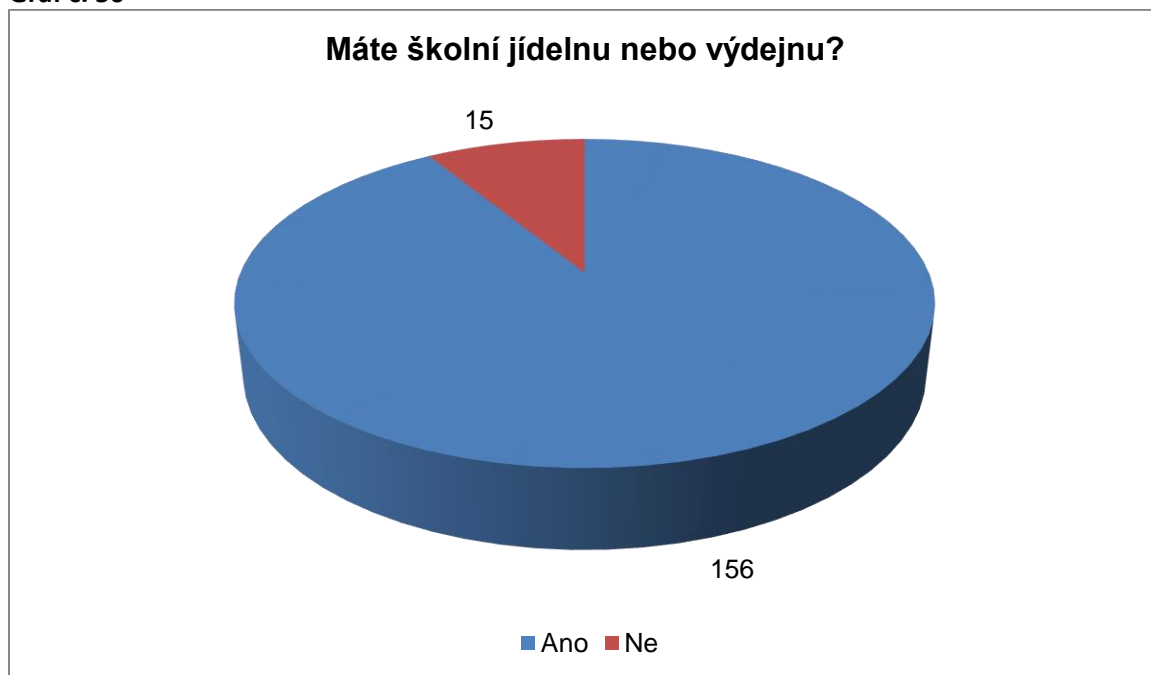
uvádějí, že se jedná o podporu formou dočasného vytváření skupin pro vybrané předměty s možností volby účasti na straně žáka (ve 12 případech) a obohacováním vzdělávacího obsahu, případně i formou dělené výuky, kdy skupinka pracuje v hodině alespoň zčásti odděleně na úkolech s obohacujícím obsahem (ve 12 případech) a možnost vzdělávání skupiny těchto žáků v jednom či více vyučovacích předmětech (v 11 případech), což také částečně koresponduje nízkou četností užívání těchto forem podpory (viz graf výše).

Graf č. 55

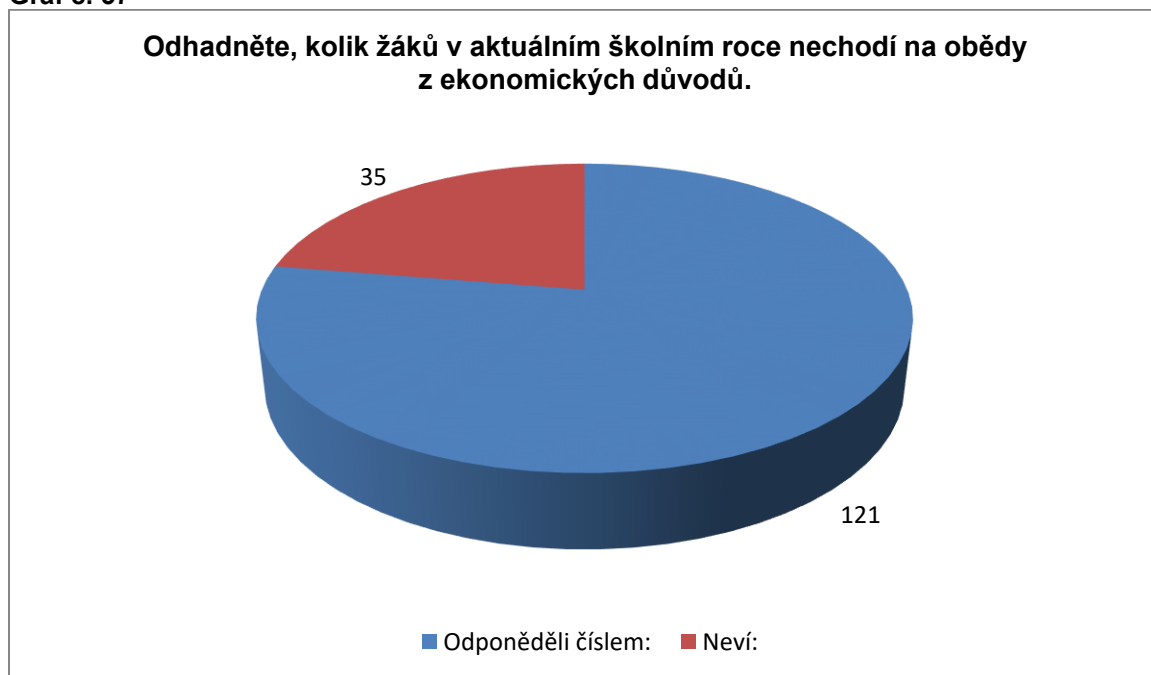
ZŠ, které uvádějí, že nemohou výše uvedená podpůrná opatření pro nadané nebo mimořádně nadané žáky provádět, byť by chtěly, vidí nejčastěji překážku v nedostatku finančních prostředků. Mezi jiným uvádějí, že překážku vnímají jak v nedostatku finančních prostředků, tak zároveň personálních zdrojů, v absenci diagnostiky (některé ZŠ se nadaným věnují, avšak vzhledem k tomu, že tito nejsou v ŠPZ diagnostikováni, není jejich podpora oficiálně zohledněna), v únavě učitelů, kteří se věnují zvládání problémových žáků apod.

Graf č. 56

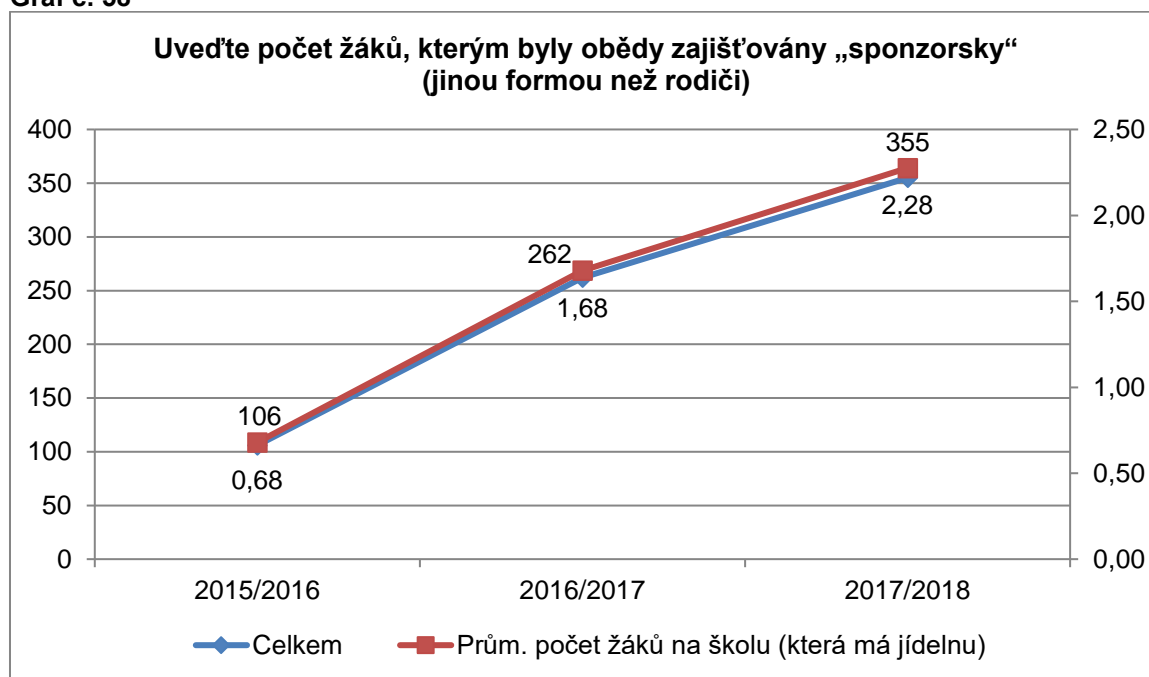

156 (91 %) ze 171 zúčastněných ZŠ má školní jídelnu nebo výdejnu.

Graf č. 57

Pokud má zmíněných 156 ZŠ se školní jídelnou či výdejnou odhadnout, kolik žáků ve školním roce 2018-2019 nechodilo na oběd z ekonomických důvodů, pak 121 z nich (78 %) uvedlo, že u nich ve škole určitý počet takových žáků existuje. Maximální odhad, který uvedla jedna ZŠ, byl 20 takových žáků v dané škole. Odhadovaný celkový počet žáků, kteří z ekonomických důvodů nechodí na oběd, je na těchto školách 145, což by znamenalo, že v průměru je na každé škole, která tyto žáky dokáže identifikovat, 1,24 takových žáků.

Graf č. 58

Co se týče počtu žáků, kterým byly na ZŠ se školní jídelnou či výdejnou obědy zajišťovány „sponzorsky“ (jinou formou než rodiči), můžeme vidět, že od školního roku 2015-2016, kdy těchto žáků bylo 106, se do školního roku 2017-2018 počet těchto žáků více než ztrojnásobil (355). V přepočtu na 1 ZŠ s jídelnou či výdejnou se tedy téměř v každé takové škole ve školním roce 2015-2016 sponzorsky stravoval 1 žák, ve školním roce 2016-2017 byli v přepočtu v každé takové škole 1-2 žáci a ve školním roce 2017-2018 činil přepočet sponzorsky se stravujících žáků na 1 ZŠ se školní jídelnou či výdejnou 2-3 žáci.

Graf č. 59

Pokud byly obědy žákům zajišťovány „sponzorsky“, pak byly nejčastěji financovány z projektu Obědy do škol (v 35 případech) či skrze sponzorství neziskových organizací (v 34 případech), popř. jinými způsoby jako např. Charitou, osobním darem starosty, jiným rodinným příslušníkem apod.

2.1.3 Data z šetření na středních školách

Dotazník vyplnilo celkem 49 škol, přičemž dotazník ve většině případů (47) vyplnil ředitel nebo zástupce vedení školy.

Graf č. 60

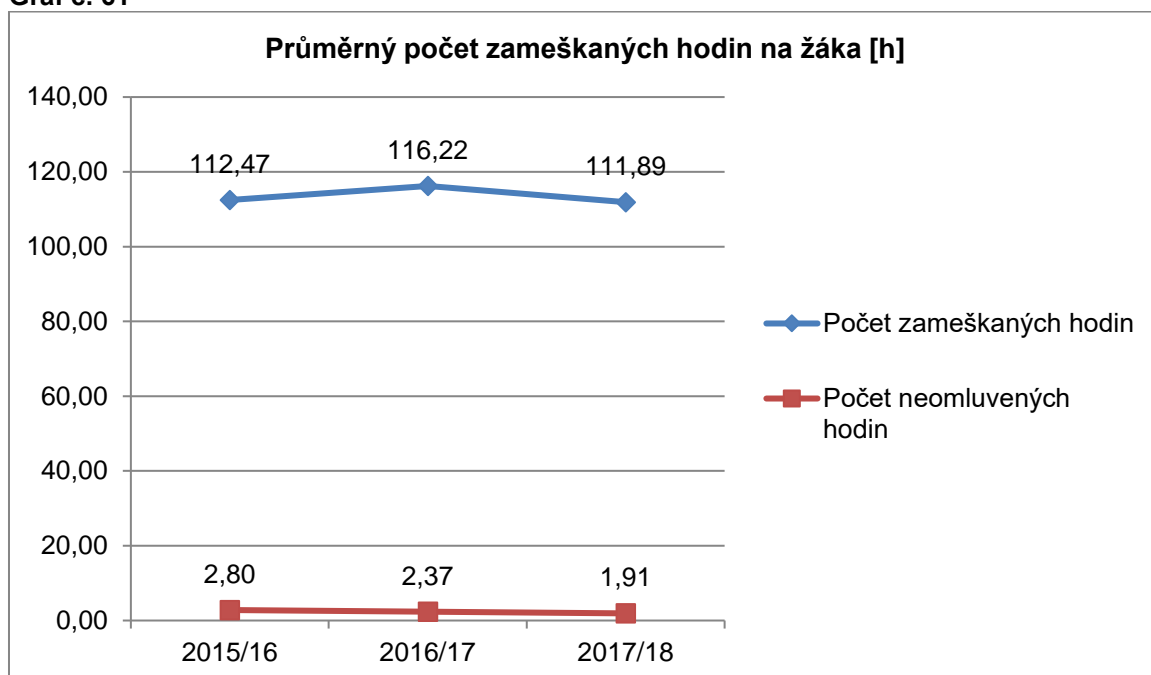
40 SŠ (82 %) z celkového počtu zúčastněných nevykonává činnost jiné školy, 7 SŠ (14 %) vykonává zároveň činnost VOŠ a ve dvou případech souběžně se svým zaměřením vykonávají střední školy zároveň činnost MŠ. Na školách, které se šetření zúčastnily, studovaly v jednotlivých školních letech níže uvedené počty žáků.

Tabulka č. 2:

Školní rok	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Počet žáků na SŠ celkem	19 477	19 449	19 360

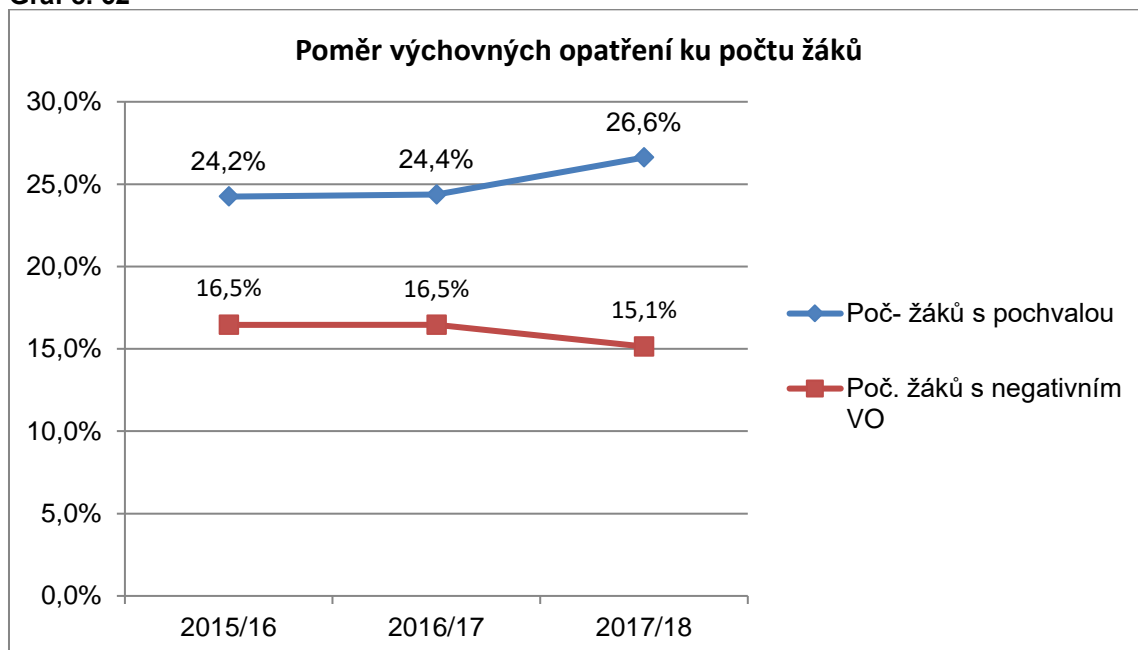
Celkový počet žáků SŠ v letech 2015 až 2018 mírně klesá, přičemž od školního roku 2015-2016, kdy celkový počet žáků SŠ dosahoval 19 477, do školního roku 2017-2018 činí tento úbytek 117 žáků.

Graf č. 61

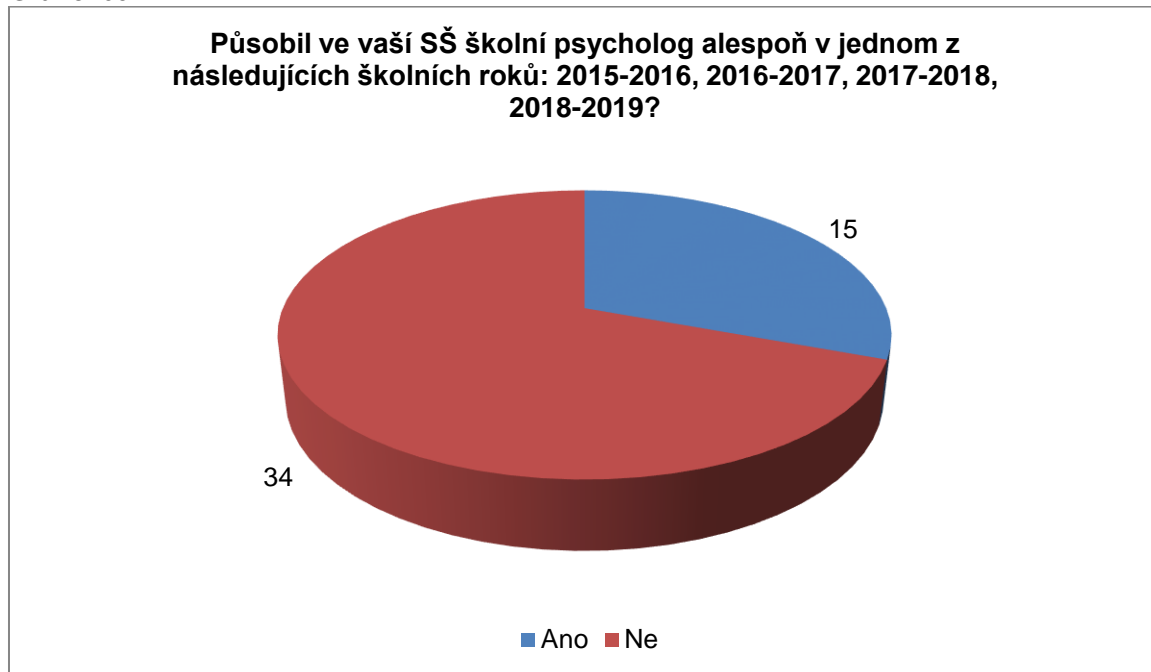
Žák SŠ v daných školních letech průměrně zameškal okolo 114 vyučovacích hodin ročně, přičemž z toho neomluvené hodiny dosahují maxima ve školním roce 2015-2016, a to 2,8 vyučovacích hodin na žáka průměrně. Jak vidíme v předcházejícím grafu, poměr neomluvených hodin vzhledem k celkově zameškaným hodinám na žáka nepřesahuje 2,49 % a každoročně klesá.

Graf č. 62

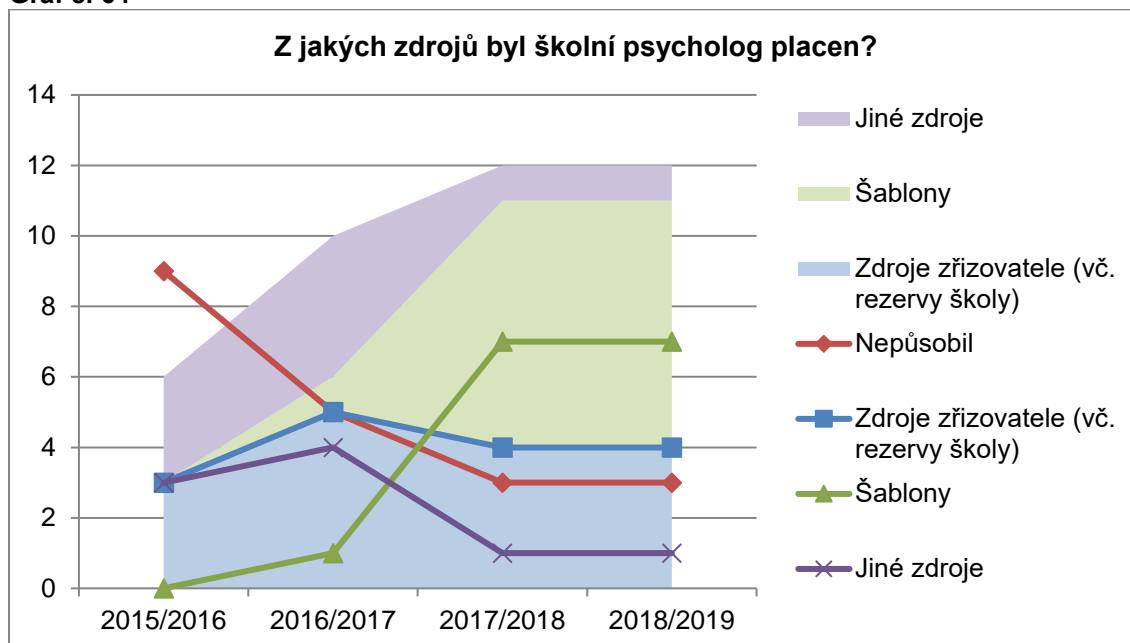
Vždy kolem čtvrtiny žáků SŠ v daných školních letech obdrželo pozitivní výchovné opatření a maximálně 16,5 % žáků v daných letech obdrželo negativní výchovné opatření. Ve školním roce 2017-2018 je tento poměr nejpříznivější.

Graf č. 63

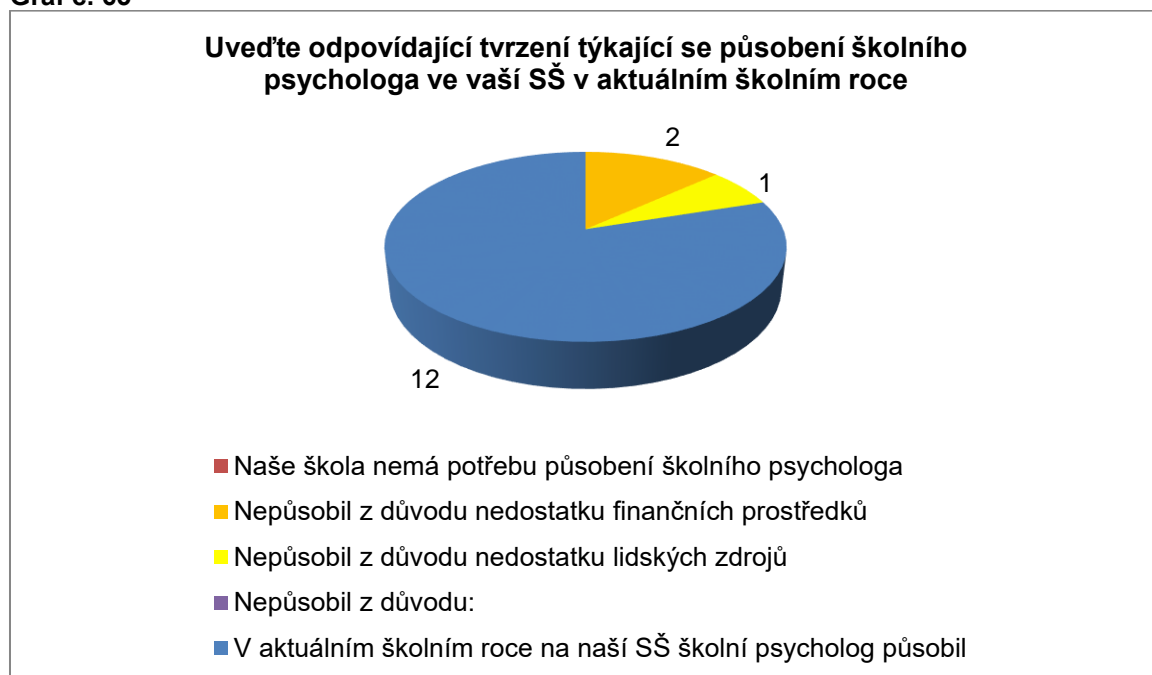
V necelé jedné třetině (15 škol) ze 49 zúčastněných SŠ působil v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce školní psycholog.

Graf č. 64

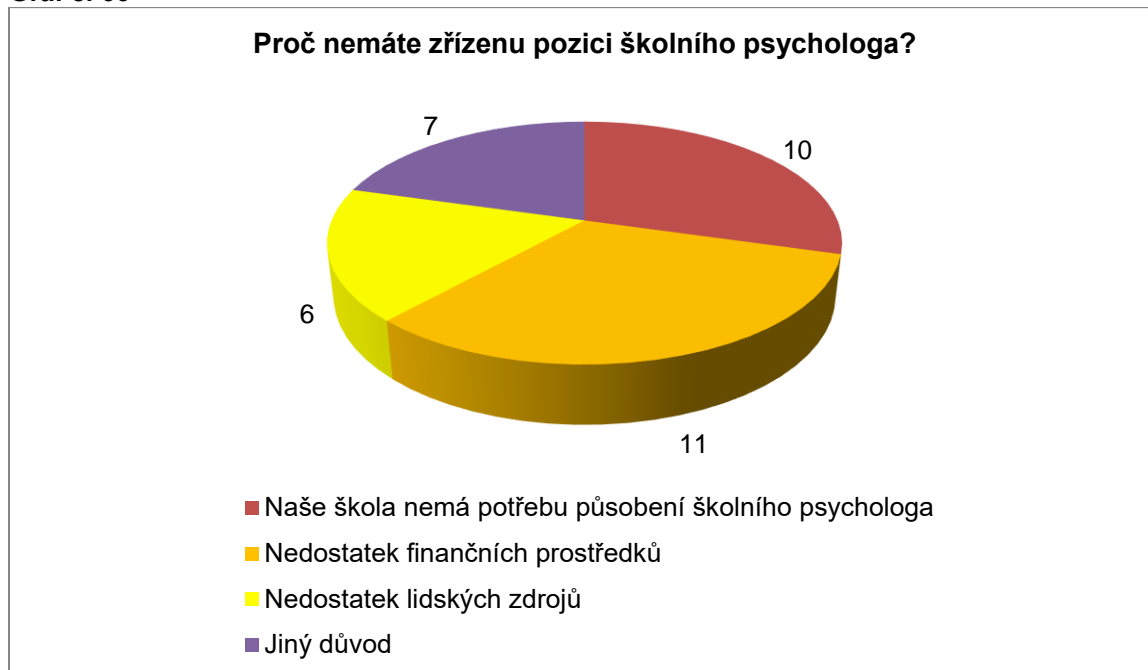
Pokud byl v některé ze SŠ školní psycholog přítomen, byl ve školním roce 2015-2016 v polovině případů placen ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy) a v polovině z jiných zdrojů. Poprvé ve školním roce 2016-2017 bylo využito čerpání finančních zdrojů na školního psychologa ze šablon (jeden případ) a nadále převažovalo placení školního psychologa ze zdrojů zřizovatele (50 %) a z jiných zdrojů. Od školního roku 2018-2019 došlo k výrazné změně ve zdrojích, které byly využívány na financování školního psychologa, neboť v 58 % začal být placen ze šablon, ve 34 % případů ze zdrojů zřizovatele, pouze z 8 % z jiných zdrojů (jeden případ). Od roku 2015 do roku 2019 se počet SŠ se zkušeností s využíváním pozice školního psychologa zdvojnásobil.

Graf č. 65

Ve školním roce 2018-2019 působil školní psycholog na 12 SŠ. Na 3 SŠ, byť tyto v minulosti zkušenost s působením školního psychologa mají, v daném školním roce školního psychologa neměli, a to ve 2 případech z důvodu nedostatku finančních zdrojů a v 1 případě z důvodu nedostatku lidských zdrojů.

Graf č. 66

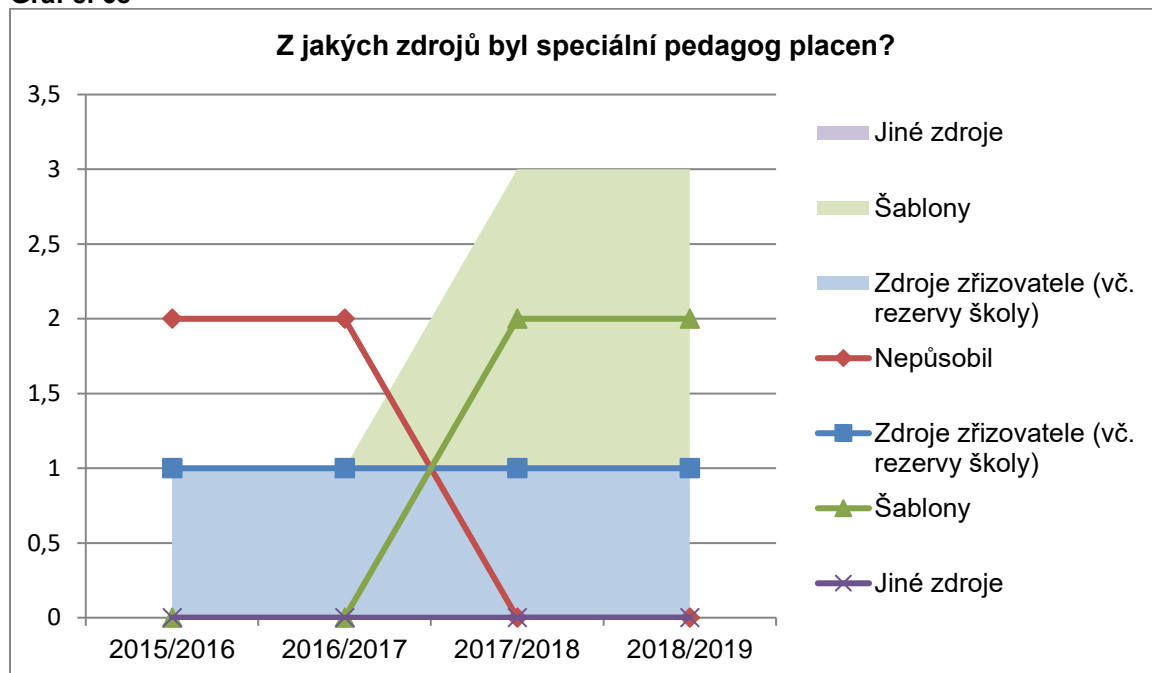
Jak již bylo zmíněno dříve, z celkového počtu 49 zúčastněných SŠ jich 34 v daném čtyřletém období nemělo pozici školního psychologa nikdy zřízenou. 11 SŠ (32 % z nich) nemá ve škole zřízenou tuto pozici z důvodů nedostatku finančních prostředků, dalších 10 (29 %) jako důvod uvádí, že v jejich SŠ není školního psychologa potřeba, 6 SŠ (18 %) jako důvod nezřízení této pozice uvádí nedostatek lidských zdrojů. 7 SŠ (21 %) uvádí jiné důvody, jako např. spolupráci s externími pracovníky, využití v oboru vzdělaného výchovného poradce, aprobovaných vyučujících apod.

Graf č. 67

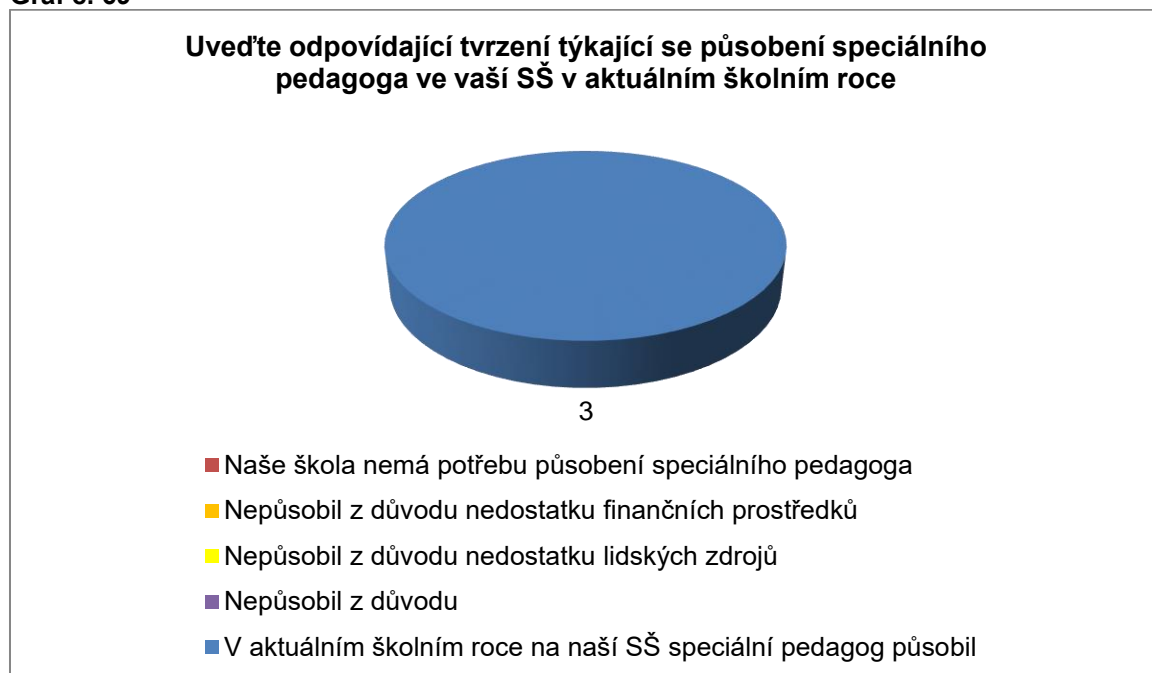
Ze 49 zúčastněných SŠ v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce působil speciální pedagog pouze na 3 školách (6 %).

Graf č. 68

Ve školním roce 2015-2016 a 2016-2017 byl speciální pedagog placen ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy), a v dalších dvou školních letech, kdy přibyly 2 SŠ využívajících služeb speciálního pedagoga, byli tito placeni ze šablon.

Graf č. 69

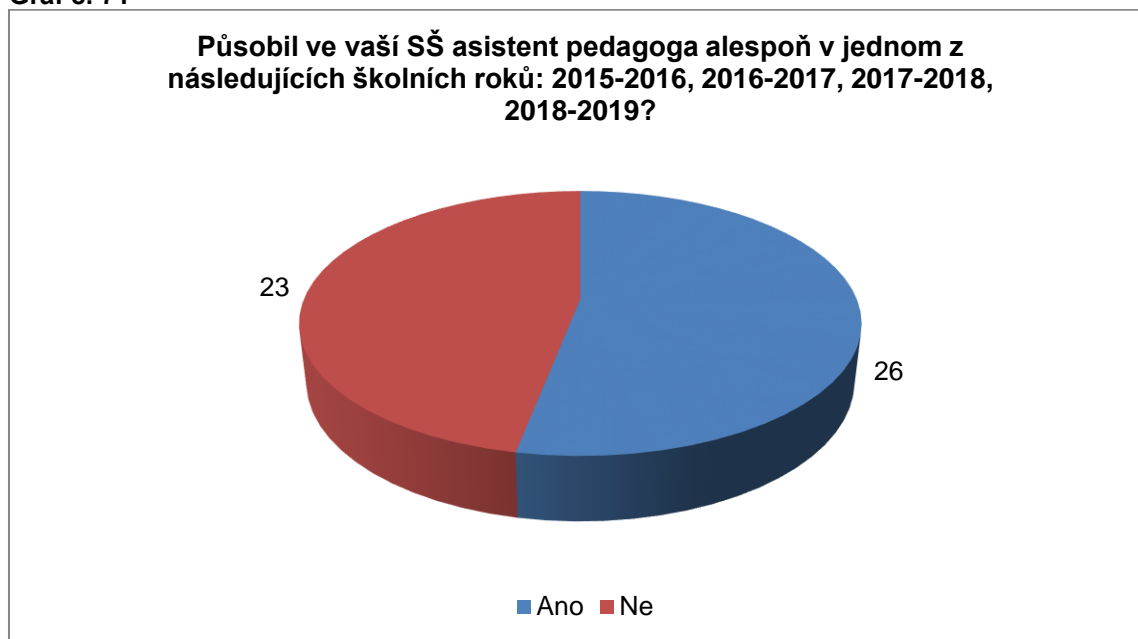
Ve školním roce 2018-2019 působil speciální pedagog na 3 ŠŠ. Tyto 3 SŠ od školního roku, kdy pozici speciálního pedagoga zřídily, jeho služeb bez přestávky využívají.

Graf č. 70

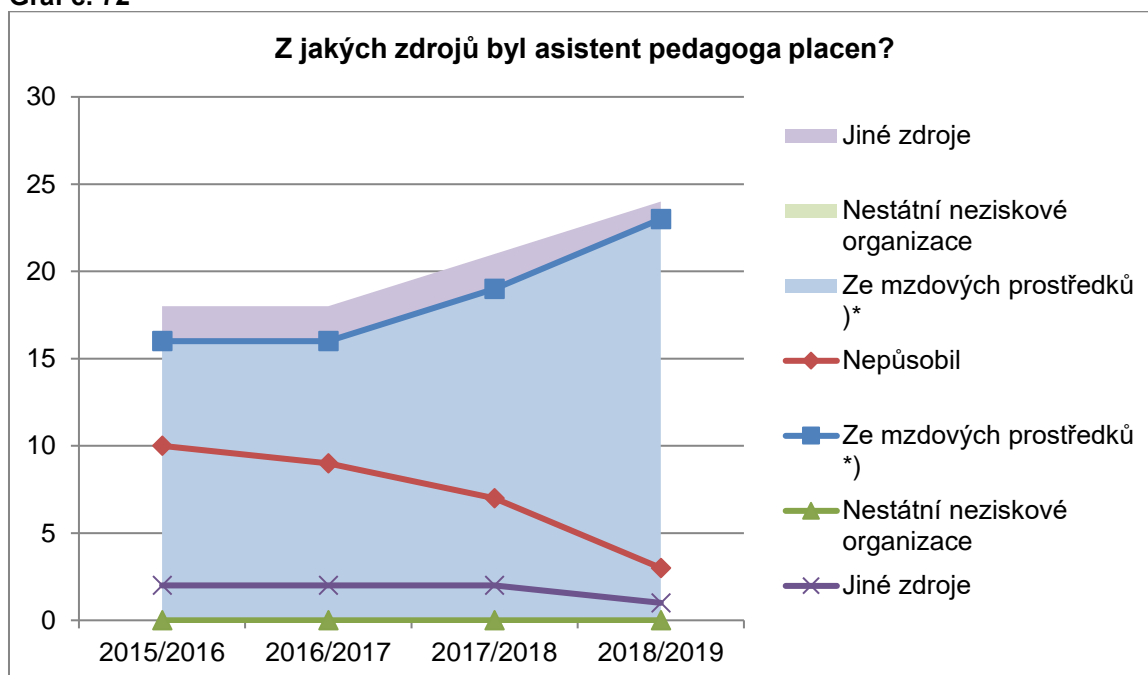
Jak již bylo zmíněno, výrazná převaha (46 škol) ze 49 zúčastněných SŠ neměla v daných školních letech pozici speciálního pedagoga nikdy zřízenou. 32 z nich (70 %) jako důvod uvádí, že v jejich SŠ není speciálního pedagoga potřeba, pro dalších 13 % (6 škol) je důvodem nezřízení této pozice nedostatek finančních prostředků, a 11 % (5 škol) vidí překážku v nedostatku lidských zdrojů. 6 % (3 školy) vidí pro nezřízení této pozice jiné důvody, jako např. aprobované vyučující v oboru speciální pedagogika apod.

Graf č. 71

Ve více než polovině ze 49 zúčastněných SŠ působil v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce asistent pedagoga.

Graf č. 72

*) Ze mzdových prostředků školy nebo finančních prostředků na podpůrná opatření podle Vyhlášky 72/2005 Sb., nebo dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Pokud byl v uvedeném čtyřletém období v některé ze SŠ asistent pedagoga přítomen, byl vždy téměř výhradně placen ze mzdových prostředků. Zřídka (zpočátku ve dvou, v posledním školním roce v jednom případě) byly na financování asistenta pedagoga využívány jiné zdroje a ani jednou nebyly využity zdroje z nestátních neziskových organizací. Celkově využívání podpory asistenta pedagoga na SŠ každoročně mírně narůstá. Od školního roku 2015-2016, kdy se otázkou zdrojů financování

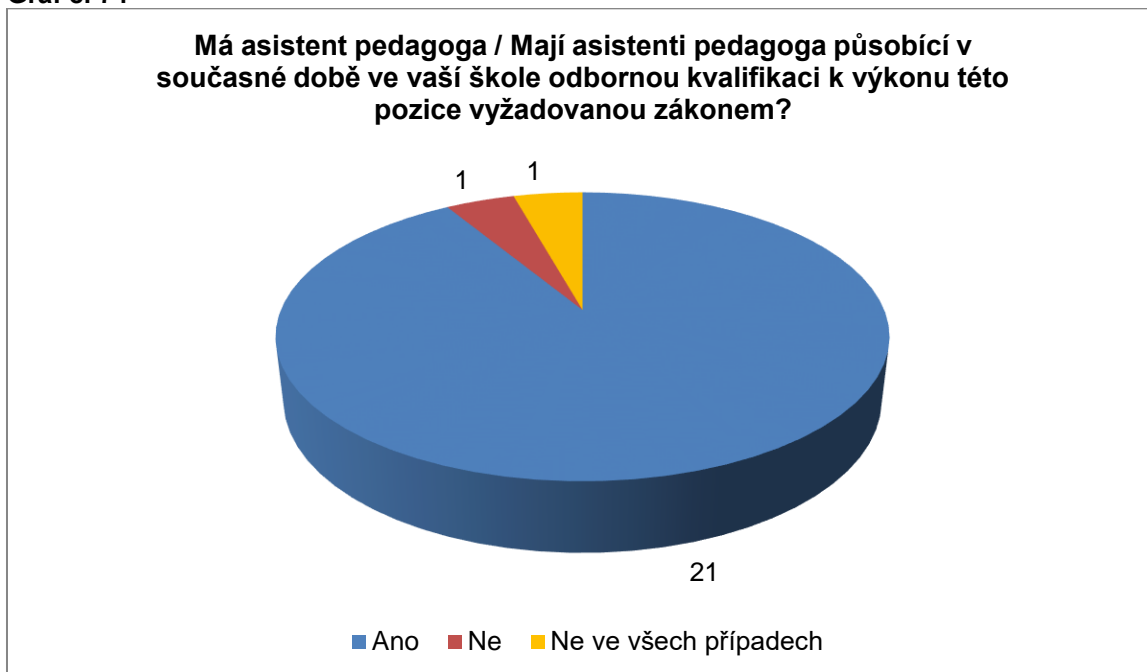
asistentů pedagoga zabývaly SŠ v 18 případech, do školního roku 2018-2019, kdy se otázkou zdrojů financování asistentů pedagoga zabývaly SŠ ve 23 případech, je to nárůst o 6 případů (25 %).

Graf č. 73

Ve školním roce 2018-2019 působili asistenti pedagoga na 23 SŠ. Na 3 SŠ, byť tyto z minulosti zkušenost s působením asistenta pedagoga mají, v daném školním roce podporu asistenta pedagoga nevyužívali.

Graf č. 74

Z 23 SŠ, na kterých v uplynulém školním roce působili asistenti pedagoga, uvádí 21 (91 %) z nich, že jejich asistenti pedagoga mají odbornou kvalifikaci k výkonu této pozice vyžadovanou zákonem, 1 SŠ uvádí, že ne ve všech případech a na 1 SŠ tuto kvalifikaci asistent/i pedagoga nemá/nemají.

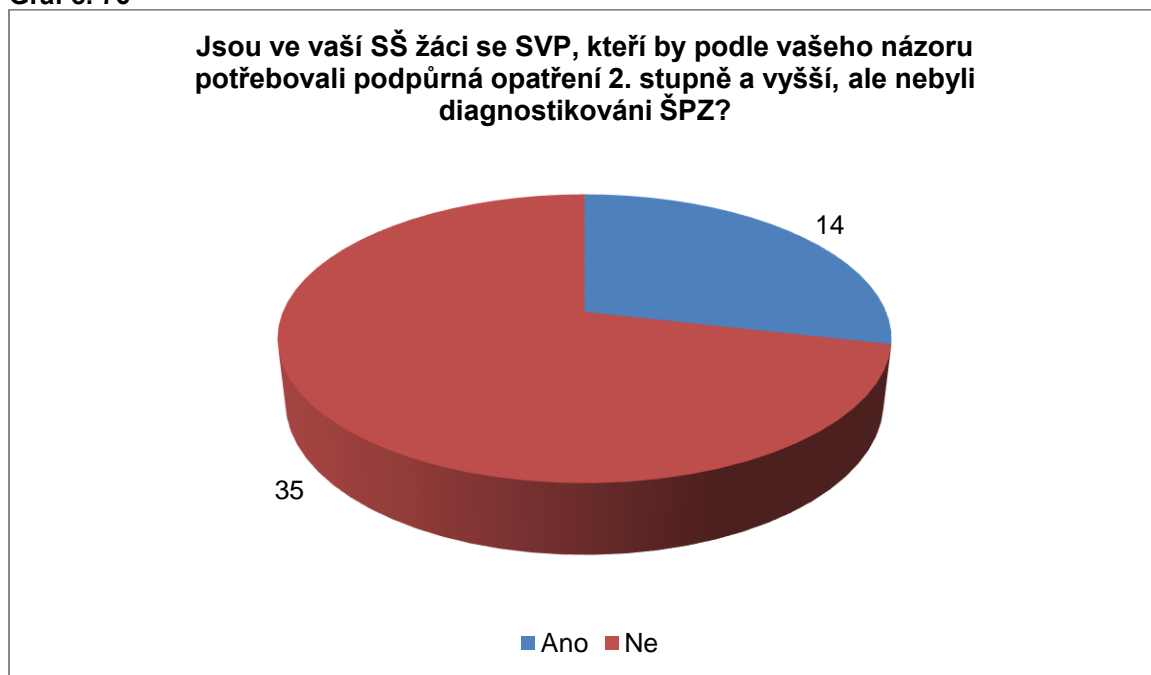
Graf č. 75

Má-li výše zmíněných 23 SŠ klasifikovat odbornou kvalitu asistentů pedagoga působících na jejich škole v uplynulém školním roce 2018-2019, pak ji 14 z nich hodnotí jako výbornou (61 %) a dalších 7 jako chvalitebnou (30 %). V 9 % (rozuměj 2 SŠ) vnímají odbornou kvalitu asistentů pedagoga jako dobrou. Horší hodnocení není zmíněno ani v jednom případě.

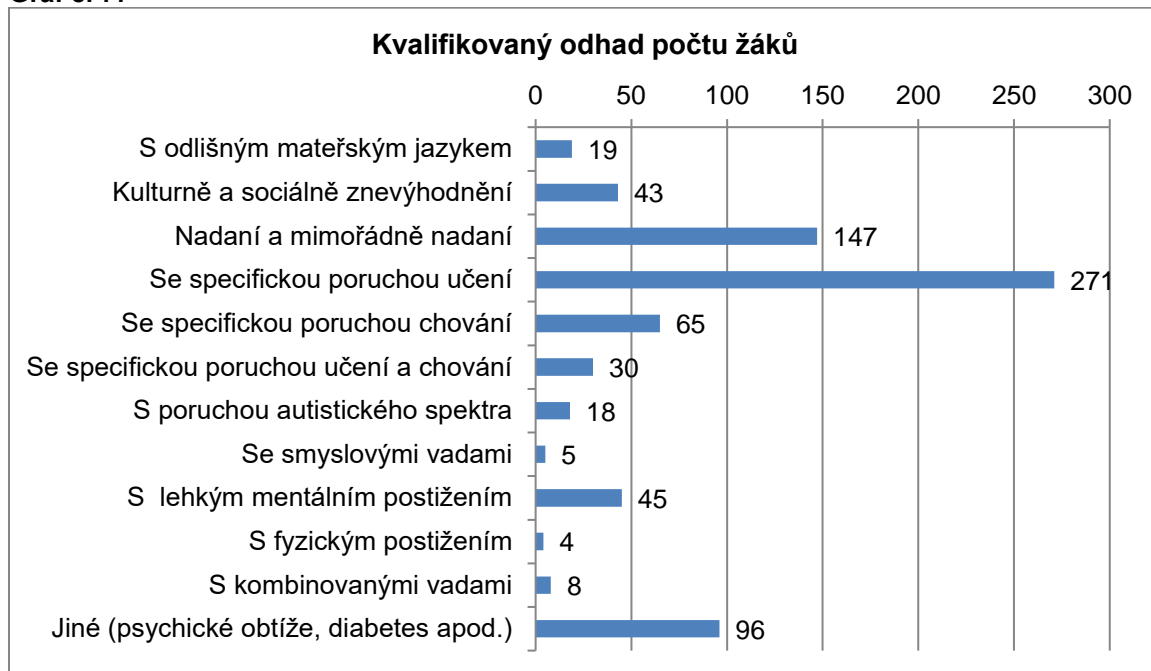
Ve školním roce 2018-2019 byli asistenti pedagoga na zmíněných 23 SŠ zaměstnáni v součtu na 43,2 pracovních úvazků, z čehož plyne, že průměrně každá taková škola zaměstnávala asistenty pedagoga v součtu na 1,88 pracovního úvazku. V daném školním roce byl 48 žákům SŠ doporučen asistent pedagoga ze strany ŠPZ jako součást podpůrných opatření dle Vyhlášky č.27/2016 Sb. Průměrně by tedy na každé výše zmíněné SŠ bylo 2,09 žáků, kterým byl asistent takto doporučen.

Graf č. 76

14 SŠ (29 %) ze 49 zúčastněných uvádí, že dle jejich názoru mají na SŠ žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, u nichž odhadují potřebu podpůrných opatření 2. a vyššího stupně, přičemž však tyto žáky nebyli diagnostikováni v ŠPZ.

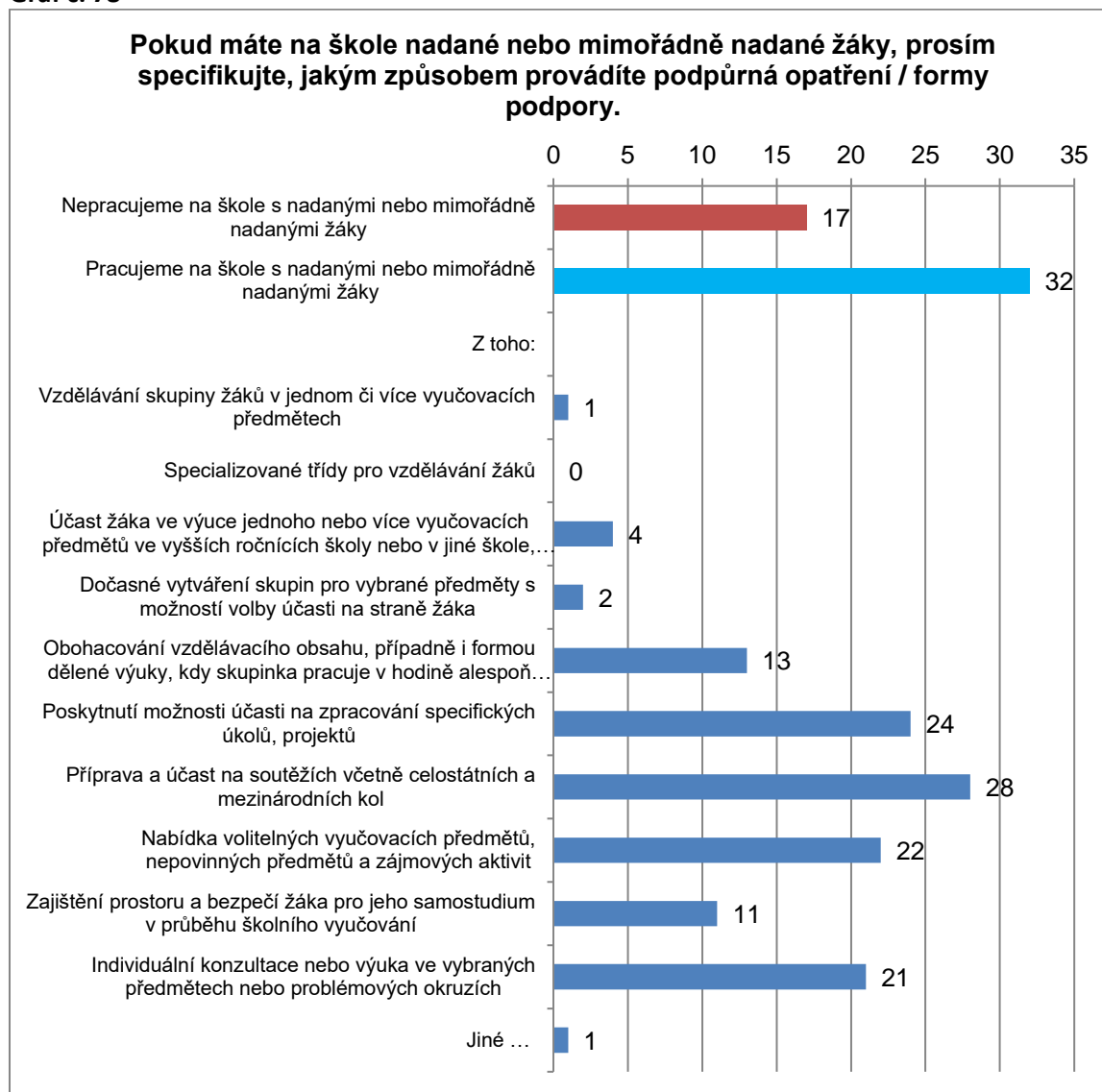
Graf č. 77

Výše zmíněných 29 % SŠ mezi těmito v ŠPZ nediodagnostikovanými žáky s potřebou podpůrných opatření 2. a vyššího stupně odhaduje nejvyšší zastoupení nediodagnostikovaných žáků se specifickou poruchou učení (271), nadaných a mimořádně nadaných (147), s obtížemi jinými – např. psychické apod. (96) a se specifickou poruchou chování (65). Nejméně často jsou v početním odhadu těchto

nediagnostikovaných žáků zmiňování žáci s fyzickým postižením (4) a se smyslovými vadami (5). Ve srovnání s kvalifikovaným odhadem ze ZŠ je nejvýraznější rozdíl v počtu nediodiagnostikovaných žáků nadaných a mimořádně nadaných, kde SŠ odhadují čtyřnásobné množství těchto nediodiagnostikovaných žáků. V kvalifikovaném odhadu SŠ rovněž výrazně přibýlo množství nediodiagnostikovaných žáků s jinými obtížemi (např. psychickými, zdravotními apod.).

Graf č. 78

Ze zúčastněných 49 SŠ jich 32 (65 %) uvádí, že mají mezi žáky nadané nebo mimořádně nadané (ať již diagnostikované či ne). Na těchto školách jsou nadaní a mimořádně nadaní žáci nejčastěji podporováni formou přípravy a účasti na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol (ve 28 případech), poskytnutím možnosti účasti na zpracování specifických úkolů, projektů (ve 24 případech), dále pak formou nabídky volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit (ve 22 případech) a formou individuálních konzultací nebo výukou ve vybraných předmětech nebo problémových okruzích (ve 21 případech). Nejméně často jsou nadaní či mimořádně nadaní žáci

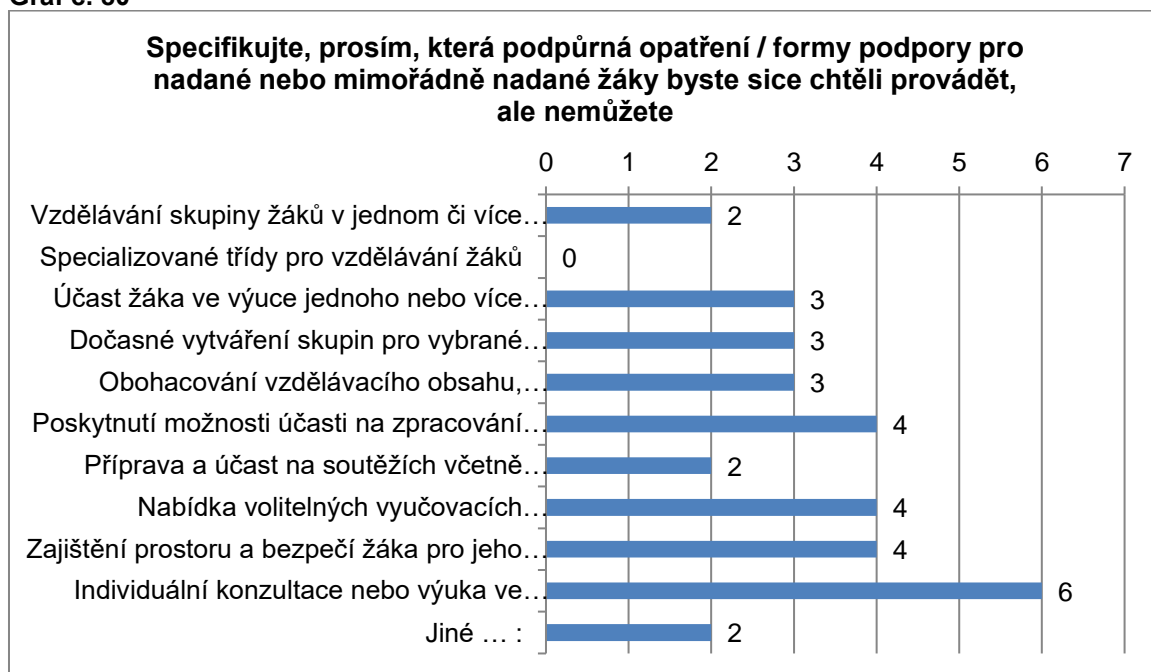
podporování formou skupinového vzdělávání v jednom či více vyučovacích předmětech (v 1 případě) a ani v jednom případě nebyla vytvořena specializovaná třída pro vzdělávání těchto žáků.

Graf č. 79

Ze 49 zúčastněných SŠ jich 13 (27 %) uvádí, že existují pro nadané nebo mimořádně nadané žáky podpůrná opatření, resp. formy podpory, které by chtěli realizovat, avšak z různých důvodů nemohou.

Graf č. 80

Má-li těchto 13 SŠ specifikovat, která z podpůrných opatření, resp. forem podpory pro nadané nebo mimořádně nadané žáky by chtěli, avšak nemohou realizovat, pak nejčastěji uvádějí, že se jedná o formu individuálních konzultací nebo výuku ve vybraných předmětech nebo problémových okruzích (6), poskytnutí možnosti účasti na zpracování specifických úkolů, projektů (4), o možnost nabídky volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit (4) a zajištění prostoru a bezpečí žáka pro jeho samostudium v průběhu školního vyučování (4). Nemožnost realizace zmíněných forem podpory ne zcela koresponduje s vysokou četností užívání některých z těchto forem podpory (viz graf výše). Mezi jinými nepraktikovanými formami podpory je např. uvedena možnost absolvování stáží a vzdělávacích programů na univerzitách či dalších vzdělávacích institucích.

Graf č. 81

SŠ, které uvádějí, že nemohou výše uvedená podpůrná opatření pro nadané nebo mimořádně nadané žáky provádět, byť by chtěli, vidí nejčastěji překážku v nedostatku finančních prostředků. Vzhledem k charakteru zmíněných podpůrných opatření (např. u podpory nadaných formou individuálních konzultací nebo výuku ve vybraných předmětech nebo problémových okruzích) tedy částečně vyplývá, že personálně by podporu nadaných a mimořádně nadaných bylo možno zajistit, avšak na tyto personální zdroje není dostatek finančních prostředků.

Graf č. 82

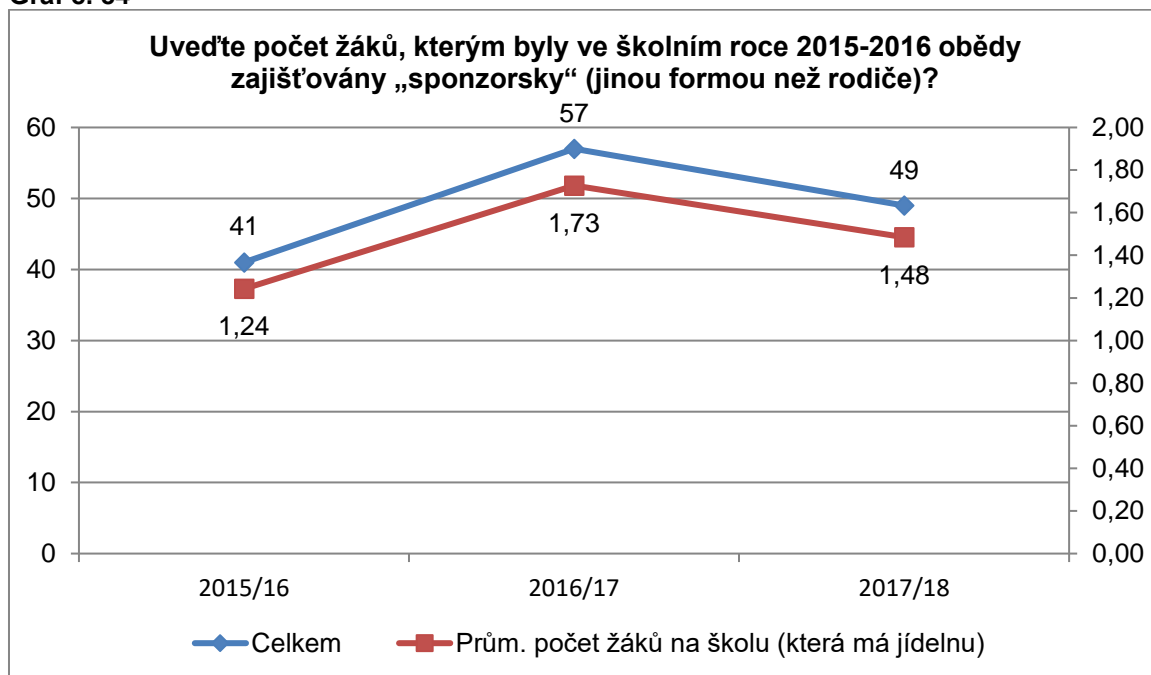
33 škol (67 %) ze 49 zúčastněných SŠ má školní jídelnu nebo výdejnu.

Graf č. 83

Pokud má zmíněných 33 SŠ se školní jídelnou či výdejnou odhadnout, kolik žáků ve školním roce 2018-2019 nechodilo na oběd z ekonomických důvodů, pak 9 z nich (27 %) uvedlo, že u nich ve škole určitý počet takových žáků existuje (max. odhad jedné SŠ je 30 takových žáků). Celkově tyto školy odhadují počet těchto žáků na 69, což by znamenalo, že v průměru je na každé škole, která tyto žáky dokáže identifikovat, 7-8 žáků.

Graf č. 84

Co se týče počtu žáků, kterým byly na SŠ se školní jídelnou či výdejnou obědy zajišťovány „sponzorsky“ (jinou formou než rodiči), můžeme vidět, že od školního roku 2015-2016, kdy těchto žáků bylo 41, do školního roku 2017-2018, kdy jich bylo 49, počet těchto žáků kolísá. V přepočtu na 1 SŠ s jídelnou či výdejnou se v každé takové škole ve zmíněných školních letech sponzorsky stravovali 1-2 žáci.

Graf č. 85

Pokud byly obědy žákům zajišťovány „sponzorsky“, pak byly nejčastěji (ve 31 případech) financovány z jiných zdrojů (zdroje jako např. podpora sociálně znevýhodněných romských žáků SŠ, dětský domov, Valašský hokejový klub apod.) a ve 2 případech díky sponzorství školy.

2.1.4 Data z šetření na vyšších odborných školách

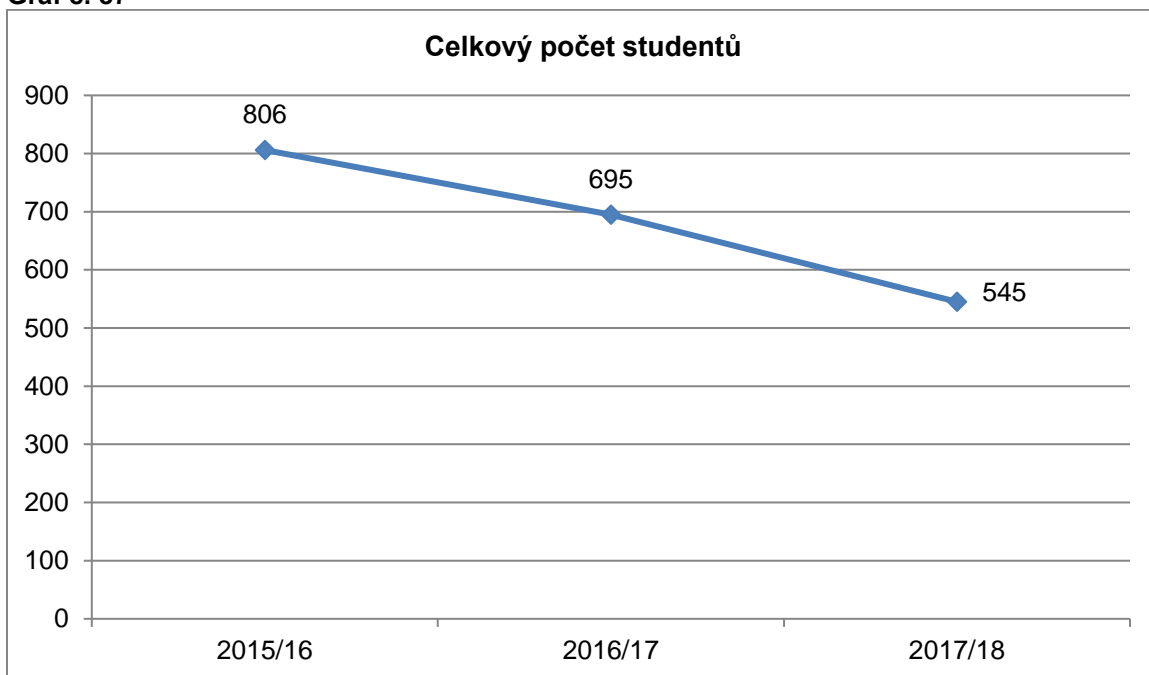
Dotazník vyplnilo celkem 9 VOŠ, přičemž dotazník ve všech případech vyplnil ředitel nebo zástupce vedení školy.

Graf č. 86

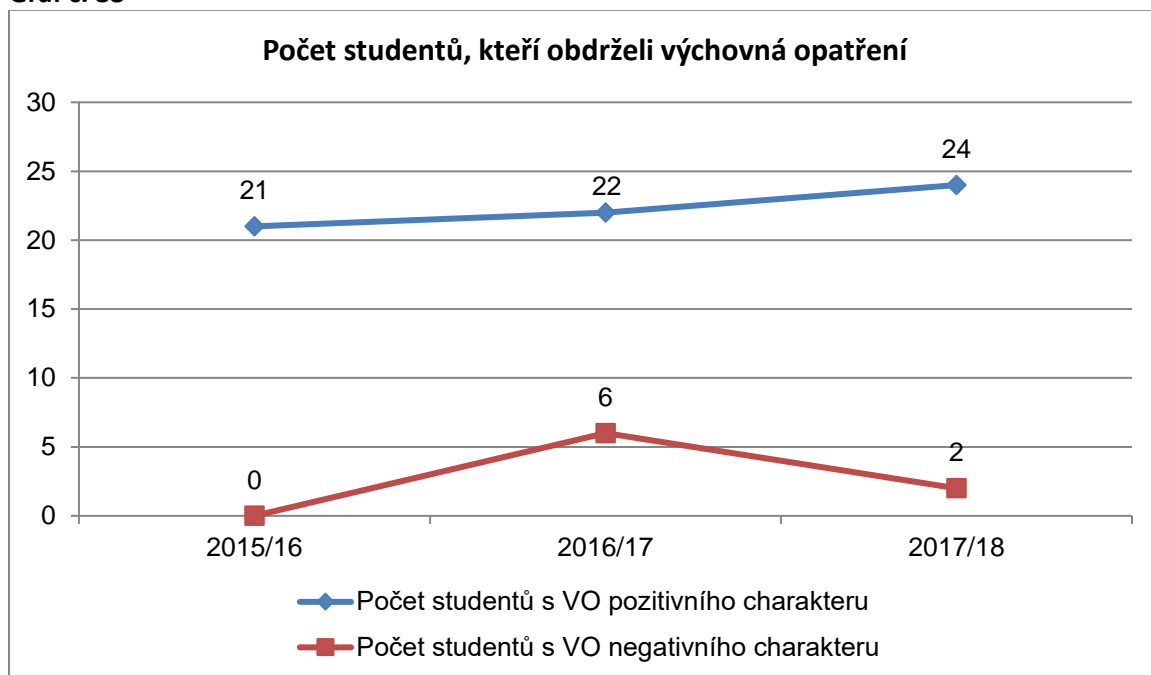
Z 9 zúčastněných VOŠ jich 8 vykonává zároveň činnost SŠ a 1 žádnou jinou činnost nevykonává.

Graf č. 87

Celkový počet studentů na VOŠ od roku 2015 do roku 2018 postupně klesá, z původních 806 jich ve školním roce 2017-2018 bylo celkem 545 (pokles o 261 studentů).

Graf č. 88

Výchovná opatření, ať již pozitivního nebo negativního charakteru, jsou na VOŠ udělována výjimečně. Výchovná opatření pozitivního charakteru převažují, v daných školních letech byla udělena 2,6-4,4 % studentů, negativní výchovná opatření se týkala pouze jednotlivců. Tento stav je zřejmě dán rozdílným charakterem studia na VOŠ (terciální vzdělávání) i věkem studujících na VOŠ.

Graf č. 89

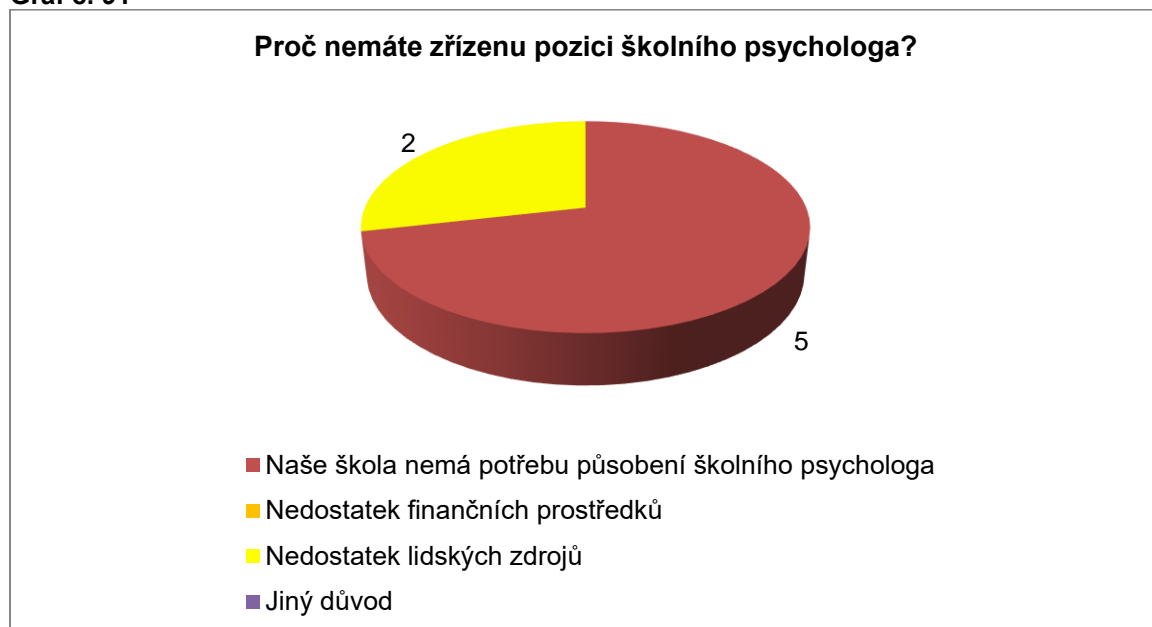
Ze zúčastněných 9 VOŠ působil v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce školní psycholog na 2 z nich.

Graf č. 90

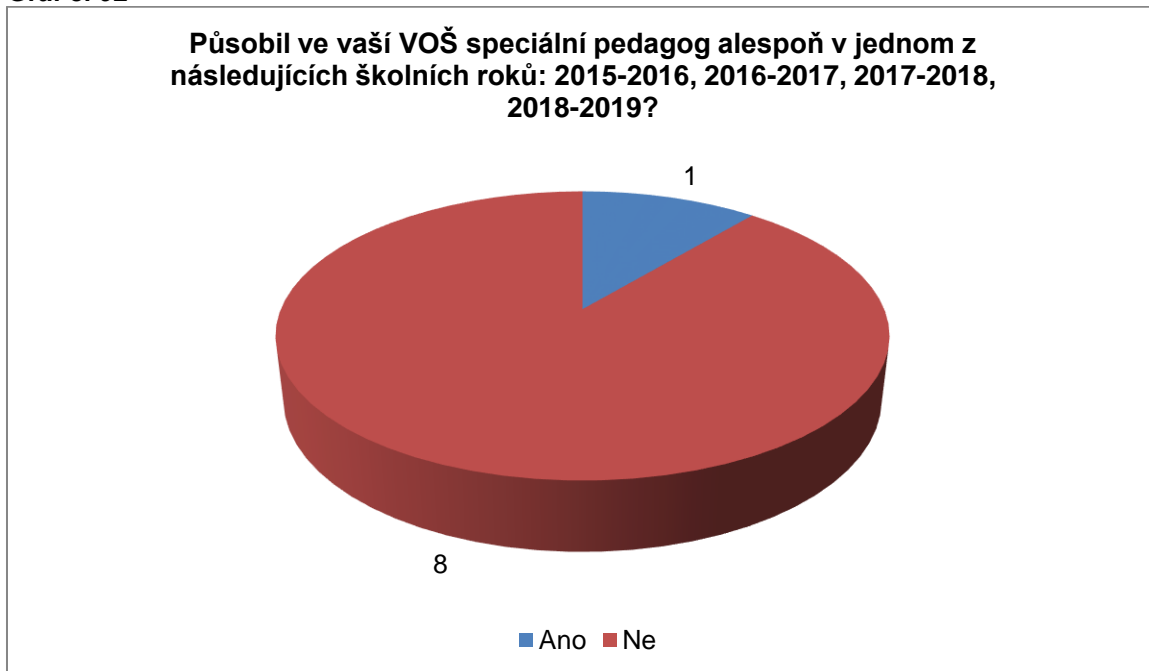
Ve školním roce 2015-2016 byl školní psycholog přítomen na jedné VOŠ a byl hrazen ze zdrojů zřizovatele (včetně rezervy školy). Od školního roku 2016-2017 jsou až doposud zřízeny pozice školního psychologa na dvou VOŠ, přičemž v průběhu došlo ke změně zdrojů financování. Původně byli oba placeni ze zdrojů zřizovatele, v následujícím školním roce začala jedna VOŠ využívat možnosti financování školního psychologa ze šablon, což přetrvalo i do školního roku 2018-2019.

Graf č. 91

Kromě zmíněných 2 VOŠ, na kterých školní psycholog působí i aktuálně, 5 ostatních (56 % ze všech) uvedlo, že školní psycholog na jejich VOŠ nepůsobí, neboť ho není potřeba. Zbylé 2 VOŠ nemají tuto pozici zřízenu z důvodu nedostatku lidských zdrojů.

Graf č. 92

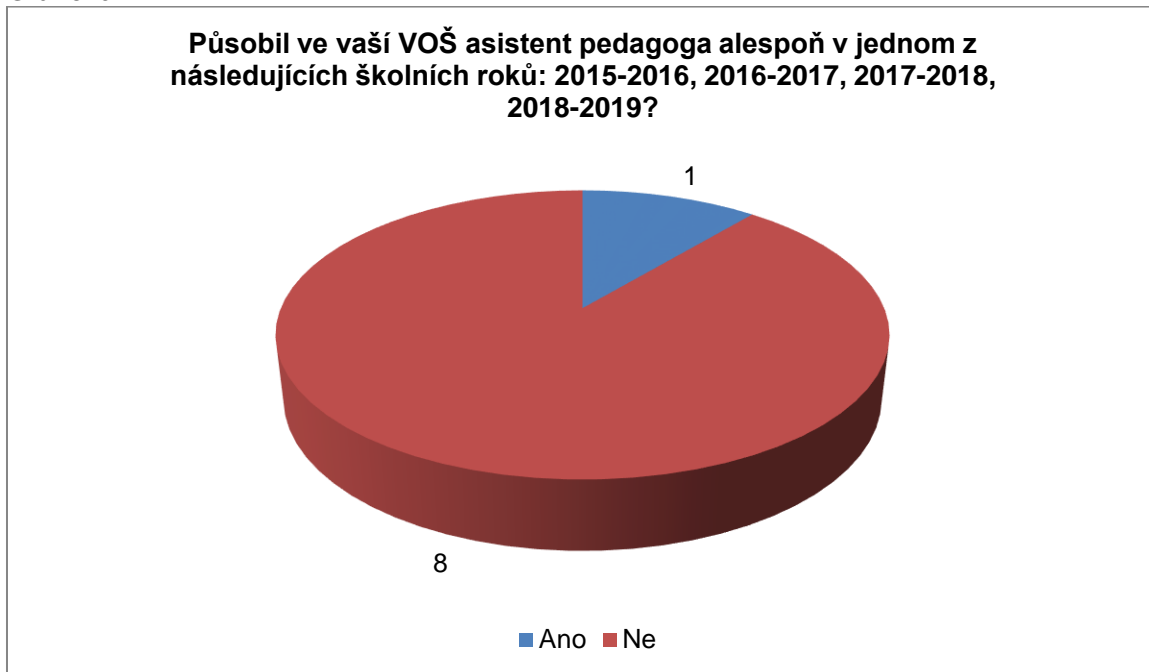
Pouze na 1 ze zúčastněných VOŠ v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce působil speciální pedagog. Jeho pozice byla na zmiňované VOŠ zřízenu ve školním roce 2017-2018, speciální pedagog zde působí doposud a je placen ze šablon.

Graf č. 93

Kromě zmíněné 1 VOŠ, na které speciální pedagog působí, téměř všechny ostatní uvedly, že speciální pedagog na jejich VOŠ nepůsobí, neboť ho není potřeba. Pouze 1 další VOŠ uvedla, že nemají tuto pozici zřízenu z důvodu nedostatku lidských zdrojů.

Graf č. 94

Stejně jako speciální pedagog, rovněž asistent pedagoga v posledních čtyřech letech alespoň v jednom školním roce působil na 1 VOŠ. Jeho pozice byla na zmiňované VOŠ zřízenu ve školním roce 2015-2016 a působil zde tři roky, až do školního roku 2017-2018. Po celou dobu byl placen ze mzdových prostředků školy (nebo finančních prostředků na podpůrná opatření podle Vyhlášky č. 72/2005 Sb., nebo dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb.). Od školního roku 2018-2019 nepůsobí asistent pedagoga na žádné VOŠ.

2.2 Data z výkaznictví MŠMT

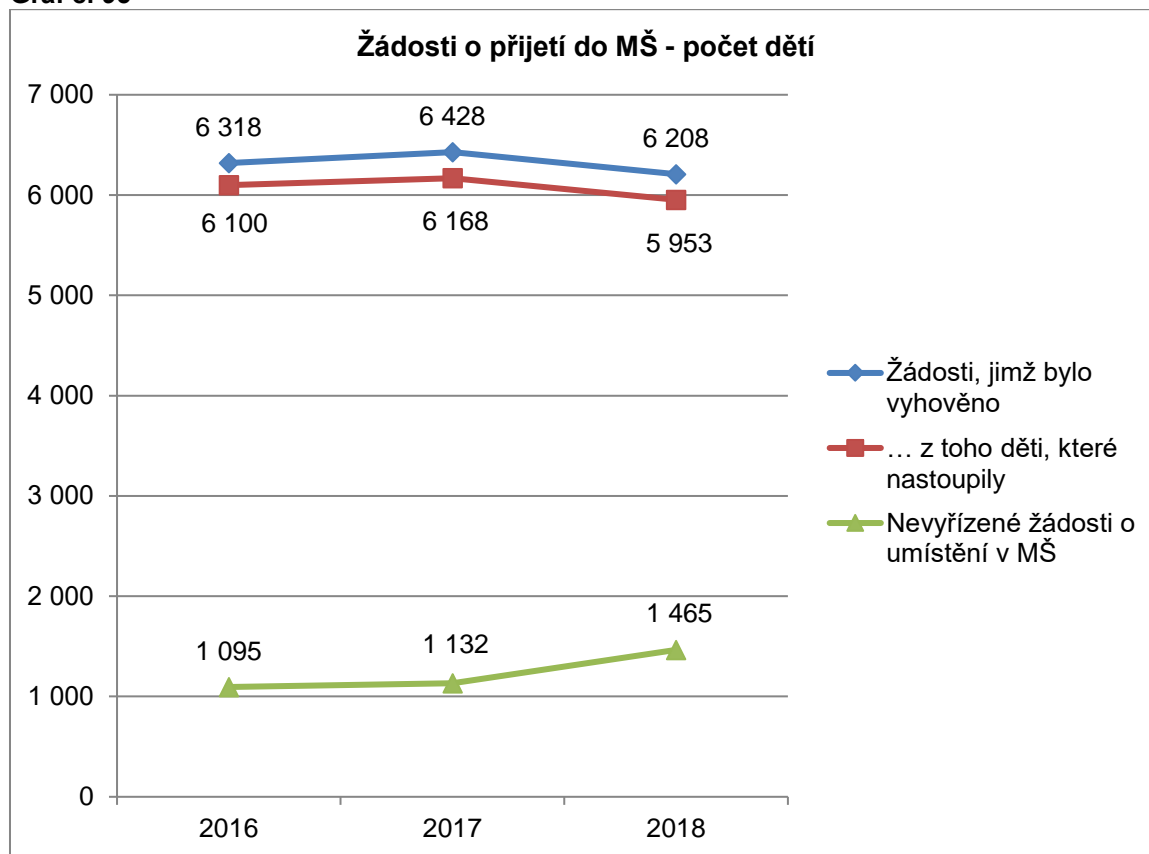
V této části se věnujeme analýze dat z výkaznictví MŠMT úrovní:

- mateřských škol
- základních škol (včetně školních družin)
- středních škol
- společných výkazů škol (včetně ŠPP)
- školských poradenských zařízení

Níže uvedená data jsou získána z výkazů MŠMT, které školy odevzdávají k 30. 9. příslušného roku.

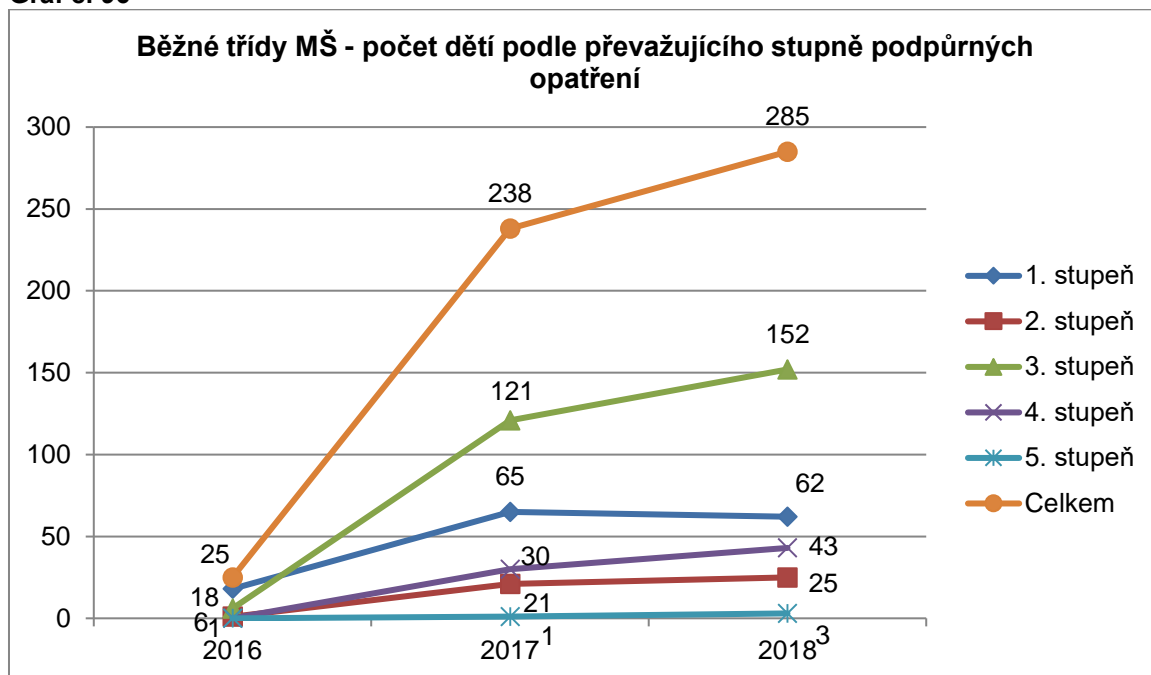
2.2.1 Úroveň mateřských škol

Graf č. 95

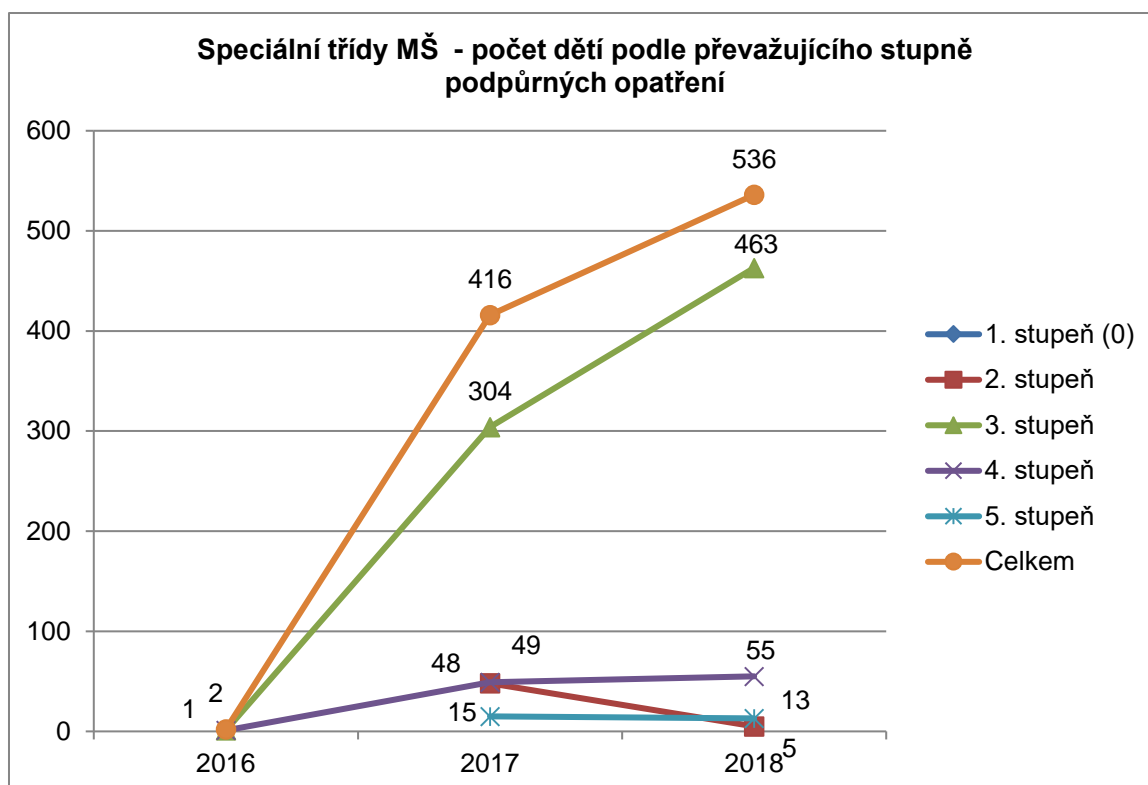
Tento graf ilustruje nepatrně klesající počty nastupujících dětí do mateřské školky (MŠ). Asi nejvýznamnější v tomto grafu je křivka znázorňující trend nevyřízených žádostí o umístění dítěte do MŠ. Příčinu je možné spatřovat ve skutečnosti, že rodiče využívají možnosti podat více přihlášek do několika MŠ, což způsobuje nárůst počtu nevyřízených žádostí o přijetí.

Graf č. 96

V tomto grafu vidíme výrazný nárůst dětí s podpůrnými opatřeními (PO). Ten je způsoben především obdobím, kdy vstoupila v platnost Vyhláška č. 27/2016 Sb. Nejvíce se na nárůstu podílí počet dětí s PO ve 3. stupni, o něco méně pak děti ve 4. a 2. stupni. Naopak, logicky se v běžných třídách děti v 5. stupni PO téměř nevyskytují.

Graf č. 97

Podobně jako v předchozím grafu je zde výrazný nárůst dětí s podpůrnými opatřeními (PO), i když o poznání strmější. Logickou výjimku tvoří 1. (nevyskytuje se vůbec) a 2. stupeň (PO), jehož křivka má klesající tendenci.

2.2.2 Úroveň základních škol, včetně školních družin

Tabulka č. 3: Žáci ve speciálních třídách podle druhu zdravotního postižení

Druh postižení	Rok		
	2016	2017	2018
Mentálně postižení	511	483	493
Sluchově postižení	1	1	1
Zrakově postižení			1
Se závažnými vadami řeči		73	72
Tělesně postižení		1	1
S více vadami	233	320	355
Se závažnými poruchami učení	86	13	
Se závažnými poruchami chování	2	2	
Autisté	135	68	2
Celkem	1 046	961	925

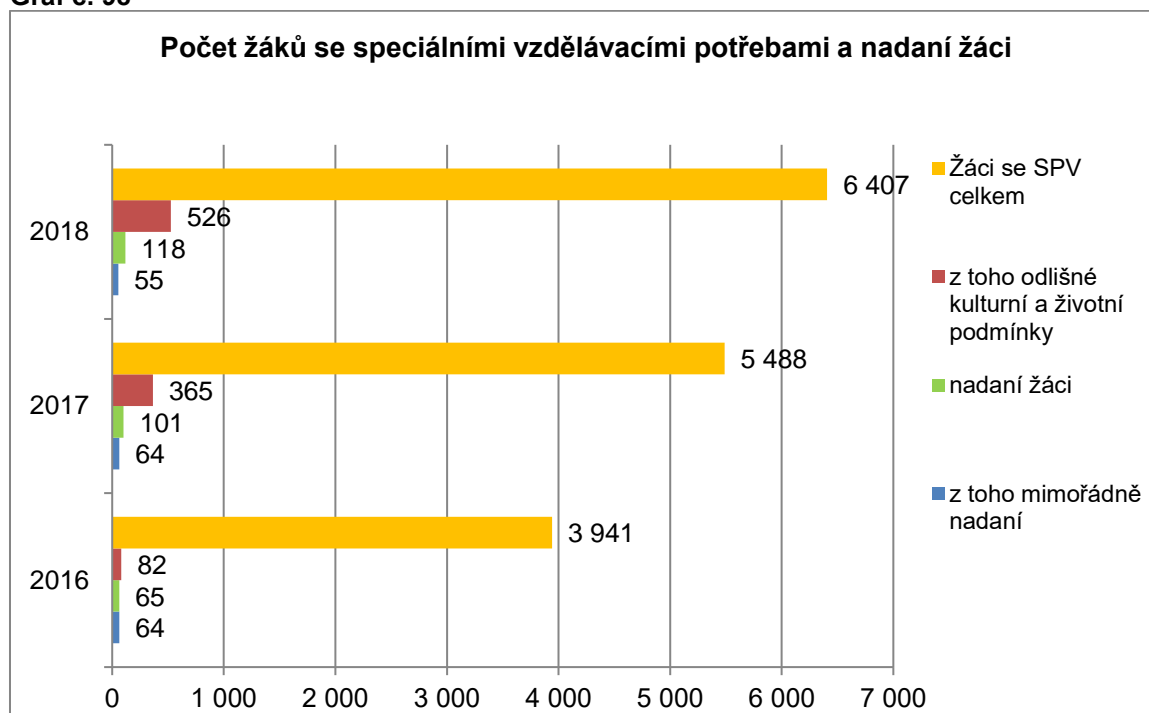
Tabulka č. 4: Žáci v běžných třídách podle druhu zdravotního postižení

Druh postižení	Rok		
	2016	2017	2018

Mentálně postižení	67	88	122
Sluchově postižení	45	39	41
Zrakově postižení	38	38	27
Se závažnými vadami řeči	116	124	137
Tělesně postižení	74	70	68
S více vadami	45	97	87
Se závažnými poruchami učení	1 338	2 348	2 977
Se závažnými poruchami chování	351	807	1 118
Autisté	136	128	149
Celkem	2 210	3 739	4 726

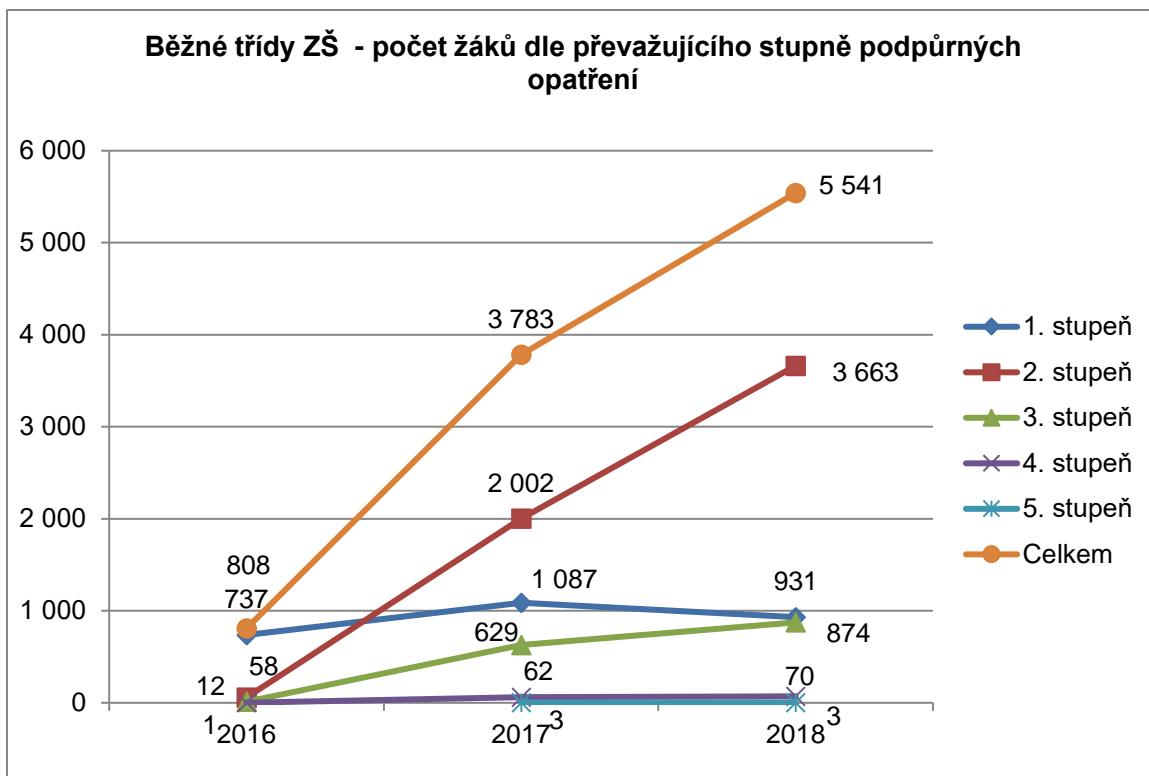
Z této tabulky je patrný meziroční nárůst (zvýrazněno) žáků s mentálním postižením a výrazný nárůst žáků s poruchami učení a poruchami chování. Nárůst diagnostiky poruch učení a poruch chování zřejmě koresponduje se zvýšeným povědomím rodičů o těchto poruchách, s nástupem Vyhlášky č. 27/2016 a možností získat podpurná opatření, včetně možnosti získat doporučení pro přijímání ke vzdělávání, viz grafy výše.

Graf č. 98

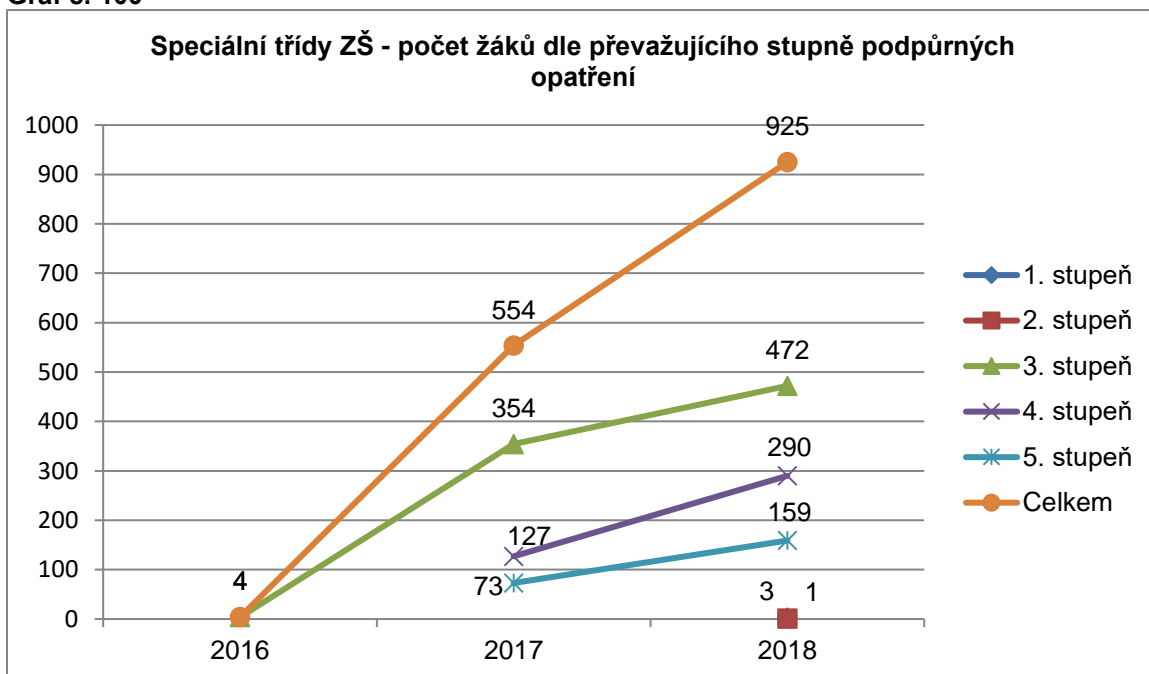
Z grafu vyplývá významný meziroční nárůst žáků se SVP celkově, i žáků z odlišných kulturních a životních podmínek. Ilustruje i výrazně mírnější nárůst diagnostikovaných nadaných a mimořádně nadaných.

Graf č. 99

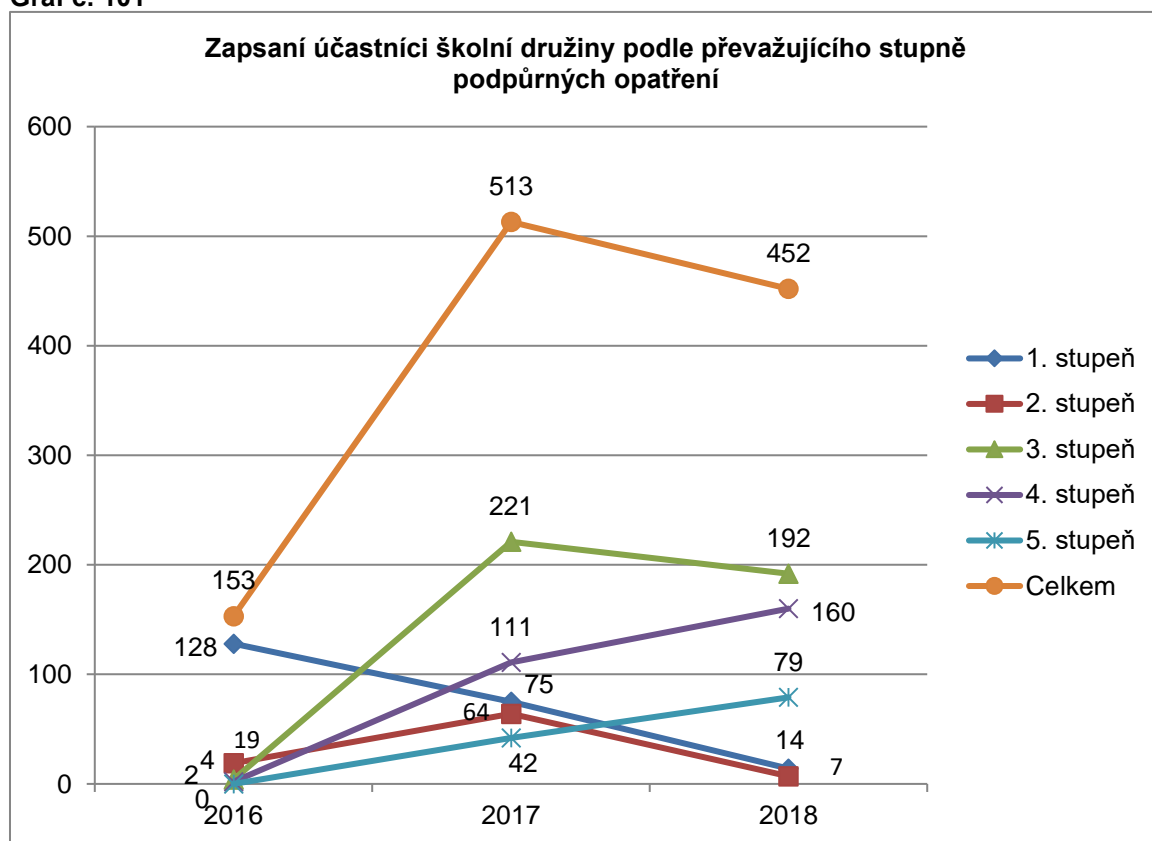
Graf názorně ilustruje významný nárůst počtu žáků s podpůrnými opatřeními (PO) zejména celkově. Výjimku tvoří zejména 1. stupeň PO, který po vzrůstu v roce 2017 (1 087 žáků) zase lehce poklesl a 5. stupeň PO, kde se však jedná o 3 žáky v letech 2017 a 2018.

Graf č. 100

Tento graf také názorně ilustruje významný nárůst žáků s podpůrnými opatřeními (PO) zejména celkově, což je podstatně způsobeno nárůsty PO v 3. – 5. stupni PO. Naopak, logicky se ve speciálních třídách prakticky nevyskytují žáci s 1. a 2. stupněm PO.

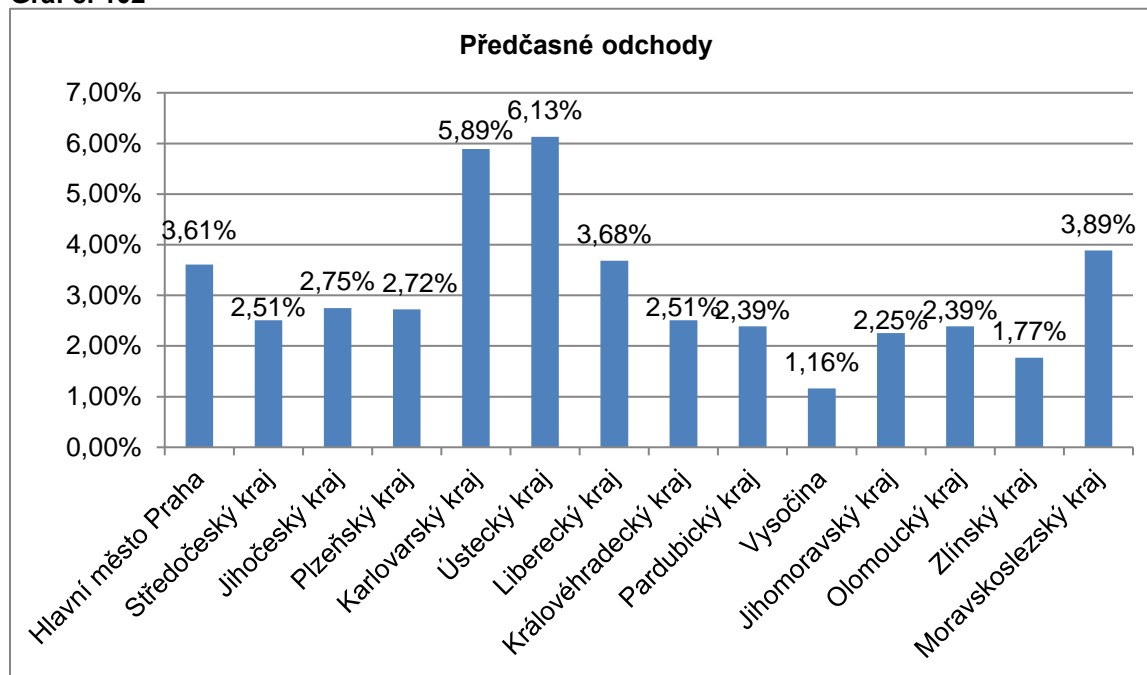
Graf č. 101

V porovnání s předchozími čísly žáků dle podpůrných opatření na ZŠ, kdy stoupá počet žáků prakticky ve všech podpůrných opatřeních, je v počtech zapsaných účastníků školní družiny dle podpůrných opatření situace poněkud odlišná. Jak je z grafu patrné, počty účastníků v druhém a třetím podpůrném stupni kolísají a počet účastníků v prvním stupni podpory významně klesá. Toto je potřeba

vnímat v kontextu vývoje celkového počtu přihlášených do školní družiny v jednotlivých letech: 2016 (24 556 účastníků), 2017 (24 750 účastníků) a 2018 (24 292 účastníků). Logickým vysvětlením může tedy být, že děti v nižším stupni PO (zejména prvním) jsou rodiči považováni za soběstačnější a bývají méně umisťováni do školních družin.

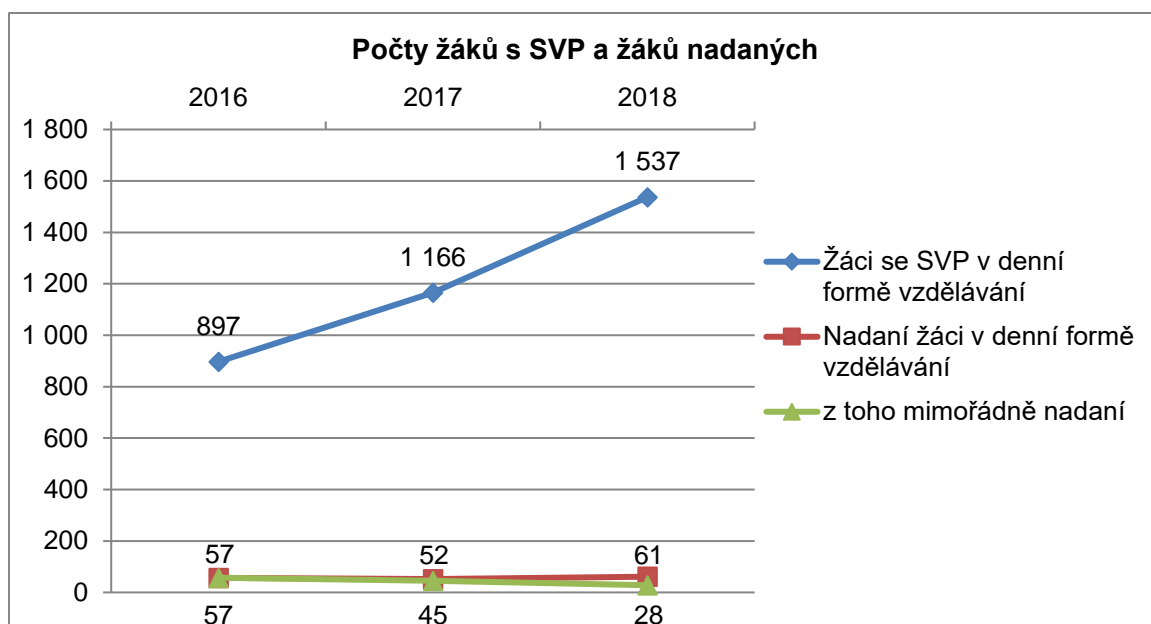
Graf č. 102

Výše uvedený graf vychází z přehledů počtů žáků ZŠ, kteří ve školním roce 2015-16 ukončili povinnou školní docházku do ZŠ a neobjevili se v evidenci žádné střední školy ani konzervatoře v ani jednom z následujících tří školních let 2016-2017 až 2018-2019. Výsledné procento je dáno počtem těchto žáků k počtu všech žáků, kteří ve školním roce 2015-2016 ukončili povinnou školní docházku do ZŠ. Jak je patrné ze srovnání jednotlivých krajů a Hlavního města Prahy, má Zlínský kraj druhé nejnižší procento předčasných odchodů.

2.2.3 Úroveň středních škol

Graf č. 103

Tento graf příkladně ilustruje to, že se významně zvyšuje počet diagnostikovaných žáků se SVP na SŠ oproti téměř neměnnému počtu diagnostikovaných nadaných žáků. Zajímavý je také klesající počet diagnostikovaných mimořádně nadaných, s tím, že v případě roku 2016 (všichni diagnostikovaní byli mimořádně nadaní) se zřejmě jedná o chybu ve statistickém zpracování výkazu. Každopádně uvedený graf svědčí o tom, že diagnostika nadaných je přetrvávající problém, a diagnostika mimořádně nadaných pak obzvláště.

Tabulka č. 5: Žáci ve speciálních třídách podle druhu zdravotního postižení - denní forma vzdělávání

Druh postižení	Rok		
	2016	2017	2018
Mentálně postižení	386	318	292
Sluchově postižení	0	0	0
Zrakově postižení	0	0	0
Se závažnými vadami řeči	0	0	0
Tělesně postižení	2	0	0
S více vadami	44	52	60
Se závaž. vývoj. poruchami učení (jen nižší stupeň vícelet. G)	0	0	0
Se závaž. vývoj. poruchami učení (bez nižšího st. vícelet. G)	2	1	0
Se závaž. vývoj. poruchami chování (jen nižší stupeň vícelet. G)	0	0	0
Se závaž. vývoj. poruchami chování (bez nižšího stupně vícelet. G)	4	3	0
Autisté	16	7	0
Ostatní			
Celkem	454	381	352

Z této tabulky je patrný meziroční pokles mentálně postižených žáků a žáků s PAS (zvýrazněno).

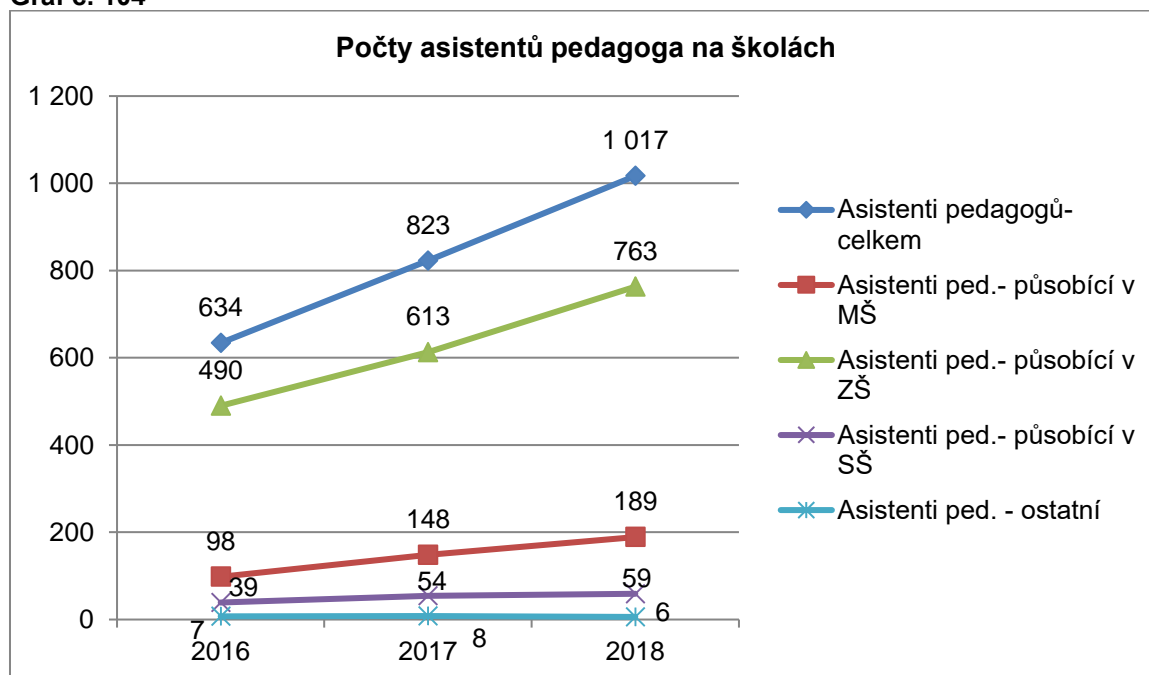
Tabulka č. 6: Žáci v běžných třídách podle druhu zdravotního postižení - denní forma vzdělávání

Druh postižení	Rok		
	2016	2017	2018
Mentálně postižení	35	39	37
Sluchově postižení	20	19	28
Zrakově postižení	2	5	8
Se závažnými vadami řeči	6	11	11
Tělesně postižení	29	28	30
S více vadami	17	28	27
Se závaž.poruchami učení (jen nižší st.vícelet. G)	4	5	23
Se závaž.poruchami učení (bez nižšího st.vícelet. G)	76	376	686
Se závaž.poruchami chování (jen nižší st.vícelet. G)	0	2	9
Se závaž.poruchami chování (bez nižšího st.vícelet.G)	7	58	110
Autisté	30	35	48
Celkem	226	603	1 017

Z této tabulky je patrný meziroční nárůst žáků s PAS (zvýrazněno), což přiměřeně koresponduje s poklesem ve speciálních třídách, viz předchozí tabulka. Enormní, někdy až téměř 15násobný, je nárůst žáků s poruchami učení a poruchami chování. To koresponduje zřejmě se zvýšeným povědomím rodičů o těchto poruchách, s nástupem Vyhlášky č. 27/2016 a možností získat podpurná opatření, včetně možnosti získat doporučení pro přijímání ke vzdělávání a ukončení vzdělávání, viz grafy výše.

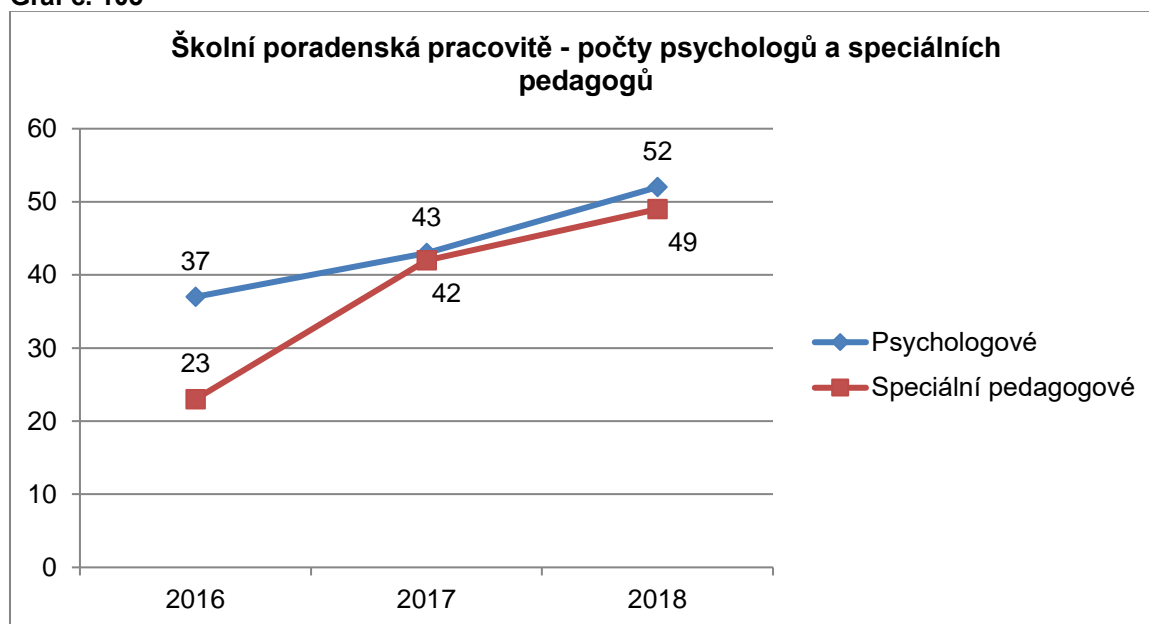
2.2.4 Úroveň společných výkazů škol, včetně školních poradenských pracovišť

Graf č. 104

Jak je z výše uvedeného grafu patrné, meziročně přibývá cca 200 asistentů pedagoga, nejvíce se na tomto nárůstu podílí pozice asistenta pedagoga na ZŠ. Označení „Asistenti ped. – ostatní“ zahrnuje tuto pozici na přípravném stupni, konzervatoři, VOŠ apod. Je ovšem potřeba vzít v potaz, že v dělení dle škol se každý asistent pedagoga vykazuje tolikrát, na kolika druhích škol působí. Uvedená čísla tedy nejsou přepočtena na plné pracovní úvazky.

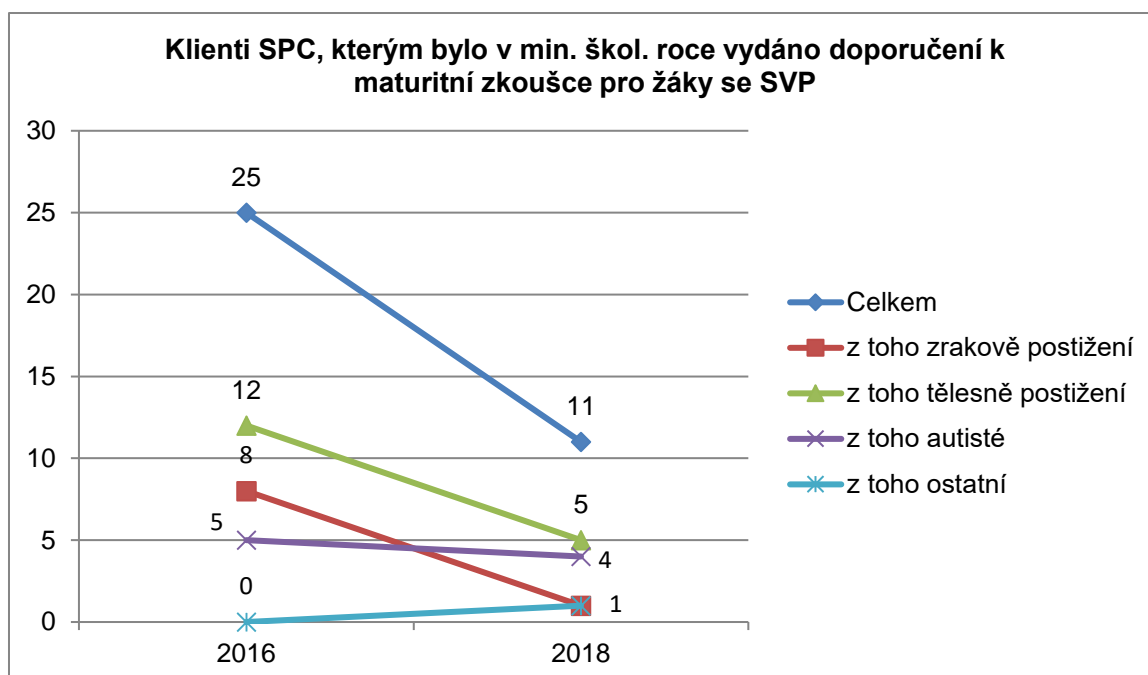
Graf č. 105

Pokud se týče pozice speciálního pedagoga, pak je zde patrný strmější nárůst mezi lety 2016 a 2017, který se v následujícím roce 2018 zmírnil. U pozice psychologa je tento nárůst pozvolný o 6, respektive 9 osob ročně. Každopádně to ale znamená pozvolné posilování ŠPP ze základní na rozšířenou úroveň.

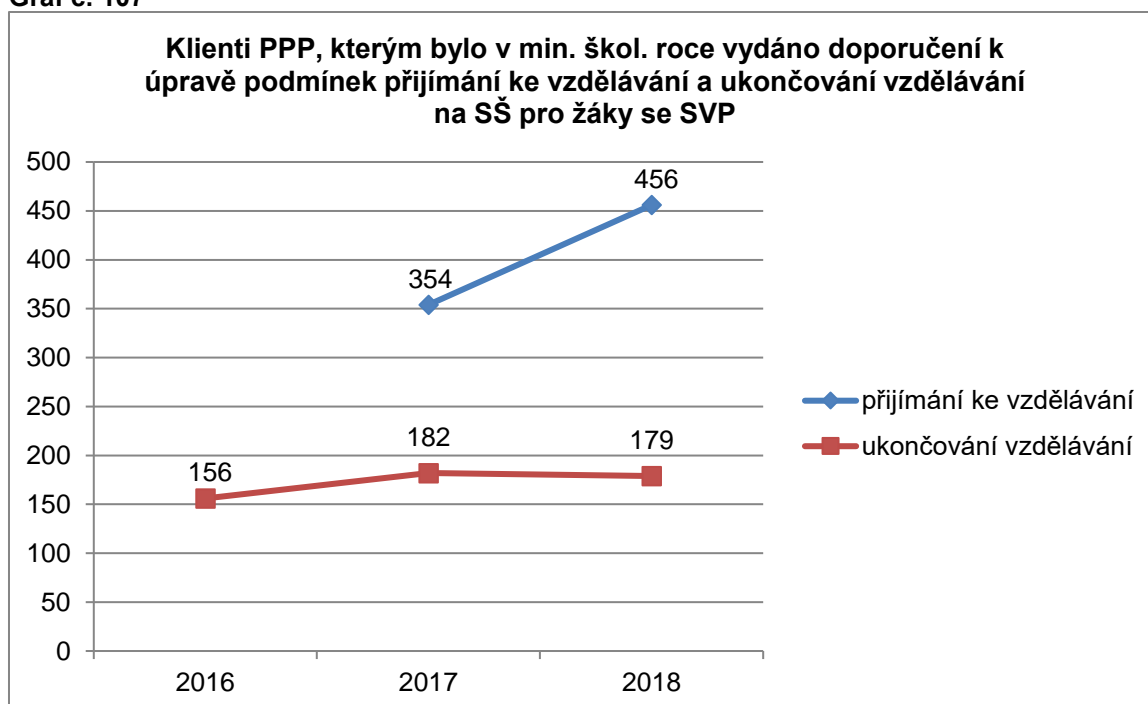
2.2.5 Úroveň školských poradenských zařízení

Graf č. 106

Z grafu je patrný trend poklesu doporučení k ukončení vzdělávání na SŠ vydávaných speciálními pedagogickými centry (SPC) pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Doporučení k ukončováním vzdělávání se týkají výhradně maturitních zkoušek.

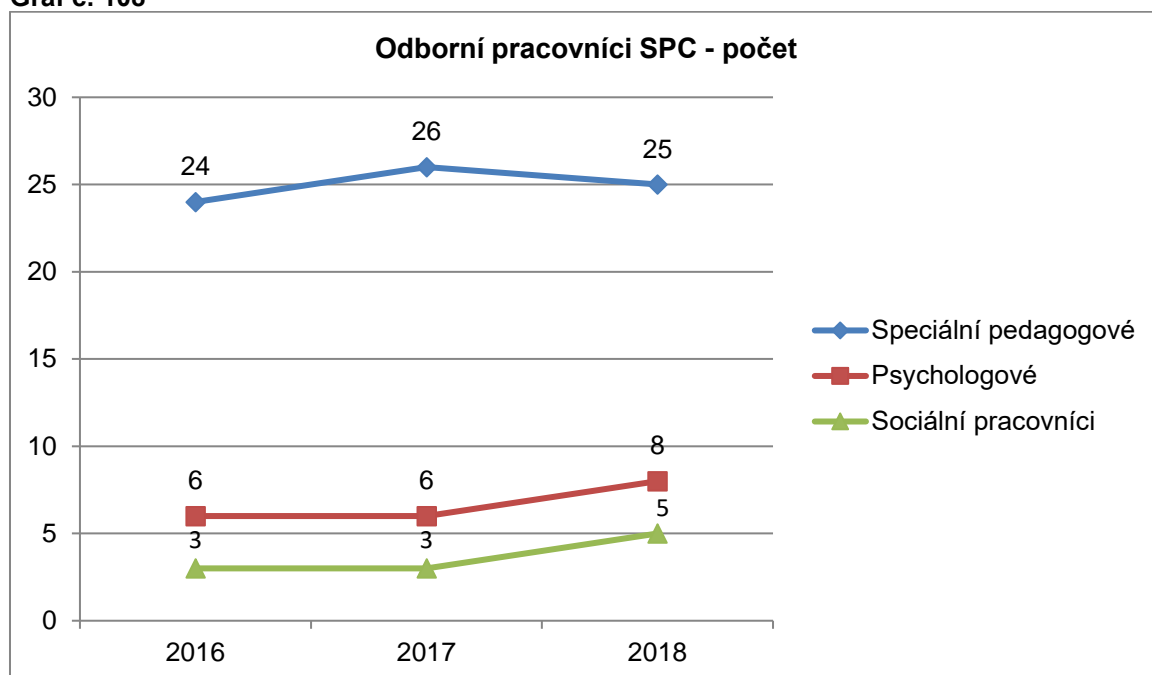
Graf č. 107

Oproti SPC je u pedagogicko-psychologických poraden patrný poměrně setrvalý stav ve vydávání doporučení k ukončení vzdělávání na SŠ. Doporučení k ukončování vzdělávání se týkají výhradně maturitních zkoušek, s výjimkou roku 2017, kde jsou zahrnuty 2 doporučení pro závěrečné zkoušky na SŠ. Poměrně zajímavý vývoj lze sledovat v případě vydávání doporučení k přijímání ke vzdělávání na

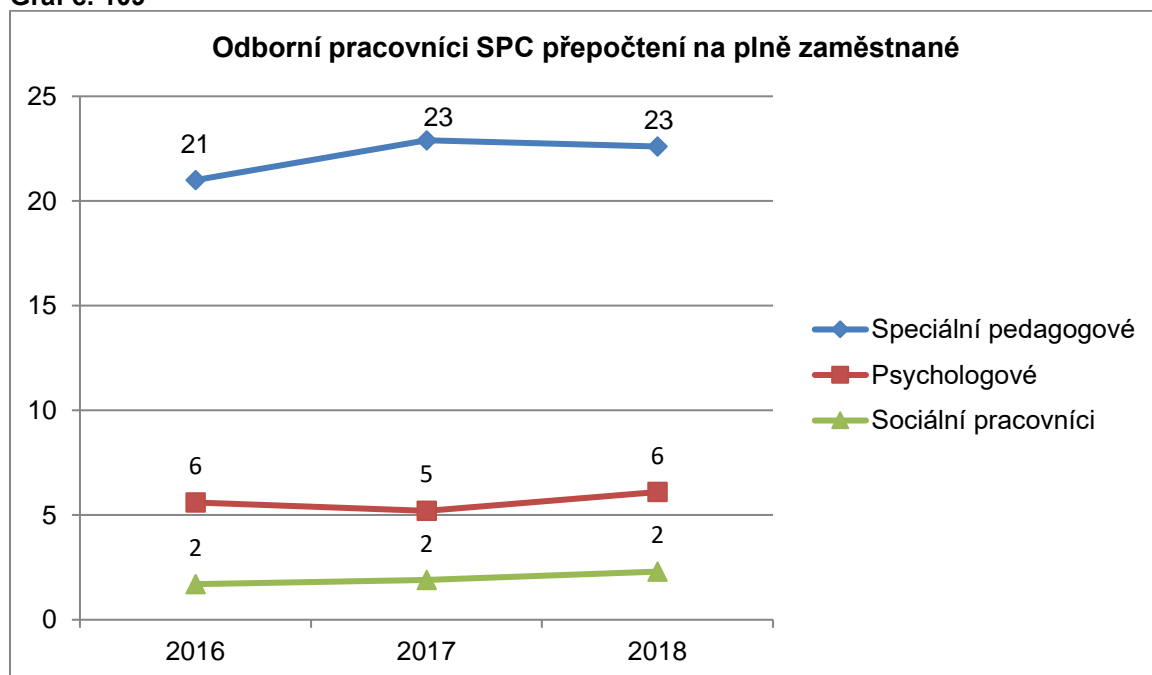
SŠ, kde došlo k významnému meziročnímu nárůstu doporučení o 102, což je téměř třetina (data za rok 2016 nejsou k dispozici).

Graf č. 108

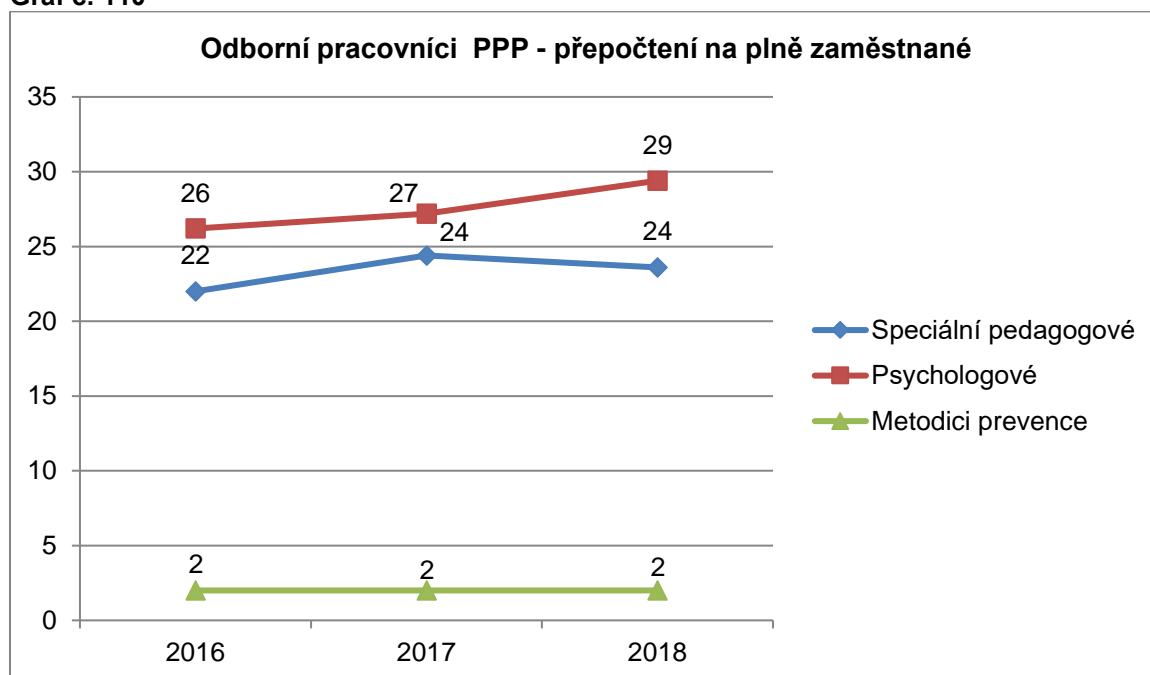

I když je u speciálních pedagogických center patrný meziroční nárůst či pokles u jednotlivých pozic, při započtení úvazků (obzvláště u sociálních pracovníků se vyskytuje úvazek cca poloviční) a jejich přepočtení na plné zjišťujeme, že v průběhu tří let je ne příliš významný nárůst pouze v případě speciálních pedagogů, viz graf níže.

Graf č. 109

Graf č. 110

V případě pedagogicko-psychologických poraden mají pracovníci téměř vždy plný úvazek, uvádíme tedy rovnou stav přepočtený na plné úvazky. Podobně jako u SPC je v průběhu tří let vidět ne příliš významný nárůst pracovníků, v tomto případě psychologů.

2.3 Data z dotazníkového šetření na MŠ a ZŠ po ukončení projektů Šablony I.

V následující tabulce jsou obsaženy výsledky pro předemné charakteristiky společného vzdělávání tak, jak jsou nahlíženy z pohledu jednotlivých škol. Protože posuzování proběhlo na škále od 1 do 4, je střední hodnotou průměru na škále číslo 2,5, s tím, že rozdíly v průměrném hodnocení jsou spíše orientační a nemají statisticky významný charakter. Z obecného pohledu pak průměrné výsledky pod touto hodnotou 2,5 jsou tedy více či méně podprůměrné, nad touto hodnotou naopak. Výsledky lze také vztáhnout k průměru v rámci ČR a případně i k jednotlivým ORP v rámci Zlínského kraje. Zde je ale v případě MŠ potřeba počítat s tím, že procento vyplněných dotazníků v ORP Bystřicko, Kroměřížsko a Otrokovicko je relativně nízké na to, aby bylo možné z výsledků usuzovat na celé území příslušného ORP. V případě ZŠ je obdobná situace v ORP Kroměřížsko a Otrokovicko. Pro potřebu porovnání výsledků jednotlivých ORP jsou vytvořeny přehledné tabulky, které jsou však z kapacitních důvodů umístěny v příloze.

**Tabulka č. 6: PODPORA INKLUZIVNÍHO / SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ
(data k 8. 4. 2019)**

Položka	Průměrné hodnocení aktuálního stavu	
	kraj	ČR
1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny děti bez rozdílu (včetně dětí s odlišným kulturním prostředím, soc. znevýhodněním, cizince, děti se SVP apod.)	2,79	2,88
2. Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení tříd a dalších prostorů školy)	1,75	1,89
3. Škola umí komunikovat s dětmi, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy	3,22	3,28
4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.)	2,80	2,81
5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzájemného učení pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)	2,87	2,89
6. Škola upravuje organizaci a průběh vzdělávání v souladu s potřebami dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	2,74	2,78
7. Škola má vytvořený systém podpory pro děti se SVP (je vybavena kompenzačními / speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)	2,50	2,48
8. Pedagogové umí využívat speciální pomůcky i kompenzační pomůcky	2,50	2,45
9. Škola podporuje bezproblémový přechod všech dětí bez rozdílu na základní školy	3,25	3,33
10. Pedagogové spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb dětí (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto dětí apod.)	3,07	3,14

11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami dětí tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného dítěte	2,93	3,00
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent)	2,71	2,73
13. Škola zajišťuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů dítěte	2,31	2,24
14. Učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti	3,02	3,06
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince	1,20	1,43
16. Pedagogové využívají v komunikaci s dítětem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení dítěte a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání	3,00	3,00
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu dítěte, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti s ostatními dětmi a dalšími lidmi apod.	3,12	3,16
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi jako zdroj zkušeností a příležitost k vlastnímu seberozvoji	3,04	3,07
19. Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti (vina, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.)	3,18	3,22

Z této tabulky vyplývá, že výsledky ve Zlínském kraji korespondují s průměrnými výsledky v rámci ČR. V případě položky č. 8 (využívání speciálních pomůcek a kompenzačních pomůcek) je výsledek lehce nad průměrem ČR. Obecně nízkého hodnocení vůči střední hodnotě na škále se dostává položkám v oblasti poskytování výuky českého jazyka pro cizince (1,2) a bezbariérovosti škol (1,75). Naopak obecně vysokého hodnocení vůči střední hodnotě na škále se dostává položce č. 9 v oblasti bezproblémového přechodu všech dětí bez rozdílu na základní školy (3,25), položce č. 3 v oblasti komunikace s dětmi, rodiči i pedagogy, a systematického rozvoje školní kultury (3,22), a položce č. 19 v oblasti uvědomění si práv a povinností dětí (3,18).

Tabulka č. 7: PODPORA INKLUZIVNÍHO / SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZŠ
(data k 8. 4. 2019)

Položka	Průměrné hodnocení aktuálního stavu	
	kraj	ČR
1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny žáky bez rozdílu (včetně žáků s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) apod.)	2,89	2,96
2. Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení učeben a dalších prostorů školy)	1,80	1,87
3. Škola umí komunikovat s žáky, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy	3,20	3,18

4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.)	2,85	2,73
5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)	3,01	2,99
6. Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. poskytuje skupinovou výuku pro nadané žáky, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků, doučování apod.)	2,79	2,81
7. Škola má vytvořený systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)	2,99	3,01
8. Pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky	2,86	2,80
9. Škola umí připravit všechny žáky na bezproblémový přechod na další stupeň vzdělávání	3,11	3,08
10. Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání žáků apod.)	3,27	3,18
11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami žáků tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného žáka (např. učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady, tvorba žákovských portfolií apod.)	2,85	2,90
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent)	2,82	2,88
13. Škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka	2,64	2,63
14. Vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky	2,87	2,82
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince	1,42	1,45
16. Pedagogové využívají v komunikaci se žákem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení žáka a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání	2,80	2,83
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu žáka, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti se spolužáky a dalšími lidmi apod.	3,05	3,05
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi žáky jako zdroj zkušeností a příležitost k vlastnímu seberozvoji.	2,90	2,88
19. Škola učí všechny žáky uvědomovat si práva a povinnosti (vina, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.)	3,18	3,16

I z této tabulky vyplývá, že výsledky ve Zlínském kraji korespondují s průměrnými výsledky v rámci ČR. V případě položky č. 10 (spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků) a položky č. 4 (škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní) a dalších je výsledek lehce nad průměrem ČR. Obecně nízkého hodnocení vůči střední hodnotě na škále se obdobně jako u mateřských škol dostává položkám v oblasti poskytování výuky českého jazyka pro cizince (1,42) a bezbariérovosti škol (1,8). Naopak obecně vysokého hodnocení vůči střední hodnotě

na škále se dostává již zmíněné položce č. 10 v oblasti spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (3,27), která je nad průměrem ČR. A stejně jako u MŠ se dostává vysokého průměrného hodnocení položce č. 3 v oblasti komunikace s dětmi, rodiči i pedagogy, a systematického rozvoje školní kultury (3,2), a položce č. 19 v oblasti uvědomění si práv a povinností dětí (3,18).

2.4 Data z dotazníkového šetření na SŠ a VOŠ v rámci P-KAP

Šetření v rámci projektu P-KAP proběhla v letech 2015 a 2018. V případě tohoto zdroje dat byla v rámci analýzy vytvořena níže uvedená tabulka, která obsahuje výsledky za rok 2018 – pro posouzení aktuálního stavu a zároveň porovnání výsledků z roku 2018 vůči roku 2015 – pro posouzení míry posunu. Sloupec výsledky 2018 vypovídá o tom, kolik procent škol zohledňuje dané postupy (sloupec položka). Sloupec Porovnání s výsledky 2015 obsahuje procentuální vyjádření míry posunu oproti roku 2015 – výsledek nad 100% tedy znamená, že se zvýšilo procento škol, které uvedené postupy zohledňuje, výsledek pod 100% znamená, že se toto procento snížilo.

Tabulka č. 8

Položka	Výsledky 2018	Porovnání s výsledky 2015
01. Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	96 %	105 %
02. Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	88 %	115 %
03. Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.)	74 %	100 %
04. Škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga	52 %	116 %
05. Školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků	62 %	143 %
06. Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků	86 %	98 %
07. Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	78 %	106 %
08. Vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a fin. podpory, dalšího vzdělávání učitelů; pravidelná metodická setkání členů pedagog. sboru aj.)	61 %	124 %
09. Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	59 %	108 %
10. Škola organizuje podporu žákům dalšími odborníky/experty	41 %	122 %
11. Škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka	39 %	104 %
12. Vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky	45 %	100 %
13. Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání	55 %	173 %
14. Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči	88 %	107 %
15. Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (např. nestátní neziskové organizace, Orgán sociálně právní ochrany dětí aj.)	54 %	95 %

16. Škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče	13 %	129 %
17. Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	80 %	96 %
18. Škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ	35 %	73 %
19. Pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP)	39 %	159 %
20. Rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků	20 %	108 %
21. Učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady	45 %	107 %

Z tabulky vyplývají postupy, které školy uplatňují nejčastěji, a těmi jsou:

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (96 %)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (88 %)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (88 %)

V porovnání s výsledky z roku 2015 vyplývá, že u níže uvedených postupů došlo k výrazné změně v jejich využívání, přesto jde o postupy, které jsou využívány nejméně.

- Škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (13 %)
- Rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků (20%)
- Škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (35 %)

U prvních dvou postupů došlo k nárůstu jejich využívání, v případě třetí položky (Škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ) došlo k poklesu proti roku 2015.

K největším pozitivním posunům oproti roku 2015 došlo v těchto oblastech:

- Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání (173 %)
- Pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (159 %)
- Školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (143 %)

Z tabulky také vyplývá, že v naprosté většině oblastí došlo k pozitivnímu posunu. Výjimku tvoří jen čtyři oblasti, přičemž v prvních třech je pokles jen minimální:

- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (98 %)

- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (96 %)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (např. nestátní neziskové organizace, Orgán sociálně právní ochrany dětí aj.) (95 %)
- Škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (73 %)

2.5 Mapování stavu inkluze na SŠ a VOŠ v rámci P – KAP

2.5.1 Postoje pedagogů, metodická podpora a sdílení zkušeností

Z mapování stavu inkluzivního vzdělávání vyplývá, že postoje pedagogů ke společnému vzdělávání při výuce žáků středních a vyšších odborných škol a vnímání koncepce inkluze nastavené legislativou je třeba posuzovat do jisté míry odděleně.

Zatímco postoje k principům společného vzdělávání bývají u jednotlivých pedagogů ovlivněny vlastními konkrétními zkušenostmi se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (případně absencí těchto zkušeností), jsou tedy různé, naopak postoje k legislativnímu rámci jsou mezi pedagogy velmi často totožné, nebo podobné. Výhrady k legislativě hovoří především o velmi náročné a zbytečné administrativní zátěži, nepřipravenosti systémových změn a nedostatku informací v dostatečném časovém předstihu.

Mapování stavu inkluzivního vzdělávání probíhá formou návštěv jednotlivých škol. Zjištění poskytují informaci o postojích, které na jednotlivých školách převládají a zároveň i o různých zastoupených opozičních názorech a postojích, pokud má tazatel možnost se s nimi během návštěvy školy setkat, nebo o nich získat alespoň zprostředkovanou informaci.

Školy lze tedy rozdělit na převážně proinkluzivní, převážně proti inkluzi a školy názorově rozpolcené, kde existují dva tábory pedagogů s protichůdnými postoji.

V tomto ohledu je možné vysledovat příznivý vývoj, je vidět pozitivní posun například v postojích středoškolských pedagogů vůči asistentům pedagoga ve výuce. Zároveň se však školy potýkají s nedostatkem kvalitních asistentů, kteří jsou pro tuto profesi kvalifikovaní a zároveň osobnostně disponovaní.

Ti z pedagogů, kteří v minulosti udělali dobrou zkušenost se společným vzděláváním v praxi a zjistili, že problémy se dají řešit, že společné vzdělávání lze realizovat, ti většinou již začlenění náročného žáka nevnímají jako neřešitelný problém. V mnoha jiných případech jsou odmítavé postoje pedagogů ovlivněny strachem z neznáma, nechutí ke změně či neznalostí a nepřipraveností na novou situaci, se kterou se dosud nesetkali.

Zvláštní skupinou jsou školy, které nabízejí vzdělávání v oborech kategorie „C“, nebo „E“ a mají bohaté zkušenosti se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Na těchto školách jsou

názory pedagogů podloženy významně vyšší mírou zkušeností a zároveň ovlivněny obavou o budoucnost vzdělávání v té podobě, ve které měly speciální obory vzdělávání stabilní pozici.

Zatímco legislativu nelze na krajské úrovni měnit, postoje odborné veřejnosti ke společnému vzdělávání lze ovlivňovat skrze sdílení zkušeností a předávání příkladů dobré praxe. Zde je pak na místě kvalitní metodická podpora, která zmírní obavy z neznámého a po které učitelé i poradci volají. Zároveň je prospěšné dát pedagogům dostatek příležitostí ke sdílení zkušeností a motivovat je ke spolupráci se školním poradenským pracovištěm.

2.5.2 Význam bezbariérovosti, spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, forma školního poradenského pracoviště

Některé školy zaujímají ke společnému vzdělávání postoj zřetelně negativní a odrazují tak už předem případné zájemce o studium z řad žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Častým argumentem proti společnému vzdělávání na středních školách je to, že dotyčný žák nejen že nebude schopen svou profesi uplatnit v praxi, ale není z různých důvodů studium zvoleného oboru schopen mnohdy ani dokončit. Mnohdy tomu tak není, nicméně je pochopitelné, že se tito žáci nehlásí ke studiu do institucí, kam se kvůli bariérám těžko dostanou, ať už jsou to bariéry fyzické (přístup), nebo nevstřícný postoj k zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb.

V některých dalších školách společnému vzdělávání žáků brání technické podmínky, jako například neexistence bezbariérových přístupů. Žáci, pro které je bezbariérovost zásadní se pak na takovou školu nehlásí, přestože by pro ně jinak mohl být samotný obor studia vhodný a mohli by se s tímto vzděláním v budoucím profesním životě dobře uplatnit. Proto je vhodné, tam kde je možné, podporovat bezbariérovost.

Na druhou stranu v mnoha jiných školách jdou společnému vzdělávání naproti a jsou schopni překonat i překážky, které jsou jinde považovány za nepřekonatelné. V případech kdy nelze zajistit bezbariérovost v celé budově školy, je častým způsobem řešení tohoto problému přesunutí veškeré výuky do bezbariérových prostor, nejčastěji do přízemí.

Tam, kde přijali ke studiu i žáky s náročnějšími speciálními vzdělávacími potřebami, lze najít pozitivní zkušenosti. Pokud spolupracují se školskými poradenskými zařízeními v rovině užší spolupráce, výchovní poradci a pedagogové vědí jak postupovat. Jsou to většinou školy, které mají již z minulosti zkušenosti s inkluzí, a bylo jim v této oblasti poskytnuto kvalitní metodické vedení. Za rozhodující pro úspěch potom označují dobrou spolupráci se školským poradenským zařízením.

Se školskými poradenskými zařízeními spolupracují školní poradenská pracoviště v různé míře podle toho, jaké žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vzdělávají. Nejčastěji jsou to výchovní poradci, kteří zastávají roli prostředníka a předávají informace pedagogům. Tam, kde je školní poradenské pracoviště zřízeno v základní formě, to znamená většinou dvojice: výchovní poradce a školní metodik prevence, případně obě funkce zastává jedna osoba. Pokud nemají školního psychologa ani speciálního pedagoga, který by byl součástí poradenského pracoviště, má většinou veškeré činnosti související s inkluzí na starosti výchovní poradce, který bývá přetížený.

Jinak je tomu na školách, kde mají zkušenost a s rozšířenou formou školního poradenského pracoviště. Nejčastěji se v případě zřízení rozšířené formy školního poradenského pracoviště na školách setkáváme se školním psychologem, méně často se školním speciálním pedagogem a málokdy se školním asistentem. Ať již je to zkušenost minulá anebo současná, až na výjimky je rozšíření školního poradenského pracoviště hodnoceno pedagogy kladně.

Kvalitní společné vzdělávání je náročné na práci školního poradenského pracoviště, proto jsou ve výhodě školy, kde existuje v rozšířené formě, posílené o školního psychologa, nebo speciálního pedagoga. Stejně tak je rozšířená forma školního poradenského pracoviště výhodná pro kvalitnější spolupráci s rodiči žáků, ať už jsou to rodiče žáků intaktních, nadaných, anebo těch, kteří mají speciální vzdělávací potřeby.

Proto se velká část doporučení ve Zprávě z mapování inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ ve Zlínském kraji týká školních poradenských pracovišť, jejich personálního a odborného posilování, dalšího vzdělávání poradců, sdílení zkušeností, koordinaci spolupráce s pedagogy, případně vybavení a prostor pro poradenskou práci.

2.5.3 Nevhodná volba oboru studia, předčasné odchody, kariérové poradenství

Na středních školách dochází na rozdíl od základních ke větší diferenciaci dle zaměření oborů a dle náročnosti studia, proto se významně odlišují i zkušenosti pedagogů a problémy, které musí v souvislosti se společným vzděláváním řešit podle toho, s jakými žáky se na jednotlivých školách setkávají a jaké nároky na ně klade především odborná výuka.

Převážná většina středních škol má zkušenosti především s prací se žáky se specifickými poruchami učení, kteří se u nich vzdělávají tradičně a pedagogové jsou již z minulosti zvyklí vycházet jim přirozeným způsobem vstříc. Znalí jejich potřeby, doporučení pedagogicko-psychologických poraden jsou jim srozumitelná a většinou pro ně není obtížné s těmito žáky pracovat. Na mnoha školách se společné vzdělávání omezuje výhradně, anebo takřka výhradně na inkluzi takových žáků a s náročnějšími případy pracují minimálně. Je to dávno většinou charakterem školy a obory vzdělávání zde nabízenými. Pro tyto obory je často základním předpokladem pro přijetí ke studiu přesně definovaná zdravotní způsobilost.

Existují případy, kdy došlo k tomu, že si žák nevhodně zvolil obor studia na střední škole vzhledem ke svým speciální vzdělávací potřebám a na střední škole bylo následně třeba tuto situaci mnohdy poměrně komplikovaným způsobem řešit. Časté jsou i případy, kdy se střední škola dozvídá o speciálních vzdělávacích potřebách konkrétního žáka až s časovým odstupem, během prvního ročníku studia. Přitom včasné nastavení vhodných podmínek by jistě v mnoha případech předešlo navazujícím problémům, jako je opakování prvního ročníku, nutnost změny školy či oboru, anebo ještě hůře předčasným odchodům ze vzdělání. Taková zkušenost pak zásadně formuje názory a postoje pedagogů k problematice společného vzdělávání.

Těmto problémům se dá předcházet vyšší mírou spolupráce středních a základních škol, a to především v oblasti kariérového poradenství během přechodu ze základní na střední školu.

Střední školy se pak většinou snaží ještě před přijetím ke studiu (nejčastěji u příležitosti dne otevřených dveří anebo na svých webových stránkách) komunikovat s rodiči a žáky, kteří se k nim hlásí tak, aby k podobným situacím příště nedocházelo.

2.5.4 Nadaní žáci, pedagogická diagnostika nadaných a spolupráce vysokými školami

Důležitým tématem je i práce s nadanými žáky, podpora a rozvoj nadání. O nadaných žácích je řeč většinou na gymnáziích, kde se lze setkat i s diagnostikovanými mimořádně nadanými žáky. Dále se pak prací s nadanými žáky zabývají pedagogové nejčastěji na uměleckých školách.

Na ostatních školách (SOŠ a SOU) se názory na to, který žák je nadaný, velice různí a užívání odborných pojmů není sjednocené, různě jsou vnímány rozdíly mezi nadáním, mimořádným nadáním a talentem. V těchto pojmech se většinou lépe orientují psychologové a výchovní poradci.

V oblasti práce s nadanými žáky jsou rezervy a je to hlavně z kapacitních důvodů. Pedagogické diagnostice nadaných se na školách věnuje obecně většinou nedostatečná pozornost a počty diagnostikovaných jsou vzdálené reálným počtům skutečně nadaných žáků.

Proto je ve Zprávě z mapování inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ ve Zlínském kraji zmiňováno i toto téma a doporučeno věnovat se intenzivněji problematice nadaných žáků, ve spolupráci s vyučujícími nadané identifikovat, orientačně zmapovat oblasti jejich zájmu a získat o nich alespoň základní přehled, využívat pedagogickou diagnostiku nadaných žáků.

Dále je na místě podpora přímé pedagogické práce s nadanými žáky a metodická podpora vyučujících, kteří se jim věnují. Výsledkem by měl být lepší přehled o nadaných žácích a o práci s nimi; rozšíření možností pro nadané a informovanost pedagogů v této oblasti.

Ve Zlínském kraji je v oblasti podpory nadání častá spolupráce gymnázií s vysokými školami, na kterých nadaní žáci absolvují stáže, navštěvují vybrané přednášky anebo někteří dokonce pracují na svých výzkumných záměrech ve spolupráci s vysokoškolskými pedagogy. Je smysluplné spolupráci s vysokými školami podporovat a rozvíjet.

Samostatným tématem jsou individuální plány pro nadané sportovce, které zohledňují především jejich trénink a využívají se poměrně často nejen na sportovních gymnáziích, ale i na všech ostatních typech škol. S tímto nástrojem mají pedagogové většinou dobrou zkušenost. Shodují se v tom, že sportovci mají obvykle zažitou jistou disciplínu, kterou schopni potom přenášet i do studia a tím pádem dobře zvládat i individuální studium a jeho úskalí.

3. Shrnutí formou SWOT analýzy

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Posilování školních poradenských pracovišť o další odborníky (speciální pedagog, školní psycholog), - Vzdávající tendence zaměstnávat speciálních pedagogy v MŠ a ZŠ (rozšiřování týmů ŠPP) - Snaha o hledání zdrojů na placení speciálního pedagoga mimo zdroje zřizovatele (Šablony a jiné zdroje) – v MŠ, ZŠ i SŠ - V případě zřízení pozice speciálního pedagoga přetrvává tendence k jeho udržení a čerpání ze Šablon - Vzdávající počet asistentů pedagoga v MŠ, na ZŠ i SŠ - Téměř všichni asistenti pedagoga v MŠ, na ZŠ i SŠ mají odbornou kvalifikaci k výkonu této pozice vyžadovanou zákonem k výkonu této pozice - Odborná kvalifikace asistentů pedagogů je v MŠ a zejm. na SŠ hodnocena jako výborná. - Vzdávající tendence zaměstnávat školní psychology na ZŠ i SŠ (rozšiřování týmů ŠPP) - V případě působení školního psychologa na ZŠ si jej téměř všechny ZŠ dokážou udržet - Hledání zdrojů na placení školního psychologa na ZŠ mimo zdroje zřizovatele (Šablony) - Tendence pracovat i s nedagnostikovanými nadanými a mimořádně nadanými žáky, zejm. na SŠ - Tendence identifikovat nedagnostikované nadané a mimořádně nadané žáky, zejm. na SŠ - Narůstající procento přijatých žáků ze ZŠ na 8 a 6letá gymnázia, narůstající procento žáků přijatých na SŠ v prvním kole PŘ (kvalita přípravy žáků) - Školy dokážou zajistit sponzorství na stravování v tomto potřebných žáků - Zajištění čerpání finančních zdrojů na sponzorsky se stravující děti mimo zdroje školy (projekty, spolupráce s NNO apod.) - ZŠ i SŠ - Relativně stabilní výše ročního školkovného v MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> - Minimum školních psychologů v MŠ - Nedostatek školních psychologů na ZŠ (dvě třetiny dalších ZŠ by jej uvítala) - Nedostatek školních psychologů na SŠ (nejméně polovina dalších SŠ by jej uvítala) - Nedostatek zejm. finančních prostředků, částečně i lidských zdrojů na školního psychologa zejm. na ZŠ a SŠ - Nedostatek speciálních pedagogů v MŠ (téměř polovina dalších MŠ by jej uvítala) - Nedostatek speciálních pedagogů na ZŠ - Nedostatek zejm. finančních prostředků, částečně i personálních zdrojů na speciálního pedagoga na školách - Nedostatečné využívání finančních zdrojů na speciálního pedagoga skrze šablony v případě MŠ - Nedostatečná diagnostika žáků se SVP a zejména nadaných či mimořádně nadaných - Třetina MŠ odhaduje, že mají v MŠ děti se speciálními vzdělávacími potřebami, u nichž odhadují potřebu podpůrných opatření 2. a vyššího stupně, přičemž však tyto děti nebyly diagnostikovány v ŠPZ (dle kvalifikovaného odhadu se jedná nejvíce o děti s SPCH a sociálně a kulturně znevýhodněné). - Ve čtvrtině ZŠ jsou děti se speciálními vzdělávacími potřebami, u nichž odhadují potřebu podpůrných opatření 2. a vyššího stupně, přičemž však tyto děti nebyly diagnostikovány v ŠPZ (dle kvalifikovaného odhadu se jedná nejvíce o děti se SPU a SPUCH) - Téměř 30 % SŠ odhaduje nedagnostikované žáky s potřebou podpůrných opatření 2. a vyššího stupně (dle kvalifikovaného odhadu se jedná nejvíce o děti se SPU, nadané a mimořádně nadané, popř. žáky s jinými např. psychickými a jinými zdravotními obtížemi) - Pokles průměrné úspěšnosti žáků v testovaných oblastech při výběrovém zjišťování výsledků žáků na úrovni 9. tříd oproti 5. třídám na ZŠ - Horší hodnocení odborné kvalifikace asistentů pedagoga na ZŠ (oproti MŠ i SŠ)

<ul style="list-style-type: none"> - Existence příkladů dobré praxe v prosazování inkluze na školách, - Zvyšuje se počet žáků s potřebou PO – v důsledku jejich lepší diagnostiky, včetně lepšího zohlednění jejich vzdělávacích potřeb, významně pak zejména v případě žáků s SPU a SPCH - Druhá nejnižší míra předčasných odchodů ve Zlínském kraji v porovnání s ostatními kraji v ČR - Vzrůstající počet žáků s PAS zařazených do hlavního vzdělávacího proudu - Vysoká míra využívání speciálních pomůcek a kompenzačních pomůcek - Bezproblémový přechod všech dětí bez rozdílu na základní školy a dobrá komunikace škol s dětmi/žáky, rodiči i pedagogy - Snaha ŠPP spolupracovat se ŠPZ 	<ul style="list-style-type: none"> - Překážky v realizaci některých forem podpory nadaných a mimořádně nadaných na ZŠ i SŠ - Nedostatek finančních prostředků a personálních zdrojů na podporu nadaných a mimořádně nadaných na ZŠ - Nedostatek zejm. finančních prostředků na podporu nadaných a mimořádně nadaných - Příliš mnoho žáků ve třídách vede k vyšší náročnosti pedagogického procesu společného vzdělávání - Nejistota možnosti získávat finanční prostředky ze šablon a z jiných dotačních titulů na personální podporu společného vzdělávání v dlouhodobém horizontu - Nedostatečný (stagnující) počet pracovníků ŠPZ v porovnání s významně narůstajícím počtem žáků s PO a významným počtem ještě nediodagnostikovaných žáků - Nižší míra výuky češtiny pro děti/žáky s OMJ - Nižší míra bezbariérovosti škol - Není znám stav potřeb žáků vyžadujících zdravotnickou službu po dobu jejich pobytu ve škole nebo školském zařízení.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - Projekty podpory z Evropských fondů, - Využití Šablon III pro MŠ a ZŠ (budou-li) - Využití projektu IKAP II zejména pro SŠ, ale i ostatní aktéry - Podpořit školy v rozšiřování týmu ŠPP (školní psycholog, speciální pedagog) využitím financování ze Šablon - Uspadnit školám hledání personálních zdrojů pro rozšíření týmů ŠPP (zřizovatel jako mediátor) - Možnost vytváření míst školních psychologů v potřebném úvazku – „poskládání“ úvazků školního psychologa na několika místně blízkých školách najednou. - Podpora pedagogické diagnostiky zejm. na ZŠ a SŠ – identifikace žakových potřeb v pedagogickém procesu, která je základním předpokladem pro identifikaci a následné doporučení PO ŠPZ - Personální podpora ŠPZ – včasná diagnostika žáků se SVP, včasná diagnostika žáků nadaných a mimořádně nadaných (včetně příp. využití dalších odborníků)- adekvátní PO pro tyto žáky, adekvátní vytiženost pedagoga ve třídě. 	<ul style="list-style-type: none"> - Krátkodobé financování z prostředků Evropských fondů, např. ze šablon a absence dlouhodobého financování, které by zaručilo udržitelnost - Nedostatek financí pro rozšiřování týmů ŠPP, zejména na SŠ - Nedostatek lidských zdrojů pro možnost rozšiřování týmů ŠPP - Nedostatek personálu nebo nezkušenost škol pro získání a administraci projektů, čerpání ze Šablon apod. - Rezignace škol kvůli velké administrativní zátěži projektů - Nedostupnost odborníků (psychologové, speciální pedagogové) pro jednorázové konzultace v terénu, příležitostnou spolupráci či na nízké úvazky (časové a prostorové hledisko) - Opožděná či absentující diagnostika žáků se SVP a nadáním - Zvyšující se počet žáků s potřebou PO – což znamená vyšší nároky na zvládnutí výuky ze strany učitele, včetně vyšších nároků na jeho podporu, - Při větší koncentraci žáků s poruchami chování ve třídě (včetně nediodagnostikovaných), hrozí omezení prostoru pro práci s ostatními žáky se SVP a nadáním, obavy pedagogů z nezvládnutí výuky či narušení jejího průběhu), - Rezignace či vyhoření pedagogů - Opožděně diagnostikovaní žáci se SVP a nadáním ze strany ŠPZ

<ul style="list-style-type: none"> - Vytváření příležitostí pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných- „inkubátor“ nadaných, spolupráce týmu napříč MŠ, ZŠ, SŠ i VŠ - Využití zkušeností ze škol, kde se žáky s konkrétními SVP již pracují (umožnění náhledu v hodinách, stáží, sdílení) – pracovat s pozitivními výsledky pedagogické praxe - Budovat u veřejnosti povědomí o potřebě školních psychologů, příp. speciálních pedagogů – zvýšit zájem o studium psychologie - Apelovat na adekvátní a kvalitní vzdělávání budoucích pedagogů v oblasti speciální pedagogiky - Analyzovat adekvátnost významně vzrůstajícího počtu doporučení k úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání na SŠ - Možnost získat pro ŠPP kvalitní metodickou podporu v dostatečné míře v případě dostatečného personálního zajištění ŠPZ - Podpora bezbariérovosti ve všech směrech 	<ul style="list-style-type: none"> - Problematická identifikace nadání (není aplikována diagnostika - existují diagnostické modely, ovšem netěší se velkému povědomí). - Nediagnostikovaní nadání - nepřiměřená PO - omezení možnosti práce s jejich potenciálem, omezení možnosti některých forem podpory pro práci s nimi - V případě vzdělávání žáků nad rámec úvazku pedagogů hrozí jejich vyhoření, rezignace při nedostatečném finančním ohodnocení či jiném zohlednění jejich práce navíc - Neadekvátní příprava pedagogů pedagogickými fakultami v oblasti inkluze – chybějící provázanost studia a reálné praxe, chybějící metody, formy a způsoby práce v rámci aprobací bez zaměření na speciální pedagogiku. - Nedostatek finančních prostředků na personální posílení ŠPZ - Nedostatečná metodická podpora ŠPZ směrem k ŠPP kvůli personální poddimenzovanosti - Předčasné odchody v důsledku nevhodné volby oboru studia nebo v důsledku nepříznivých životních podmínek - Narůstající tendence sponzorsky se stravujících dětí na ZŠ
--	---

4. Návrhová část

4.1 Vyhodnocení SWOT, stanovení odpovídajících cílů

4.1.1 Jak pomocí silných stránek využít příležitosti? (S-O hodnocení):

- Podpořit rozšiřování ŠPP z Evropských fondů.
- Podpořit posilování pozic asistentů pedagoga a jejich spolupráce s PP.
- Podpořit identifikaci „nediagnostikovaných“ nadaných a práci s nimi.
- Vytváření příležitostí pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných - „kluby nadaných“, spolupráce týmu napříč MŠ, ZŠ, SŠ i VŠ.
- Podpora pedagogické diagnostiky zejm. na ZŠ a SŠ - identifikace žákových potřeb v pedagogickém procesu, která je základním předpokladem pro identifikaci a následné doporučení PO ŠPZ.
- Využití zkušeností ze škol, kde se žáky s konkrétními SVP již pracují (umožnění náhledu v hodinách, stáží, sdílení) – tj. pracovat s pozitivními výsledky pedagogické praxe.
- Druhá nejnižší míra předčasných odchodů ve Zlínském kraji v porovnání s ostatními kraji v ČR a její další podpora.
- Analyzovat adekvátnost významně vzrůstajícího počtu doporučení k úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání na SŠ.
- Sledovat narůstající procento přijatých žáků ze ZŠ na osmi a šestiletá gymnázia, narůstající procento žáků přijatých na SŠ v prvním kole PŘ.
- Systémově podporovat přípravu budoucích školních psychologů na VŠ, apelovat na adekvátní a kvalitní vzdělávání budoucích pedagogů v oblasti speciální pedagogiky.

4.1.2 Jak využít příležitosti k odstranění slabých stránek? (W-O hodnocení):

- Podpořit rozšiřování ŠPP z Evropských fondů, zejména v MŠ.
- Podpořit rozšiřování ŠPP systémovou podporou „poskládání“ úvazků školního psychologa na několika místně blízkých školách najednou.
- Podpořit diagnostiku žáků na ŠPZ (cestou podpory pedagogické diagnostiky na školách), respektive snižovat počet nediagnostikovaných žáků se SVP a nadaných, u nichž je kvalifikovaný předpoklad, že mají nárok na podpůrná opatření 2. a vyššího stupně, zejména u dětí se SPU, nadané a mimořádně nadané, popř. žáky s jinými např. psychickými a jinými zdravotními obtížemi.
- Zvyšovat odbornou kvalifikaci asistentů pedagoga na ZŠ.
- Zajistit dostatek finančních a personálních zdrojů na ZŠ i SŠ pro realizaci těch forem podpory nadaných a mimořádně nadaných, u kterých tomu nedostatek uvedených zdrojů brání. Jde o

formy podpory uvedené v tabulce „Specifikujte, prosím, která podpůrná opatření/formy podpory pro nadané nebo mimořádně nadané žáky byste sice chtěli provádět, ale nemůžete“.

- Zlepšit získávání finančních prostředků a personálních zdrojů na podporu nadaných a mimořádně nadaných na ZŠ.
- Personálně podpořit zřízení pozice školního psychologa na VOŠ.
- Podpořit ŠPP formou zapojení mobilního multidisciplinárního týmu odborníků na úrovni kraje.
- Podpořit výuku češtiny pro děti/žáky s OMJ.

4.1.3 Jak využít silné stránky k odvrácení hrozeb? (S-T hodnocení):

- Využít potřebu škol o rozšiřování ŠPP a stabilizovat dlouhodobě finanční zdroje na to potřebné – zejména na úrovni SŠ.
- Podpořit školy v zavádění inkluzivního vzdělávání ještě více formou omezení byrokratické zátěže.
- Iniciovat vznik podpůrných skupin pro zamezení vyhoření i rezignace pedagogů.
- Zvýšení míry i úrovně diagnostiky nadání – omezení nedostatečných podpůrných opatření ke zvýšení možnosti práce s jejich potenciálem a podpory různých forem pro práci s nimi.
- Zlepšit přípravu pedagogů pedagogickými fakultami v oblasti inkluze - chybí provázanost studia a reálné praxe, metody, formy a způsoby práce v rámci aprobací bez zaměření na speciální pedagogiku.
- Zajistit finanční zdroje pro zajištění personálního zabezpečení ŠPZ na adekvátní úrovni (odpovídající nárůstu počtu žáků s podpůrným opatřením), jež umožní včasnou diagnostiku žáků a dostatečnou metodickou podporu ŠPP.
- Podpořit kariérové a sociálně pedagogické poradenství s cílem zamezit předčasným odchodům v důsledku nevhodné volby oboru studia nebo v důsledku nepříznivých životních podmínek.

4.1.4 Jak snížit hrozby ve vztahu k slabým stránkám? (W-T hodnocení):

- Prosazovat financování personálních pozic ŠPP v rozšířené formě pro oblast inkluze v dlouhodobém, nikoliv jen krátkodobém horizontu (Šablony).
- Podporovat snížení administrativní zátěže při čerpání projektů v oblasti inkluze nebo personálně posílit či podpořit školy při administraci projektů.
- Podpořit včasnou diagnostiku u všech žáků se SVP a nadáním.
- Podporovat školy v možnostech personálního zajištění odborných pracovníků ŠPP v rozšířené formě (např. formou databáze odborných pracovníků atd.)
- Zvážit význam a dopad poklesu průměrné úspěšnosti žáků v testovaných oblastech při výběrovém zjišťování výsledků žáků na úrovni 9. tříd oproti 5. třídám na ZŠ – odliv úspěšnějších žáků na víceletá gymnázia.

- Při zvýšeném počtu žáků s potřebou podpůrných opatření ve třídě zajistit adekvátní personální zajištění pozice asistenta pedagoga (včetně zvážení možnosti snížení počtu žáků ve třídě).
- Zjišťovat stav potřeb žáků vyžadujících zdravotnickou službu po dobu jejich pobytu ve škole nebo školském zařízení.

5. Návrhová, strategická a implementační část

Vize:

Zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání ve školách ve Zlínském kraji respektujícího základní principy společného vzdělávání a nastavení rovných příležitostí pro vzdělávání všech dětí, žáků a studentů.

Návrhová část dokumentu obsahuje jednotlivé cíle, ke kterým jsou přiřazeny činnosti, prostřednictvím nichž by mělo být cíle dosaženo. Každý z cílů má stanovenou hranici, kdy je považován za splněný – kritérium splnění. Jednotlivé cíle jsou svěřeny subjektu, který za naplnění zodpovídá a spolupracuje s klíčovými aktéry. Realizace některých z cílů je podmíněna existencí dostupných zdrojů financování a jejich splnění také může být ohroženo výskytem konkrétních rizik. Dosažení všech cílů bude vyhodnoceno k 31. 12. 2021, tedy s koncem platnosti dokumentu ŠIKK.

Z analytické části dokumentu a následné SWOT analýzy vplynuly 4 logicky provázané klíčové oblasti, kterými se následně zabývá návrhová část dokumentu:

- Tematický okruh 1: **Podpora školních poradenských pracovišť** (rozšiřování, včetně asistentů pedagoga, spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, metodická podpora, diagnostika, DVPP).
- Tematický okruh 2: **Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků** (diagnostika, metodická podpora, způsoby práce s žáky, DVPP).
- Tematický okruh 3: **Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** (diagnostika, metodická podpora, způsoby práce s žáky, bezbariérovost, čeština jako odlišný mateřský jazyk, práce se sociálně znevýhodněnými žáky, předčasné odchody ze vzdělávání, DVPP).
- Tematický okruh 4: **Další aktivity vedoucí k podpoře inkluze**

Tematický okruh 1: Podpora školních poradenských pracovišť

Cíle	Činnosti	Parametry implementace					
		Klíčové aktéři	Kritéria splnění cíle	Zodpovědnost	Termín realizace	Zdroj financování	Případná rizika
1.1. Rozvíjet školní poradenská pracoviště	<ul style="list-style-type: none"> - podporovat rozšiřování školních poradenských pracovišť (ŠPP) o školního psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pedagoga, včetně asistenta pedagoga. - vytvořit vzorové pracoviště ŠPP a metodiku fungování ŠPP, včetně spolupráce s rodinou. - podporovat rozšiřování ŠPP na úrovni MŠ o pozici školního psychologa. - vytvořit databázi odborných pracovníků pro potřeby ŠPP. - koordinovat odborné pracovníky pro ŠPP („skládání“ úvazků na několika místně blízkých školách najednou atd.). - podporovat aktivity směřující ke kvalitnější komunikaci a spolupráci s rodiči a okolím dítěte/žáka 	<ul style="list-style-type: none"> - ŠPP, vedení škol, zřizovatelé škol, NNO, ŠPZ, Zlínský kraj, MAP, zákonní zástupci 	<ul style="list-style-type: none"> - 10 % rozšířených ŠPP - vzorové pracoviště ŠPP - metodika fungování ŠPP - databáze odborných pracovníků 	<ul style="list-style-type: none"> - zřizovatelé škol, ŠPZ, Zlínský kraj, MAP 	<ul style="list-style-type: none"> průběžně do 2021 	<ul style="list-style-type: none"> - dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek lidských zdrojů - nedostatek finančních prostředků
1.2. Vzdělávat odborné pracovníky školních poradenských pracovišť a vedení škol	<ul style="list-style-type: none"> - podporovat kvalitní vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání. - vzdělávat vedení škol v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání - zlepšit přípravu budoucích pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání (s důrazem na provázanost vzdělávání a reálné praxe, metody, formy a způsoby práce v rámci aprobací bez zaměření na speciální pedagogiku). - iniciovat podporu pedagogických pracovníků ohrožených vyhořením (supervize). - zvyšovat odbornou kvalifikaci asistentů pedagoga (zejména na ZŠ), včetně vzdělávání zaměřeného na specifické potřeby žáků (zejména ve vazbě na poruchy učení, poruchy chování, PAS apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> - ŠPP, ŠPZ, vedení škol, školy, pedagogičtí pracovníci, Zlínský kraj, NNO, MAP 	<ul style="list-style-type: none"> - 10 % pedagogických pracovníků a vedení škol si zvýší kvalifikaci v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> - Zlínský kraj, zřizovatelé škol, ŠPZ, MAP 	<ul style="list-style-type: none"> průběžně do 2021 	<ul style="list-style-type: none"> - dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele 	<ul style="list-style-type: none"> - přetížení cílové skupiny - nezáměr cílové skupiny o vzdělávání

1.3.	Podporovat spolupráci ŠPP a ŠPZ	- zajistit informační servis o finančních zdrojích pro zajištění personálního zabezpečení ŠPZ/ŠPP. - podporovat dostupnost potřebných pomůcek pro práci se žáky se SVP (např. zapůjčení pomůcek, databáze pomůcek)	- ŠPP, ŠPZ, Zlínský kraj	- poskytnutí informačního servisu.	- Zlínský kraj	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- nevypsání dotačních titulů
------	---------------------------------	---	--------------------------	------------------------------------	----------------	------------------	---	------------------------------

Tematický okruh 2: Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků

Cíle	Činnosti	Parametry implementace						
		Klíčová aktéři	Kritéria splnění cíle	Zodpovědnost	Termín realizace	Zdroj financování	Případná rizika	
2.1.	Zkvalitnit identifikaci /diagnostiku nadaných a mimořádně nadaných.	- vzdělávat pedagogické pracovníky za účelem včasné identifikace nadaných a mimořádně nadaných - zajistit dostupnost identifikačních a diagnostických nástrojů a proškolení osob pracujících s nimi.	- školy a školská zařízení, vedení škol, pedagogičtí pracovníci, ŠPP, ŠPZ, UTB, NNO, NIDV	- 10 % pedagogických pracovníků absolvuje vzdělávání zaměřené na identifikaci nadaných a práci s diagnostickými nástroji	- Zlínský kraj, UTB, zřizovatelé škol	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- přetížení cílové skupiny - nezájem cílové skupiny o vzdělávání - nedostupnost vhodného diagnostického nástroje - nedostatek finančních prostředků
2.2.	Rozvíjet formy práce s nadanými a mimořádně nadanými.	- proškolení pedagogické pracovníky v konkrétních formách práce s nadanými a mimořádně nadanými	školy a školská zařízení, vedení škol, pedagogičtí pracovníci, ŠPP, ŠPZ, UTB, NNO, NIDV	- 10 % pedagogických pracovníků absolvuje vzdělávání zaměřené na práci s nadanými a mimořádně nadanými	Zlínský kraj, UTB, zřizovatelé škol	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- přetížení cílové skupiny - nezájem cílové skupiny o vzdělávání - nedostatek finančních prostředků
2.3.	Podporovat mimoškolní aktivity při rozvoji nadání.	- vytvořit týmy a podporovat spolupráci napříč MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ, zájmovými a dalšími organizacemi při rozvoji talentu a nadání a podporovat jejich spolupráci. - vytvářet příležitosti pro rozvoj žáků nadaných a mimořádně nadaných.	školy a školská zařízení, pedagogičtí pracovníci, NIDV, NNO, UTB	- vznik týmů spolupráce - vytvoření „klubu pro nadané“	- Zlínský kraj, zřizovatelé škol, UTB	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- nezájem o spolupráci - nezájem cílové skupiny o nabízené aktivity - nedostatek finančních prostředků

Tematický okruh 3: Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Cíle	Činnosti	Parametry implementace					
		Klíčové aktéři	Kritéria splnění cíle	Zodpovědnost	Termín realizace	Zdroj financování	Případná rizika
3.1. Zkvalitnit identifikaci žáků se SVP	- vzdělávat pedagogické pracovníky za účelem včasné identifikace žáků se SVP.	- školy a školská zařízení, pedagogičtí pracovníci, vedení škol, ŠPP, ŠPZ	- 10 % pedagogických pracovníků absolvuje vzdělávání zaměřené na identifikaci žáků se SVP	- Zlínský kraj, zřizovatelé škol	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- přetížení cílové skupiny - nezáměr cílové skupiny o vzdělávání - nedostatek finančních prostředků
3.2. Rozvíjet formy práce se žáky se SVP	- proškolit pedagogické pracovníky v konkrétních formách práce se žáky se SVP	školy a školská zařízení, pedagogičtí pracovníci, vedení škol, ŠPP, ŠPZ, UTB, NNO, NIDV	- 10 % pedagogických pracovníků absolvuje vzdělávání zaměřené na práci se žáky se SVP	Zlínský kraj, zřizovatelé škol	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- přetížení cílové skupiny - nezáměr cílové skupiny o vzdělávání - nedostatek finančních prostředků
3.3. Podporovat prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání	- zajistit kariérové poradenství s cílem zamezit předčasným odchodům v důsledku nevhodné volby oboru vzdělávání. - podporovat kariérové poradenství v souvislosti s výskytem nepříznivých životních podmínek žáka. - podporovat žáky ohrožené školním neúspěchem a demotivací a práci s třídními kolektivy.	ŠPP, pedagogičtí pracovníci, NNO, ŠPZ, školy, vedení škol	- vzdělávání v rámci Centra kariérového poradenství - zavedení diagnostického nástroje k prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání	- Zlínský kraj, zřizovatelé škol	průběžně do 2021	- dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele	- přetížení cílové skupiny - nezáměr cílové skupiny - nedostatek finančních prostředků - nedostupnost kvalitního diagnostického nástroje

3.4.	Podporovat bezbariérovost	<ul style="list-style-type: none"> - podporovat odstraňování fyzických bariér se zaměřením na žáky se zdravotním postižením (pohybovým a smyslovým). - vzdělávat pedagogické pracovníky se zaměřením na odstraňování psychologických bariér mezi žáky ve třídě i škole (intaktními, se SVP i nadanými). - podporovat práci s třídními kolektivy v odstraňování psychologických bariér (adaptační kurzy atd.). 	ŠPP, pedagogičtí pracovníci, zřizovatelé škol, školy, NNO, UTB	<ul style="list-style-type: none"> - 50 % škol zapojených do dotačních programů bude řešit bezbariérovost - 10 % pedagogických pracovníků absolvuje vzdělávání zaměřené na odstraňování psychologických bariér mezi všemi žáky - 10 % tříd ze ZŠ a SŠ absolvuje aktivitu vedoucí k odstraňování psychologických bariér mezi všemi žáky 	- Zlínský kraj, zřizovatelé škol	průběžně do 2021	<ul style="list-style-type: none"> - dotační zdroje EU - zdroje zřizovatele 	<ul style="list-style-type: none"> - nevypsání dotačních titulů - přetížení cílové skupiny - nezájem cílové skupiny - nedostatek finančních prostředků
------	---------------------------	--	--	---	----------------------------------	------------------	---	--

Tematický okruh 4: Další aktivity vedoucí k podpoře inkluze

Cíle	Činnosti	Parametry implementace					
		Klíčovní aktéři	Kritéria plnění	Zodpovědnost	Termín realizace	Zdroj financování	Případná rizika
4.1. Sledovat vývoj rovných příležitostí ve vzdělávání ve Zlínském kraji	<ul style="list-style-type: none"> - sledovat procento žáků odcházejících ze ZŠ na víceletá gymnázia, procento žáků přijatých na SŠ v prvním kole přijímacího řízení. - vyhodnocovat význam a dopad poklesu průměrné úspěšnosti žáků v testovaných oblastech při výběrovém zjišťování výsledků žáků na úrovni 9. tříd oproti 5. třídám na ZŠ. - zjistit stav potřeb žáků vyžadujících zdravotnickou službu po dobu jejich pobytu ve škole nebo školském zařízení. - ověřovat a vyhodnocovat dopady ŠIKK. 	Zlínský kraj, zřizovatelé, školy, MAP	- zpracovaná evaluace ŠIKK	- Zlínský kraj	<ul style="list-style-type: none"> - do 31. 12. 2021 - do 31. 12. 2020 	<ul style="list-style-type: none"> - dotační zdroje EU - zdroje Zlínského kraje 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostupnost relevantních dat - nedostatek lidských zdrojů pro následné zpracování těchto dat

6. Implementace

Implementaci Návrhové části dokumentu bude sledovat a vyhodnocovat Pracovní skupina pro rovné příležitosti ve vzdělávání, která je zřízena Pracovní skupinou Vzdělávání při Regionální stálé konferenci. Jednání pracovní skupiny budou svolávána dle potřeby, minimálně jednou za rok při příležitosti vyhodnocení dosažených pokroků a vyhodnocení plnění Návrhové části dokumentu ŠIKK. Podkladová data a monitoring aktivit bude zpracovávat odbor školství, mládeže a sportu krajského úřadu.

Vzhledem ke značné šíři témat, bylo nutné, aby za naplňování jednotlivých cílů zodpovídalo více subjektů. Tyto jsou uvedeny v přehledových tabulkách v kapitole 5.

Vyhodnocení naplňování Návrhové části bude prostřednictvím Realizačního týmu KAP předány vedení odboru školství, mládeže a sportu a odboru strategického rozvoje kraje. Realizační tým KAP pak ve spolupráci s nimi výstupy posoudí a naplánuje další kroky vedoucí k úspěšné realizaci.

7. Zdroje

7.1 Strategické a koncepční dokumenty

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2019
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji na léta 2016-2020
Koncept rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014-2020
Krajské akční plány rozvoje vzdělávání - postupy KAP
Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje
Metodika rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV
Novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014-2020
Podpora inkluze – pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP
Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. ve znění novely č. 270/2017 Sb.)

7.2 Dálkově přístupné zdroje

<http://www.msmt.cz/o-webu-msmt/spolecne-vzdelavani>
<http://www.nuv.cz/t/in>
www.msmt.cz/file/36884 *Průvodce ředitele společným vzděláváním*. Praha, MŠMT, 2016.
<http://www.msmt.cz/file/37166/> *Financování společného vzdělávání*. Praha, MŠMT, 2016.
<http://osobnostnirozvojpedagoga.cz/moduly/m1/5-1-1-vymezeni-integrace-a-inkluze-ve-vzdelavacim-procesu.html>
<http://www.cosiv.cz/prehled-literatury-k-tematu-inkluzivniho-vzdelavani-v-cr/>
<http://www.inkluzivniskola.cz/>
<http://www.inkluzze.cz/>
www.asistentpedagoga.cz/kvalifikacni-predpoklady
www.talentovani.cz/
www.cizinci.nidv.cz/
<https://www.european-agency.org/> *European agency for Special Needs and Inclusive Education*

7.3 Datové zdroje

Dotazníkového šetření na MŠ a ZŠ po ukončení projektů Šablony I.
Dotazníkového šetření na SŠ a VOŠ v rámci P-KAP (2015 a 2018)
Mapování stavu inkluze na SŠ a VOŠ v rámci P-KAP (2018)
Výkaznictví MŠMT (2016-2018)

8. Přílohy

PODPORA INKLUZIVNÍHO / SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA MŠ

Vyplňují pouze běžné školy, data k 8. 4. 2019

Položka	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾														V rámci kraje	V rámci ČR
	Dle ORP															
	7201 Bystřicko	7202 Holešovsko	7203 Kroměřížsko	7204 Luhačovicko	7205 Otrokovicko	7206 Rožnovsko	7207 Uherskobrodsko	7208 Uherskohradištsko	7209 Valaškokloboucko	7210 Valašskomeziříčsko	7211 Vizovicko	7212 Vsetínsko	7213 Zlínsko			
1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny děti bez rozdílu (včetně dětí s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, děti se SVP apod.)	2,80	2,56	2,59	2,56	3,00	2,91	2,82	3,00	2,92	2,86	2,70	2,75	2,71	2,79	2,88	
2. Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení tříd a dalších prostorů školy)	1,60	1,44	1,53	1,44	2,60	2,00	1,74	1,79	2,00	1,57	2,00	1,63	1,85	1,75	1,89	
3. Škola umí komunikovat s dětmi, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy	3,40	3,11	3,06	3,44	2,80	3,36	3,18	3,25	3,58	3,29	3,30	3,25	3,09	3,22	3,28	
4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.)	2,80	3,00	2,71	2,67	2,80	3,09	2,71	3,00	3,00	2,79	2,80	2,67	2,71	2,80	2,81	

5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzájemného učení pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)	2,80	2,78	2,82	2,67	2,40	2,91	2,74	3,11	3,08	2,86	2,60	2,79	3,06	2,87	2,89
6. Škola upravuje organizaci a průběh vzdělávání v souladu s potřebami dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	3,00	2,44	2,71	2,44	2,80	2,73	2,82	2,79	2,92	2,71	2,50	2,71	2,79	2,74	2,78
7. Škola má vytvořený systém podpory pro děti se SVP (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)	2,60	2,22	2,59	2,00	2,60	2,45	2,41	2,82	2,50	2,79	2,20	2,29	2,56	2,50	2,48
8. Pedagogové umí využívat speciální pomůcky i kompenzační pomůcky	2,80	2,33	2,53	2,44	2,80	2,64	2,41	2,68	2,50	2,57	2,30	2,38	2,50	2,50	2,45
9. Škola podporuje bezproblémový přechod všech dětí bez rozdílu na základní školy	3,60	3,44	3,24	3,22	3,20	3,18	3,18	3,29	3,42	3,21	3,40	3,21	3,15	3,25	3,33
10. Pedagogové spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb dětí (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto dětí apod.)	3,20	3,22	3,00	3,33	2,40	3,09	3,00	3,14	3,33	2,93	2,80	3,21	3,03	3,07	3,14
11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami dětí tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného dítěte	2,80	2,67	2,88	2,89	3,00	3,00	2,85	2,93	3,25	2,93	2,70	3,04	2,97	2,93	3,00
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent)	2,80	2,78	2,71	2,22	2,40	2,82	2,68	2,86	2,67	2,86	2,30	2,67	2,85	2,71	2,73
13. Škola zajišťuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů dítěte	2,80	2,33	2,29	1,33	2,20	2,09	2,29	2,68	2,25	2,64	2,30	2,21	2,26	2,31	2,24
14. Učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti	3,00	3,33	2,88	3,11	3,00	3,00	2,94	2,96	3,25	3,00	3,00	3,04	3,06	3,02	3,06
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince	1,40	1,00	1,06	1,22	1,80	1,00	1,26	1,14	1,17	1,29	1,00	1,21	1,29	1,20	1,43

16. Pedagogové využívají v komunikaci s dítětem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení dítěte a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání	2,60	3,00	3,06	3,11	2,60	2,91	2,97	3,21	3,17	2,71	2,90	3,00	3,06	3,00	3,00
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu dítěte, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti s ostatními dětmi a dalšími lidmi apod.	3,20	3,11	3,00	3,11	2,80	3,09	3,12	3,25	3,33	3,14	3,00	3,17	3,03	3,12	3,16
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi jako zdroj zkušeností a příležitost k vlastnímu seberozvoji	3,60	2,89	2,82	2,89	3,20	3,09	2,94	3,18	3,33	3,07	3,10	3,08	2,94	3,04	3,07
19. Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti (vina, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.)	3,60	3,11	2,94	3,44	3,20	3,18	3,12	3,25	3,33	3,14	3,20	3,29	3,09	3,18	3,22

Pozn.:

1) Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP / kraje / republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých MŠ na následující škále:

- 1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)*
- 2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)*
- 3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)*
- 4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)*

PODPORA INKLUZIVNÍHO / SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZŠ

Vyplňují pouze běžné školy, data k 8. 4. 2019

Položka	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾														
	Dle ORP													V rámci kraje	V rámci ČR
	7201 Bystřicko	7202 Holešovsko	7203 Kroměřížsko	7204 Luhačovicko	7205 Otrokovicko	7206 Rožnovsko	7207 Uherskobrodsko	7208 Uherskohradištsko	7209 Valašskokloboucko	7210 Valašskomeziříčsko	7211 Vizovicko	7212 Vsetínsko	7213 Zlínsko		
1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny žáky bez rozdílu (včetně žáků s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) apod.)	2,50	3,17	2,70	2,38	3,00	2,80	2,96	3,17	3,11	2,93	2,50	2,89	2,86	2,89	2,96
2. Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení učeben a dalších prostorů školy)	1,50	2,33	1,90	1,50	2,25	1,90	2,04	1,61	2,22	1,64	1,25	1,61	1,77	1,80	1,87
3. Škola umí komunikovat s žáky, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy	2,75	3,33	3,00	3,00	3,25	3,20	3,18	3,33	3,44	3,14	3,00	3,22	3,32	3,20	3,18
4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.)	2,75	3,33	2,70	2,63	2,75	3,00	2,75	2,83	3,00	2,86	2,63	3,00	2,86	2,85	2,73

5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)	2,50	2,83	2,90	2,63	3,00	3,10	2,93	3,28	3,33	3,29	2,25	3,06	3,09	3,01	2,99
6. Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. poskytuje skupinovou výuku pro nadané žáky, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků, doučování apod.)	2,50	2,67	2,80	2,63	2,75	2,60	2,96	2,78	3,00	2,86	2,63	2,94	2,59	2,79	2,81
7. Škola má vytvořený systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)	2,25	3,00	3,20	2,50	2,75	3,00	2,93	3,11	3,11	3,21	2,50	3,11	3,09	2,99	3,01
8. Pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky	2,25	2,67	2,80	2,63	2,50	2,80	2,64	3,22	3,11	3,07	2,63	3,00	2,91	2,86	2,80
9. Škola umí připravit všechny žáky na bezproblémový přechod na další stupeň vzdělávání	2,50	3,00	2,80	3,13	3,00	3,10	3,04	3,17	3,33	3,21	3,38	3,11	3,23	3,11	3,08
10. Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání žáků apod.)	3,00	3,33	3,20	3,25	2,75	3,10	3,32	3,33	3,44	3,36	3,13	3,33	3,27	3,27	3,18
11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami žáků tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného žáka (např. učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady, tvorba žákovských portfolií apod.)	2,50	2,83	2,50	2,88	2,75	2,90	2,86	2,94	3,11	2,93	2,50	3,06	2,77	2,85	2,90
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent)	2,25	2,50	2,80	2,63	3,00	2,90	2,79	2,78	3,11	3,21	2,38	3,06	2,68	2,82	2,88
13. Škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka	2,25	2,50	2,60	2,50	2,50	2,60	2,61	2,94	2,89	2,86	2,13	2,83	2,41	2,64	2,63

14. Vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky	3,00	2,67	2,80	3,00	2,50	3,00	2,68	3,17	3,22	2,93	2,50	3,06	2,68	2,87	2,82
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince	1,25	1,00	1,30	1,13	1,00	1,10	1,57	1,67	1,56	1,50	1,63	1,39	1,41	1,42	1,45
16. Pedagogové využívají v komunikaci se žákem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení žáka a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání	2,50	3,00	2,50	2,88	2,50	2,90	2,86	2,94	2,89	3,07	2,38	2,83	2,64	2,80	2,83
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu žáka, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti se spolužáky a dalšími lidmi apod.	2,75	3,00	2,80	3,13	3,00	3,10	3,04	3,28	3,33	3,07	2,63	3,06	3,05	3,05	3,05
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi žáky jako zdroj zkušeností a příležitost k vlastnímu seberozvoji	3,00	2,83	2,60	3,00	3,00	2,90	2,82	3,11	3,22	3,14	2,63	3,00	2,64	2,90	2,88
19. Škola učí všechny žáky uvědomovat si práva a povinnosti (vína, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.)	3,25	3,50	3,10	3,25	3,25	3,20	3,18	3,28	3,11	3,21	2,88	3,17	3,09	3,18	3,16

Pozn.:

¹⁾ Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP / kraje / republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých ZŠ na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)